

22. juli-senteret

Innholdsfortegnelse

1.	Leders beretning.....	3
2.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	6
3.	Årets aktiviteter og resultater	8
4.	Styring og kontroll i virksomheten	27
5.	Vurdering av framtidsutsikter	31
6.	Årsregnskap	33
	Vedlegg	62

1. Leders beretning

22. juli-senteret (22JS) har gjennomført et produktivt og aktivt år for minne- og læringssenteret.

Samlet sett har 22. juli-senteret hatt en tilfredsstillende måloppnåelse og ressursbruk utfra rammene som er gitt av Kunnskapsdepartementet. Sammen med våre gode samarbeidspartnere, særlig Nasjonal støttegruppe etter 22. juli (Støttegruppen), Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF) og Utøya AS har 22. juli-senteret arbeidet for å nå målene i tildelingsbrevet, og har etter egen oppfatning nådd både skoleverket og allmennheten med minne og kunnskap om 22. juli. Resultatene er som forventet, selv om det er vanskelig å sammenlikne de oppnådde resultatene for 2023 med tidligere år. 2023 har vært det første hele driftsåret etter pandemi og innflytting i midlertidige lokaler Teatergata 10. Leder har vurdert de samlede resultatene i lys av tilstand og utvikling på de områdene som omfattes av hovedmålene innenfor samfunnsoppdraget som tilfredsstillende. I årsrapporten omtaler vi hvordan virksomheten har prioritert og benyttet sine ressurser for å oppnå forventede bruker- og samfunnseffekter.

Senteret opplever en tett og god dialog med Støttegruppen og AUF. I året som gikk har vi avholdt 12-års markering etter 22. juli, vi har hatt månedlige møter med Støttegruppen og referansegruppemøter i forbindelse med byggeprosjektet nytt permanent senter og begge organisasjoner deltar i prosessen med et permanent minnesteid i Regjeringskvartalet. Samarbeidet med Støttegruppen vil fortsette og intensiveres i det kommende året i forbindelse med utviklingen av permanent senter. Vi fortsetter også det gode samarbeidet vi har med Utøya, for eksempel når det gjelder demokratilæring.

I 2023 har vår viktigste prioritering vært å balansere undervisning og formidling i Teatergata 10, samtidig som vi har avsatt ressurser til byggingen av det permanente senteret som skal etableres i tilknytning til Høyblokken. I begynnelsen av 2023 ble Statsbygg, Skanska, Team Urbis og 22. juli-senteret ferdige med optimaliseringsprosessen for å begrense kostnadene innenfor det vedtatte rom- og funksjonsprogrammet. Byggestarten ble gjennomført som planlagt. Det var en viktig og sterk milepæl den 2. mai 2023 da daværende kunnskapsminister Tonje Brenna tok første spadetak ved det nye senteret sammen med representanter fra Støttegruppen, AUF, Statsbygg og 22. juli-senteret.

Det første spadetaket for nytt permanent senter. Fra venstre: Leder for AUF Astrid Willa Eide Hoem, direktør for 22. juli-senteret Lena Fahre, daværende kunnskapsminister Tonje Brenna, nestleder i Støttegruppen Tor Inge Kristoffersen og næringsminister Jan Christian Vestre.

I 2023 har 22. juli-senteret produsert flere bidrag i prosjektet *Historier om de vi mistet*, vitnefilmer og samarbeid om undervisningsopplegg hvor berørte bidrar med sine personlige fortellinger. Tidsvitnene er svært viktige bidragsytere for 22. juli-senteret, og arbeidet med tidsvitnene skal videreutvikles i det kommende året.

I satsningen på vår digitale plattform og nye nettsider har vi styrket minne- og læringsarbeidet med nye digitale tilbud for å nå ut til lærere, elever, lærerstudenter og øvrig publikum i hele landet. I utstillingen har vi et eget minnerom som er tilgjengelig for etterlatte og berørte både i ordinær åpningstid og utenom åpningstid ved behov. I minnerommet kan besøkende legge igjen en hilsen, og det er nå over 10 000 bidrag fra publikum. Nå kan også innbyggere i hele landet legge igjen en hilsen digitalt gjennom nye løsninger på nettsiden.

I 2023 har 22. juli-senteret etter egen vurdering vært en synlig formidler av terrorangrepet 22. juli og tilgrenset tematikk. Vi har hatt godt besøk sett i forhold til tilgjengelige ressurser og antall ansatte. Vi har totalt hatt 23 399 besøkende i 2023, og av disse var 10 926 elever. I 2021 utgjorde elevene 18 prosent av det totale besøktallet, i 2023 var andelen økt til 47 prosent. Økt elevandel er et resultat av en bevisst strategi og prioritering av undervisningsaktiviteter. Prioritering av viktige målgrupper som etterlatte, berørte, elever og lærere vil fortsette i 2024.

Ved 22. juli-senteret har vi fortsatt den viktige samtalen om 22. juli og tilgrensende tematikk. Dagens elever har få eller ingen minner om terrorangrepet, og må lære om hva som skjedde. Undervisningsoppleggene våre formidler derfor blant annet realhistorien til generasjoner som ikke har egne minner om angrepet.

Det er også viktig for oss å belyse tilgrensende tematikk og høyreekstremisme i Norge. Siden 2019 har vi blant annet samarbeidet godt med 10. august-stiftelsen og Al-Noor moskeen om dette viktige arbeidet. I året som gikk har vi samarbeidet om å utvikle våre minne- og læringssentre med krevende og samfunnsaktuell tematikk. Terrorisme, radikaliserings og voldelig ekstremisme er et internasjonalt problem. Dessverre har tematikken vært like aktuell i årene som har gått etter 22. juli, og vi ser eksempler på terrorangrep som er inspirert av terroristen som utførte angrepet i 2011. 22. juli-senteret mener det er viktig med kunnskapsdeling med internasjonale minne- og læringssentre og har i 2023 videreutviklet det internasjonale samarbeidet med flere institusjoner. Målsetningen for arbeidet er å innhente kunnskap som kan bidra til et godt faglig grunnlag i permanent senter.

22. juli-senterets formidling og undervisningsopplegg aktualiserer tematikk som demokrati-læring, rasisme, konspirasjonsteorier, ekstremisme og radikaliserings. I 2023 har vi fortsatt å jobbe med effektmål. Den langsiktige effekten for endring i holdning og kunnskap er vanskelig å måle, men 22. juli-senteret har økt fokus på dette. I 2023 gjennomførte vi den første profesjonelle brukerundersøkelsen, og den ga interessante resultater. Vi mener funnene kan ha overføringsverdi til andre institusjoner, blant annet freds- og menneskerettighetssentrene. Brukerundersøkelsen beskrives sammen med en vurdering av effektmål.

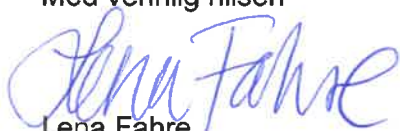
Vi har fremdeles en overvekt av elever og andre besøkende fra Østlandsområdet. For å nå bredere ut nasjonalt har vi nå forsterket arbeidet med lærerkurs og undervisning i samarbeid med freds- og menneskerettighetssentrene, universiteter med lærerutdanning, bibliotek og andre regionale utdannings- og formidlingssentre. Arbeidet vil intensiveres i 2024. Et samarbeid med Støttegruppen om vitnefortellinger er sentralt for å lykkes med å nå ut nasjonalt i årene som kommer.

I 2023 åpnet vi vår fjerde utstilling i Teatergata 10, den temporære utstillingen *MEDIA 22.-26. juli 2011*. Hovedmålet for utstillingsproduksjonen er å bidra til samtalen om 22. juli, og få

erfaring og kunnskap om utstillingsarbeid som en forberedelse til det viktige arbeidet i permanent senter. Vi gjennomførte også en landsdekkende skolekonkurranse hvor vinnerbidraget vises i utstillingen. I tillegg har vi profesjonalisert samlingsarbeidet, blant annet ved å arbeide for å sikre gjenstander og annet materiale som kan bidra til å formidle årsaker til og konsekvensene av terrorangrepet. 22. juli-senteret vil fortsette å produsere temporære utstillinger med ulike tematiske vinklinger også i 2024.

22. juli-senteret har en viktig rolle i å bidra til å motvirke trusler mot demokratiet. Vi ser at terrorangrep rammer mennesker i hele verden, og myndigheter, institusjoner og enkeltpersoner møter de samme utfordringene knyttet til blant annet hatprat, ekstremisme, utenfor-skap, rasisme og konspirasjonsteorier. Vi trenger å fremme demokratisk medborgerskap og bidra til å skape den gode dialogen fremfor konflikt og vold, i en tid da demokratiske verdier bør styrkes.

Med vennlig hilsen

Lena Fahre
Direktør

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

22. juli-senteret er et nasjonalt minne- og læringssenter som skal formidle kunnskap om terrorangrepet i regjeringskvartalet og på Utøya 22. juli 2011. Gjennom undervisning, utstillinger og dokumentasjon skal 22. juli-senteret bidra til en historiebevisst forvaltning av minnet om terrorangrepet for skoleverket og allmennheten. Vi skal tilrettelegge for diskusjon og refleksjon om 22. juli 2011 og beslektet tematikk i lys av historiske og samtidige nasjonale og globale spørsmål. 22. juli-senteret er underlagt Kunnskapsdepartementet.

22. juli-senteret har fire overordnede mål i tildelingsbrevet for 2024:

- Elever, lærere og lærerstudenter lærer om og reflekterer over terrorangrepet 22. juli 2011 og tilgrensende tematikk
- 22. juli-senterets læringsressurser er tilgjengelige for befolkningen i hele landet.
- 22. juli-senteret dokumenterer, bevarer og formidler relevante perspektiver og gjenstander knyttet til terrorangrepet 22. juli 2011
- 22. juli-senteret skal arbeide for at permanent senter utformes slik at det blir et godt nasjonalt minne- og læringssenter for skoleverket og publikum

22. juli-senteret har et meget godt og nært samarbeid med Støttegruppen, AUF og Utøya AS. Samarbeidet er avgjørende for at 22. juli-senteret skal kunne nå målene våre mål. I tillegg har vi et utstrakt samarbeid med Det Europeiske Wergelandsenteret og med de norske freds- og menneskerettighetssentrene. Vi har omfattende kontakt med muséer og institusjoner, i tillegg til kontakten med skoler, universiteter og andre utdanningsinstitusjoner.

22. juli-senteret er lokalisert i midlertidige lokaler i Teatergata 10 i Oslo. Vi skal flytte inn i nye utstillingslokaler i tilknytning til høyblokken i regjeringskvartalet når den er ferdig renoveret.

22. juli-senteret hatt følgende bemanning i årene vi har vært selvstendig virksomhet:

Tabell 1: Antall ansatte ved 22. juli-senteret 2019-2023

Årstall	2019	2020	2021	2022	2023
Antall ansatte	7	15	17	22	27

(Kilde: SSB: 12623: Ansatte i staten, etter enhet.)

Bemanningen har økt etter at 22. juli-senteret ble egen virksomhet i 2019. Vi har en stillingsstruktur som avviker fra ordinære statlige virksomheter. I tillegg til ordinære stillinger har vi mindre deltidsstillinger og mange tilkallingsvikariater for å bemanne utstillingen. I denne statistikken er både de ordinære stillingene, deltidsstillingene og tilkallingsvikarene inkludert i statistikken for de siste årene, men det ser ut til at kun de ordinære stillingene var registrert da 22. juli-senteret ble en egen selvstendig virksomhet.¹

¹ Da 22. juli-senteret ble etablert som egen virksomhet i 2019 ble ansatte overført fra Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS). Noen årsverk i virksomheten ble ikke overført. Mye av bemanningsøkningen etter 2019 skyldes nødvendig styrking av driftsfunksjoner, i og med at det ikke ble overført ressurser til administrasjon og drift.

Tabell 2: Antall avtalte årsverk ved 22. juli-senteret 2019-2023

Årstall	2019	2020	2021	2022	2023
Avtalte årsverk	5	11	13	15	19

(Kilde: SSB: 12623: Ansatte i staten, etter enhet)

Denne statistikken gir et mer dekkende inntrykk av bemanningen. I 2023 hadde 22. juli-senteret 19 årsverk i ordinære stillinger, inkludert ett årsverk på utlån. I tillegg hadde vi en hospitant fra Kunnskapsdepartementet i tre måneder. 22. juli-senteret hadde totalt 1,2 årsverk for utstillingsverter i deltidsstillinger, ansatte i tilkallingsvikariater er ikke inkludert.

Bemanningsøkningen i 2023 skyldes blant annet at 22. juli-senteret ansatte en prosjektleder for arbeidet med nytt permanent senter, en ansatt i engasjement for filmproduksjon og dokumentasjon, en økonomiansvarlig samt en nyopprettet stilling som publikumsansvarlig.

Det er ikke utarbeidet et eget organisasjonskart for 22. juli-senteret. Virksomheten er liten. I tillegg til direktøren som har ansvar for alle ansatte i ordinære stillinger, har publikumsansvarlig personalansvar for utstillingsvertene.

Tildelingen i 2023 var for hhv kapittelpost 022901 22.871.000,- og 022945 43.042.000,-

Utnyttelsesgraden viser forbruk i prosent av samlet disponibel bevilgning. Utnyttelsesgraden var i 2023 på 95% for kapittelpost 229 01. Dette er en økning sammenlignet med 2022, hvor utnyttelsesgraden utgjorde 89%. Utnyttelsesgraden viser at 22. juli-senteret har høy aktivitet på tildelte midler til drift og forvaltning.

Driftsutgifter: 28.500.371,-.

Lønnsandel av driftsutgifter: 63%.

Gjennomsnitt lønnskostnad per ansatt: 698.763, -

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1 Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og tidsbruk

22. juli-senteret vurderer måloppnåelsen i 2023 som tilfredsstillende. Arbeidet med permanent senter startet opp for fullt i 2022, men har krevd mye mer ressurser i 2023. For å sikre måloppnåelsen for nytt permanent senter ansatte vi prosjektleder som tiltrådte i januar 2023. Denne styrkingen av bemanningen har vært helt avgjørende for å kunne sikre effektiv ressursbruk og strategisk bruk av ressurser inn i dette prosjektet. I tillegg jobber nå flere ansatte delvis i prosjektet, samtidig som vi skal opprettholde aktiviteten i Teatergata 10. Arbeidet med permanent senter er 22. juli-senterets hovedfokus fremover mot gjenåpning i Høyblokka, samtidig som driften opprettholdes.

For å forberede publikumsmottaket i nytt permanent senter har vi nå økt ressursene til publikumsaktiviteter, blant annet med en ny stilling som publikumsansvarlig. Hensikten er å styrke kompetansen på publikumsmottak før vi etablerer nytt permanent senter, og legge et enda bedre grunnlag for å ta imot elever og annet publikum når utstillingen åpner. Brukerundersøkelsen viser hvor viktig det er å møte publikum på rett måte, og legge til rette for en god opplevelse i utstillingen, enten det gjelder tilgjengeligheten for minnerommet eller hvor mange ansatte vi har tilgjengelig for å veilede besøkende og svare på spørsmål. Brukerundersøkelsen er utført for å bedre kunne planlegge for nytt permanent senter, og beskrives mer utførlig når arbeidet med permanent senter omtales.

Vi bruker fremdeles en betydelig del av de samlede ressursene på undervisning av elever, men har i 2023 hatt økt fokus på undervisning for lærere og lærerstudenter. Undervisningen er fullbooket, men det faktum at vi kun har ett undervisningsrom begrenser antallet elever. Utstillingslokalene tillater heller ikke at vi har mange klasser i lokalene våre samtidig. Vi har økende besøkstall etter at vi gjenåpnet etter pandemien, til tross for dårligere synlighet i bybildet og massivt bygge- og veiarbeid utenfor lokalene.

Det er vanskelig å måle den direkte effekten av undervisning med tanke på effektmål. 22. juli-senteret gjennomførte derfor i 2023 sin første brukerundersøkelse. Anskaffelsen ble gjennomført iht. til statens innkjøpsreglement. Opinion, et byrå innen samfunns- og markedsanalyse, ble valgt som leverandør. Opinion utarbeidet kvantitative undersøkelser med spørsmålsguider i samarbeid med 22. juli-senteret. Det ble utført en webbasert befolkningsundersøkelse for innbyggere over 15 år, med ett tusen respondenter med bred geografisk spredning i Norge. Det ble også gjennomført undersøkelser i senteret i Teatergata 10. Målgruppen var allment publikum, elever og lærere og ble gjennomført i juni, juli og august (ikke 22. juli-uken). Undersøkelsen ble gjennomført som en exit undersøkelse, dvs. etter at publikum hadde besøkt utstillingen, men før de ønsket å forlate senteret.

Resultatene fra undersøkelsene har på en positiv måte bidratt inn i videre arbeid med utviklingen av det nye senteret. Undersøkelsene har gitt overføringsverdi både i forhold til hvem publikum er, hva publikum foretrekker og hvordan vi kan jobbe videre for å sikre at vi videreutvikler oss som et godt minne- og læringssenter.

Vår tolkning av resultatene er at undervisningen oppleves som god og at 22. juli-senterets måloppnåelse i hovedsak er tilfredsstillende. Antallet respondenter i senteret var imidlertid 27 lærere og 308 elever, noe som er relativt lite. Det er første gangen 22. juli-senteret gjennomfører en systematisk og ressurskrevende brukerundersøkelse, og vi ønsker å satse videre på flere brukerundersøkelser for å dokumentere effektmål.

Undersøkelsen viser at 4% av elevene og 7% av lærerne som så utstillingen *Samtalen om 22. juli* og fikk undervisning ble negativt overrasket over besøket ved 22. juli-senteret. Selv om dette er svært lave tall ønsker vi å lære av dette, og vi har forsøkt å analysere årsaken til den negative opplevelsen. Flertallet av svarene i denne kategorien oppgir «helheten» og

«usikker/vet ikke» som hovedgrunnen til at de opplevde besøket som negativt. Dette opplever vi som vanskelig å tolke, og 22. juli-senteret ønsker derfor å fortsette med kvantitative brukerundersøkelser over tid.

Brukerundersøkelsen viser også at 2 av 3 lærere (67%) mener at besøket har gjort det lettere å snakke om 22. juli. Noe av det samme bildet ser vi blant elevene der nær halvparten (47%) mener at besøket på 22. juli-senteret har gjort det lettere å snakke om 22. juli. Av elevene som deltok i undersøkelsen mente 34% at de ble positivt overrasket av besøket, mens 43% mente besøket var omtrent som forventet. Blant lærerne var 37% positivt overrasket over besøket, mens 56% beskriver besøket som forventet.

Et resultat vi mener er positivt er at 64% av elevene er enige i påstanden: «Det er viktig at vi som er unge i dag lærer om dette» og 54% er enige i at 22. juli-senteret oppleves som aktuelt og relevant. Blant lærerne er tilbakemeldingene enda mer positive. Hele 89% av lærerne mener at det er viktig at de som er unge i dag lærer om denne hendelsen. En tolkning av resultatet er at de fleste lærere mener at det er relevant at undervisning om 22. juli nå er innført i nasjonale læreplaner, men for å belyse dette spørsmålet ytterligere bør vi gjennomføre flere kvantitative undersøkelser. 81% av lærerne mener at 22. juli-senteret oppleves som aktuelt og relevant og 78% av lærerne vil anbefale andre lærere å besøke oss.

Vi legger til grunn at resultatene viser at undervisningen vår preges av høy faglig kvalitet som trykker lærere og elever i samtalen om 22. juli og beslektet tematikk. 22. juli-senteret har en bevisst satsning på at underviserne skal være godt kvalifisert. Vi ønsker å bidra med høy faglig leveranse både i forhold til undervisning, kunnskapsdeling og formidlingsgrep som for eksempel utstillinger. Effekten av disse prioriteringene kan etter vår vurdering nå dokumenteres som tilfredsstillende, og det kan være flere årsaker til de gode resultatene:

- Vi har brukt mye ressurser på profesjonalisering av roller etter at 22. juli-senteret ble opprettet som egen selvstendig virksomhet.
- Alle undervisere i faste stillinger ved 22. juli-senteret har pedagogisk utdanning i tillegg til en master- eller doktorgrad i et relevant fag.
- I 2023 startet byggeprosjektet av nytt permanent senter. 22. juli-senteret prioriterte derfor å øke ressurser og kompetanse på prosjektledelse, økonomistyring og publikumsutvikling. Dette har hatt positiv effekt, og i 2023 har fremdrift og økonomistyring i dette store prosjektet vært tilfredsstillende.
- Kunnskapsdepartementet har også gitt 22. juli-senteret ressurser til flere stillinger, noe som har gitt oss muligheten til å fordele ressursene annerledes internt, spisse bruken av kompetansen innen de ulike oppgavene vi har, og dermed bedre måloppnåelse slik vi ser det.
- 22. juli-senteret har prioritert undervisningsstillinger for å øke måloppnåelsen. Vi mener det er viktig å fortsette styrking av undervisning i årene som kommer.
- Vi har ressurser til å også kunne profesjonalisere arbeidet med blant annet publikumsmottak, samlinger og utstillinger, i tillegg til undervisning.
- Siden oppstart av 22. juli-senteret har vi kontinuerlig jobbet med å utvikle metodikk for å formidle vanskelig tematikk og har blant annet hatt eget vitneprosjekt siden 2017. Vi videreutvikler stadig undervisningsmetodikk og undervisningsopplegg. En økning av antall undervisere har gitt mer fordypningstid for underviserne, og mulighet til å kunne fordype seg i relevant forskning og samfunnsaktuelle spørsmål.
- Vi har styrket innsatsen for å øke antall lærer- og lærerstudentkurs. I 2022 hadde vi 110 lærere på kurs, i 2023 hadde vi 275. Tilsvarende tall for lærerstudentkursene var 311 lærerstudenter i 2022 og 504 i 2023. Vi ansatte to nye undervisere i 2023, blant annet med tanke på å styrke ressursene i dette arbeidet. Satsingen fortsetter i 2024.
- 22. juli-senteret har mandat til å jobbe med terror og tilgrensende tematikk. Vi jobber aktivt for å inkludere samfunnsaktuelle hendelser mht. å kunne undervise og formidle

beslektet tematikk, for eksempel invasjonen i Ukraina, angrepet den 25. juni 2022, konspirasjonsteorier, hatprat osv.

Nedenfor følger en beskrivelse av aktiviteten og resultatene knyttet til målene slik de er satt for virksomheten gjennom tildelingsbrevet.

Mål 1: Elever, lærere og lærerstuderenter lærer om og reflekterer over terrorangrepet 22. juli 2011 og tilgrensende tematikk

I løpet av 2023 har 22. juli-senteret hatt besøk av elever og studenter fra hele Norge, men også utlandet. Alle har besøkt oss for å lære om 22. juli og tilgrensende tematikk, basert på valgt undervisningsopplegg eller besøk i utstillingen og minnerommet.

Et av våre oppgaver er å formidle kunnskap om demokrati, demokratiske prosesser og trusler mot demokratiet. Demokratiundervisning er et viktig oppdrag da skoleforskningen viser at det har vært en «[n]edgang i norske skoleelevers kunnskap om demokrati og medborgerskap» (UDIR, ICC 2022). I henhold til undersøkelsene gjennomført i 2009, 2016 og 2022, viser det seg at norske ungdomsskoler skårer betydelig lavere enn tidligere på kunnskapstest om demokrati og medborgerskap. Samtidig er det viktig å understreke at undersøkelsen viser at elevene støtter opp om sentrale demokratiske verdier (UDIR, ICC2022). Årsakene til den negative utviklingen er sammensatt, samtidig viser tallene at det er essensielt at vi fortsetter å sette søkelys på demokrati og medborgerskap, og tilbyr forskjellig type undervisning og i større grad tilrettelegge for læring.

Ved 22. juli-senteret jobber vi med dette via tilpasninger i utstillingen og i undervisningen. I tillegg har vi vinklet skolekonkurransen vår nettopp mot elevers og unge menneskers deltagelse i demokratiske prosesser. Via skolekonkurransen inviterer vi elevene inn i samtalen(e) om 22. juli slik at de kan ta eierskap i samtidshistorien, og reflektere over rammene for demokratiet. Dette mener vi er byggesteiner i elevers demokratidannelse.

Undervisningsaktiviteten er høyt prioritert. Vi tilbyr forskjellige undervisningsopplegg og tilpasser tilbudet til dem vi underviser, enten det er barneskoleelever eller studenter. I tillegg til undervisning i våre lokaler har vi i løpet av 2023 hatt undervisning eksternt, både alene og i samarbeid med våre partnere.

I løpet av 2023 har 22. juli-senteret gjennomført revisjoner av undervisningsopplegg basert på egen erfaring fra undervisningssituasjoner og tilbakemeldinger fra elever, studenter og lærere. Underviserne jobber aktivt med å videreutvikle egne undervisningsmetoder, men har også i løpet av året bidratt med innspill til andre. Vi har gitt innspill både innad i skoleverket, men også i kulturarenaer som teaterforestillinger, demokratiseminarer, panelsamtaler m.m.

Tabell nr. 3: Antall besøk per år etter type besøk, 2019-2023

Årstall	2019	2020	2021	2022	2023
Elever	9 636	801	2 832	9 668	10 926
Øvrig publikum	31 432	3 035	12 711	13 032 *	12 473
Sum	41 068	3 836	15 543	22 700	23 399
Andel elever (%)	23,5%	20,9%	18,2%	42,6% *	46,7%

*Oppdaterte tall for 2022

2023 er det første hele året i Teatergata 10 uten COVID-restriksjoner. Til tross for mer bortgjemte lokaler og omfattende anleggsvirksomhet utenfor lokalene våre, har 22. juli-senteret det høyeste besøktallet siden vi flyttet ut fra Høyblokka. Tabellen viser at vi har stor etterspørsel etter undervisning fra skoler og institusjoner for høyere utdanning. Undervisningstilbudet er begrenset på grunn av manglende undervisningsrom. Tabellen viser også at nesten halvparten av de besøkende er elever. At vi nå befinner oss mer

tilbaketrukket har påvirket synligheten, men vi tilbyr sterkt etterspurte undervisningsopplegg for skoler og andre utdanningsinstitusjoner. Undervisningen er stort sett fullbooket ca. et halvt år i forveien.

Undervisningsaktiviteten

I tabell 3 er besøkende delt inn i to kategorier: elever og øvrige, hvor sistnevnte gruppe omfatter alt fra lærere og studenter til andre besøkende. Tabellen viser hvordan elevandelen har økt fra 2019 til 2023. Tabellen tar utgangspunkt i hvordan elevandelen har forandret seg fra årene 2019-2023. I denne tabellen regnes kun "elever" som elever, og "øvrig publikum" som alt fra lærere, studenter, NGO'er, konfirmantgrupper og lignende. Vi ser at vårt arbeid, både mot skolene og institusjoner i høyere utdanning bidrar til at 22. juli-senteret klarer å nå de fastsatte målene.

I år som i fjor har vi hatt omfattende etterspørsel fra skoler og andre utdanningsinstitusjoner. Dessverre har vi ikke mulighet til å tilby alle som ønsker det undervisning i våre lokaler grunnet plassmangel. Da vi har ett undervisningsrom har vi ikke anledning til å gjennomføre parallelle undervisningsøkter, noe som ville gjort det mulig å undervise flere elever.

Tabell nr. 4: Antall deltakere på lærerkurs og lærerstudentkurs i 2023

Undervisningsopplegg	Antall
Deltakere lærerkurs	275
Deltakere lærerstudentkurs	510
Sum	785

22. juli-senteret kan aldri få nok undervisningskapasitet til å undervise alle elever, og mange skoler vil ikke ha mulighet for å få fysisk undervisning hos oss. Ved å satse på lærerkurs og lærerstudentkurs vil vi indirekte kunne bedre undervisningen om 22. juli og tilgrensende tematikk, og dermed nå flere elever indirekte. En større satsning på undervisning for studenter ved forskjellige studieprogram er et langsiktig satsningsområde for senteret. Vi mener dette er et nødvendig steg for å kunne bidra til demokratiutvikling i samfunnet, men også direkte kunnskapsformidling om 22. juli til den norske befolkningen.

Geografisk representasjon

22. juli-senteret skal gi tilbud til elever fra hele landet. Senteret er jevnlig i kontakt med lærere over hele landet som etterspør digitale løsninger, blant annet grunnet tidspress og økonomiske utfordringer ved fysisk undervisning i Oslo. Vi prøver å imøtekomme denne etterspørselen ved utvikling av digitale ressurser, blant annet innspilling av hele undervisningsøkter på senteret, men også ved å tilby lærerkurs i Tromsø og i 2023 også i Bergen. I tillegg organiserer vi Demokrativerkstedet for elever, og lærer- og studentlærerkurs i samarbeid med Utøya AS, EWC og Rafto-stiftelsen. Vi reserverer også noen ledige tidspunkt for fysisk undervisning øremerket elever utenfor Østlandsområdet, for å forsøke å bidra til å jevne ut de geografiske forskjellene. Oversikten under viser den geografiske fordelingen for fysisk undervisning etter fylke.

Nasjonal rekkevidde undervisning 2023

Tabell nr. 5: Geografisk fordeling i fysisk undervisning ved 22. juli-senteret

Fylke/region	Antall klasser	Antall elever/lærere
Troms og Finnmark	20	398
Nordland	11	242
Trøndelag	22	593

Møre og Romsdal	6	146
Vestland	13	451
Rogaland	6	149
Agder	28	773
Vestfold og Telemark	18	424
Viken	159	4 141
Oslo	145	3 722
Innlandet	27	658
Svalbard	1	8
Norge mix	19	657
Sum	475	12 362

Ser vi bort fra 19 klasser uten fylkestilhørighet, så kom 304 av 456 klasser (67 prosent) fra Oslo eller Viken i 2023. I 2022 kom 243 av 390 klasser fra Oslo/Viken, (62 prosent). Selv om 22. juli-senteret gir prioritet for undervisning til klasser utenfor det sentrale Østlandsområdet, er det ikke nok til å få en jevnere geografisk fordeling for undervisning hos oss.

I tillegg til undervisningen beskrevet i tabellen over har 22. juli-senteret, gjennom et samarbeid med Utøya AS, Det Europeiske Wergelandsenteret og Rafto-stiftelsen, hatt ti undervisningsopplegg med «Demokrativerksted på Utøya tredagerssamling» med elever og lærere fra hele landet.

Global rekkevidde undervisning 2023

Tabell nr. 6: Undervisning for elever og lærere fra andre land

Land	Antall skoler/institusjoner	Antall elever/lærere
Norden	19	419
Europa	20	404
Europa mix	1	23
Nord-Amerika	5	141
Sør-Amerika	1	10
Verden øvrig	2	31
Sum	48	1 028

22. juli-senteret har stadig økende etterspørsel etter undervisning for elever og lærere utenfor Norge. Vi forsøker å imøtekomme ønsker om undervisning så langt det lar seg gjøre, selv om undervisning av elever fra andre land ikke er en del av målene for 22. juli-senteret.

Nasjonal rekkevidde gjennom lærer- og lærerstudentkurs

I løpet av 2023 gjennomførte 22. juli-senteret, i samarbeid med Utøya AS og EWC, to lærer- og studentlærerkurs. I tillegg har 22. juli-senteret gjennomført kurs for 785 lærere i egen regi.

Tabell 7: Oversikt gjennomførte kurs i egen regi

Fylke/region	Antall grupper	Antall deltakere
Troms og Finnmark	2	62
Nordland	0	0
Trøndelag	0	0
Møre og Romsdal	2	41
Vestland	1	25
Rogaland	1	36
Agder	0	0
Vestfold og Telemark	1	4
Viken	1	8
Oslo	12	336
Innlandet	1	30
Svalbard	0	0
Norge mix	3	86
Europa og Norden	5	157
Sum	14	785

Ser vi bort fra deltakere uten norsk eller kjent fylkestilhørighet, så kommer 63% av deltakerne på våre lærerkurs fra Oslo eller Viken. Det betyr at vi må satse mer på å reise ut for å holde lærerkurs dersom vi skal bedre den geografiske fordelingen av lærere som får kurs av oss.

Tabell 8: Antall undervisningsopplegg etter utdanningsinstitusjon, 2019-2023

Utdanningsinstitusjon	2023	2022	2021	2020	2019
Ungdomsskole	224	173	62	21	170
Videregående opplæring	143	84	24	6	190
Universitet/høyskole	7	15	11	4	43
Folkehøyskole	5	3	1	0	14
Lærere/lærerstudenter	30	17	-	-	-
Øvrige ²	69	275	125	37	532
Totalt	478	567	223	68	949

Det siste året har vi hatt en sterk økning i undervisning for klasser fra videregående opplæring og ungdomsskolen. Antall besøk fra universiteter og høyskoler går noe ned, mens undervisning for lærere og lærerstudenter ved besøk i senteret har økt sterkt på ett år. I 2023 har 22. juli-senteret i tillegg hatt flere kurs for lærere og lærerstudenter utenfor 22. juli-senteret. Når den samlede undervisningsaktiviteten går noe ned sammenliknet med 2022, så skyldes det en bevisst satsing på skoleelever fremfor undervisning for øvrige grupper.

Vitnesamtaler i 22. juli-senteret

I løpet av 2023 har vi gjennomført undervisningsopplegget *Min historie* med vitnefortellinger de fleste fredager i skoleåret i våre lokaler. Undervisningen har blitt muliggjort ved at 105 vitner har bidratt med sine historier. Vi har gjennomført 54 opplegg, med over 1347 elever og lærere. I tillegg har vi gjennomført vitnesamtaler blant annet på Utøya i forbindelse med samarbeidsprosjekter.

Skolekonkurransen 2023

Temaet for 22. juli-senterets skolekonkurransen 2023 var *Hva skal vi lære bort om 22. juli?* der vi ønsker at elever arbeider med og reflekterer på undervisning om 22. juli. Elever skulle lage et undervisningsopplegg om 22. juli og hvorfor og hvordan undervisningen om terror-handlingen kan gjennomføres. Vi fikk mange gode bidrag og juryen kåret elever fra Averøya ungdomsskole og Fredrik II videregående skole som vinnere av årets konkurranse. Vinnerbidragene er deretter inkludert i utstillingen. Skolekonkurransen videreføres i 2024 med tittelen *MEDIA 22.-26. juli* hvor vi inviterer elevene til å bidra med egne perspektiver som del av demokratisk medborgerskap.

Besøk på digitale plattformer

For over et år siden ble det anbefalt å ikke bruke Google Analytics av hensyn til GDPR, og analyseverktøyet Matomo ble anbefalt. Vi hadde denne løsningen for de nye nettsidene som ble lansert i november 2022. Verktøyet viste seg dessverre å ikke fungere, da den ikke registrerer en meget stor andel av treffene på nettsidene.

Når vi har forsøkt å analysere unike treff på nettsiden, blant annet for å dokumentere geografisk spredning eller nedlastning av undervisningsopplegg, så har det vist seg at tallene er upålitelige og ikke egnet til analyse. For eksempel er det registrert ca. 12 000

² Kategorien «Øvrige» rommer alt fra internasjonale grupper til fagforeninger og NGO-er.

unike brukere i 2023, mens antall brukere for året før var ca. 80 000 frem til november da den nye løsningen ble lansert. Vi kan dermed dessverre ikke redegjøre for antall unike brukere eller geografisk spredning i årsrapporten. Da vi oppdaget denne svakheten i 2023 implementerte vi et nytt analyseverktøy, PiwikPro, som innebærer at vi kan rapportere for 2024-tallene i neste årsrapport.

Vurdering av undervisningsaktiviteten

Undervisningen er en kjerneaktivitet ved 22. juli-senteret. Vi har i all hovedsak fulltegnet undervisningskalender et halvt år i forveien, og når vi åpner opp kalenderen for nye bookinger tar det kort tid før kalenderen er fylt igjen. Vi utnytter den fysiske kapasiteten til å holde undervisning i våre lokaler fullt ut, og planlegger for å øke undervisningskapasiteten når vi tar det nye permanente senteret i bruk.

Vi får gjennomgående gode tilbakemeldinger på undervisningen. Men uansett hvor godt vi utnytter ressursene våre for fysisk undervisning vil vi aldri kunne gi tilbud til alle elever i målgruppen i Norge. Statistikken vår viser at det fremdeles er en overvekt av elever fra Østlandsområdet som får fysisk undervisning hos oss. Selv om vi prøver å prioritere skoler fra andre deler av landet når vi booker undervisning, så vil økonomi, reiseavstand og tidsbruk gjøre det vanskelig for skoler langveisfra å prioritere et fysisk besøk hos oss. Dermed ønsker vi å satse på å nå elever og lærere i hele landet på andre måter enn kun gjennom fysisk undervisning.

Nettsidene våre er en måte å nå ut til mange lærere, og dermed også indirekte til elevene. Brukerundersøkelsen viser at lærerne rapporterer at de føler seg tryggere på å snakke om 22. juli etter et besøk hos oss. Vi håper derfor at også undervisningsoppleggene som lærere kan laste ned fra nettsidene kan bidra til å øke tryggheten når lærerne skal undervise om 22. juli og tilgrensende tematikk. Vi videreutvikler også nå flere undervisningsressurser slik at det kan bli enklere å undervise i tema som lærere synes det er utfordrende å undervise i.

I tillegg til de nettbaserte undervisningsressursene ønsker 22. juli-senteret å satse mer på å nå lærere og lærerstuderenter gjennom lærer- og lærerstudentkurs. Vi ønsker å kunne oppsøke lærere og lærerstuderenter ved lærerutdanningene og tilby kurs der i større grad enn nå. Uansett hvor gode nettressurser vi kan tilby til lærere, så vil undervisning i form av kurs være et enda viktigere bidrag til å støtte nåværende og fremtidige lærere når de skal undervise om 22. juli og tilgrensende tematikk.

Mål 2: 22. juli-senterets læringsressurser er tilgjengelige for befolkningen i hele landet

Læringsressurser og andre digitale ressurser på nettsidene

22. juli-senteret har brukt mye ressurser på nye nettsider slik at læringsressursene skal bli lett tilgjengelig for lærere, lærerstuderenter og andre uavhengig av hvor de bor. I tillegg til nye nettsider har vi utviklet nye løsninger for elektronisk booking, som har gjort det enklere å få tilgang til fysisk undervisning. I 2023 har vi videreutviklet det digitale tilbudet for å styrke tilgangen på ressurser og kompetanseheving for lærere, lærerstuderenter og øvrig allmenhet i hele landet.

Våre nye nettsider gir publikum flere hovedvalg for videre fordypning, og i undermenyene er det mange ulike fordypningsmuligheter som vi ikke beskriver her. Hovedpunktene er:

- Tidslinje (digital tidslinje fra Regjeringskvartalet og Utøya, med bilder og videoer)
- Undervisning (for undervisning hos oss eller i klasserommet)
- Fordyp deg (artikler og fordypningsmateriell)
- Besøk oss (praktisk informasjon)
- Aktuelt (artikler, utstillinger, arrangementer og vitnefortellinger)
- Minnebok

- Bestill et gruppebesøk

Lærerressursene er som nevnt delt inn i om undervisningen foregår i 22. juli-senteret eller i eget klasserom. Nettressursene kan både erstatte et besøk ved 22. juli-senteret, eller bidra i for- og etterarbeid før klassen besøker oss. I tillegg til tidslinjen og en introduksjonsfilm til tematikken, kan følgende undervisningsopplegg brukes i undervisningen i klasserommet:

- Forteljinger om 22. juli – historiemedvit og kjeldekritikk (8. trinn – Vg3)
- Perspektiver på 22. juli (8. trinn – Vg3)
- Min historie – kildekritikk og digital vitnesamtale (8. trinn – Vg3)
- Årsaker til terroren 22. juli (9. trinn – Vg3)
- Åstadane (8. trinn – Vg3)
- Media og 22. juli (10. trinn – Vg3)
- Rettssakene (9. trinn – Vg3)

For hvert undervisningsopplegg følger det med lærerveiledning. Oppleggene er tilpasset gjennomføring både digitalt og taktilt med utskrift.

I 2023 har vi blant annet tilrettelagt en del av nettsidene med innhold på nynorsk. Hensikten er å gjøre nettressursene våre mer tilgjengelig for elever, lærere og publikum over hele landet.

Nylig har vi registrert at nettsidene våre er lite synlige ved Google-søk. Søker vi for eksempel etter tittel på ett av våre undervisningsopplegg, så kommer informasjon fra 22. juli-senteret langt ned i listen over relevante søk. Arbeid med søkeoptimalisering og synlighet, slik at vi får fremmet undervisningsoppleggene våre eller aktuelle saker fra 22. juli-senteret, vil dermed bli et satsingsområde i 2024.

En liste over ofte stilte spørsmål (FAQ) skal lanseres på nettsidene første kvartal 2024. Spørsmålene vil gjenspeile de tema som det oftest stilles spørsmål om i undervisningen og av publikum. Listen over spørsmål som ofte blir stilt vil bli supplert og endret i tråd med hva elever og øvrig publikum er opptatt av. En engelsk versjon er også under arbeid.

Utvidet tilbud til de yngre målgruppene - i skoleverket og i befolkningen

Det er mer enn 10 år siden terrorangrepet i regjeringskvartalet og på Utøya. Mange av dagens skoleelever var ikke født den gang. De ansatte ved 22. juli-senteret merker en stor økning i forespørsler fra lærere i barneskolen. Lærerne spør om ressurser og hjelp til undervisning om det som skjedde 22. juli 2011. Terrorangrepet dukker stadig opp i media, barn får med seg det som foregår rundt dem og både lærere og foreldre kan oppleve det som utfordrende å svare på alle spørsmålene barn har. Derfor har vi utviklet en ressurs som heter *Hva er 22. juli?* Ressursen har tilpassede illustrasjoner, tekster og innlest innhold som barn trygt kan manøvrere i. Nettsidene kan brukes i klasserom over hele landet, barn kan bruke dem på egenhånd eller de kan utforske sidene sammen med foreldrene sine. Målgruppen er barn fra 8 til 13 år.

Videreutvikling av nettressursene

Som før nevnt har vi oppdaget tekniske utfordringer med analyseverktøyet knyttet til de nye nettsidene. Vi skal sikre at det nye analyseverktøyet fungerer etter hensikten før vi skriver årsrapporten for 2024. Vi vil også gjøre tilpasninger for å forbedre søkeoptimalisering, slik at ressursene våre når alle lærere når de søker etter undervisningsressurser tilknyttet 22. juli. I tillegg skal vi forbedre informasjonsarkitekturen på nettsiden for å huse de ressursene vi utviklet i 2023. Dette vil gjøre det enklere for lærere å manøvrere seg i det stadig mer omfattende tilbudet av digitale ressurser til bruk i klasserommet.

Vi skal fortsette å filme lærerkurs som skal ligge tilgjengelig på nettsiden, i et kortere format som fungerer bedre for nettbrukeren. Dette vil bidra til å trygge lærerne i klasserommet, og er et viktig supplement til de fysiske kursene vi arrangerer.

Nye filmer i prosjektet *Historien om de vi mistet* er planlagt og skal publiseres på nettsidene i 2024.

Geografisk fordeling av undervisning

22. juli-senteret skal gi tilbud til elever fra hele landet. For å forsøke å øke andelen elever fra andre deler av landet, reserverer vi noen tidspunkt for fysisk undervisning for elever utenfor Østlandsområdet. Oversikten under viser den geografiske fordelingen for fysisk undervisning etter fylke. Tabellen omfatter skoleelever, lærere og studenter som har mottatt undervisning fra 22. juli-senteret, som gir et totalt antall på 12 069. I tillegg er det 1 321 som går under betegnelsen "øvrig besøkende", som ikke er inkludert i tabellen. Disse er grupper som er kategorisert som eksempelvis konfirmantgrupper, NGOer, politikere og ulike organisasjoner, som alle faller utenfor kategoriene "skoleelever, lærere og studenter".

Tabell 9: Antall elever, lærere og studenter etter geografisk tilhørighet 2023

Tilhørighet	Antall grupper og klasser	Antall elever, studenter og lærere	Andel klasser
Troms og Finnmark	14	353	3,1
Nordland	11	242	2,4
Trøndelag	19	577	4,2
Møre og Romsdal	6	146	1,3
Vestland	12	441	2,6
Rogaland	5	113	1,1
Agder	28	773	6,2
Vestfold og Telemark	17	420	3,7
Viken	156	4 099	34,4
Oslo	119	3 169	26,2
Innlandet	26	631	5,7
Svalbard	0	0	0
Norge mix	14	422	3,1
Europa	12	301	2,6
Norden	14	356	3,1
Nord-Amerika	1	26	0,2
Sum	454	12 069	99,1

Tabellen viser at det fremdeles er flest fra Østlandsområdet som får fysisk undervisning ved 22. juli, til tross for at vi forsøker å prioritere klasser som kommer utenfor dette området. Selv om vi aktivt forsøker å gi fortrinn til klasser fra andre deler av landet, så må vi forholde oss til at mange skoler ikke kan prioritere de kostnadene og den reiseveien et besøk hos oss kan medføre. Vi må derfor videreutvikle andre tilbud som kan bidra til at vi når lærere og elever i hele landet på andre måter enn ved fysisk undervisning.

Demokratiwerkstedet på Utøya med Raftostiftelsen, Utøya AS og Det Europeiske Wergelandsenteret

I 2023 videreførte vi det gode samarbeidet med Raftostiftelsen, Utøya AS og Det Europeiske Wergelandsenteret (EWC) og gjennomførte 10 tredagerssamlinger med elever fra hele

landet. Om lag 311 elever og lærere deltok på undervisningsopplegg som setter søkelys på demokrati og medborgerskap. I tillegg til undervisning har vi også vært vertskap for 17 vitner som har bidratt med sine historier på demokrativerkstedet. Det fortsetter å være stor etterspørsel etter dette opplegget og vi satser på videreføring i 2024.

Lærer- og lærerstudentkurs

I løpet av 2023 gjennomførte 22. juli-senteret, i samarbeid med Utøya AS og EWC, to lærer- og studentlærerkurs. I tillegg har 22. juli-senteret gjennomført 14 lærer- og lærerstudentkurs for 785 deltakere i egen regi.

Tabell 10: Antall deltakere på lærer- og lærerstudentkurs etter fylke 2023

Fylke/region	Antall grupper	Antall deltakere	Andel deltakere
Troms og Finnmark	2	62	7,9
Nordland	0	0	0
Trøndelag	0	0	0
Møre og Romsdal	2	41	5,2
Vestland	1	25	3,2
Rogaland	1	36	4,6
Agder	0	0	0
Vestfold og Telemark	1	4	0,5
Viken	1	8	1,0
Oslo	12	336	42,8
Innlandet	1	30	3,8
Svalbard	0	0	0
Norge mix	3	86	11,0
Europa og Norden	5	157	20,0
Sum	14	785	100,0

Ved å reise ut for å holde kurs får vi en noe bedre geografisk fordeling av deltakere enn når vi underviser elever. Lærer- og lærerstudentkurs er et satsingsområde, men krever mer økonomiske ressurser enn når vi holder undervisning i våre lokaler.

I løpet av 2023 har vi gjennomført 2-3 timers kurs tilpasset lærerstudenter, men også andre studenter som vil lære om 22. juli og om vår undervisningsmetodikk. Vi har blant annet hatt besøk av studenter fra folkehøyskoler, barnehagelærerstuderenter, sosionom- og lærerstudenter. Etterspørselen har økt og har en jevn geografisk spredning, og digitale kurs er etterspurt grunnet både tidspress og økonomiske begrensninger når det gjelder besøk hos oss.

Tabell 11: Deltakere på lærer- og lærerstudentkurs 2022-2023

Undervisningsopplegg	Antall deltakere 2023	Antall deltakere 2022
Lærerkurs	275	110
Lærerstudentkurs	510	311
Sum	785	421
Drop-in 2023		
Lærere	75	
Studenter	26	
Sum	101	

Tabellen viser antall lærere og lærerstudenter som har fått kurs hos oss. Vi har mer enn doblet antall deltakere på lærerkurs på ett år, og det er også en sterk økning i antall deltakere på lærerstudentkursene. Drop-in kurs er en enklere orientering, ofte til erstatning for kurs som er fulltegnet eller at en gruppe besøker oss uten å delta på et fullstendig kurs. Statistikken over drop in kurs er ny for 2023, ettersom etterspørselen etter slike tilbud øker.

En større satsning på undervisning for studenter ved forskjellige studieprogram er et langsiktig satsningsområde for oss. På ett år har 22. juli-senteret undervist betydelig flere lærere enn året før og mer enn dobbelt så mange lærerstudenter. Vi mener dette er et nødvendig steg for å kunne bidra til demokratiutvikling i samfunnet, men også direkte kunnskapsformidling om 22. juli til den norske befolkningen. 22. juli-senteret kan aldri få nok undervisningskapasitet til å undervise alle elever, og mange skoler vil ikke ha mulighet for å få fysisk undervisning hos oss. Ved å satse på lærerkurs og lærerstudentkurs, vil vi indirekte kunne bedre undervisningen om 22. juli og tilgrensende tematikk, og dermed nå flere elever indirekte.

Lærerstudentkursene våre får gjennomgående meget gode tilbakemeldinger. Det samme får evalueringene av lærer- og lærerstudentkursene som vi gjennomfører i samarbeid med Wergelandsenteret og Utøya AS. Vi har samlet noen av evalueringene av lærerstudentkurset i vedlegg.

Vurdering av tilgjengeligheten for befolkningen i hele landet

Det er fremdeles utfordrende at vi i hovedsak får besøk av skoler i Østlandsområdet, til tross for at vi aktivt forsøker å prioritere skoler fra andre deler av landet. Vi skal fortsette å undervise elever fra hele landet gjennom samarbeidet med Wergelandsenteret og Utøya AS. Vi skal også videreutvikle nettressursene, slik at både utstillingselementene og undervisningsressursene blir lett tilgjengelig digitalt for den delen av befolkningen som ikke besøker oss.

I tillegg vil vi satse på å nå flere gjennom lærer- og lærerstudentkurs, ved at noen av våre undervisere tilbyr kurs ved lærerutdanninger i flere deler av landet, og tilby kurs for lærere og lærerstudenter på samme sted. Slik vil vi kunne nå flere elever indirekte, og gjennom flere møter med lærere og lærerstudenter vil vi bedre kunne informere om det tilbudet vi har.

Nettressursene er et meget viktig strategisk verktøy for å kunne nå større deler av befolkningen, enten det er lærere, elever eller annet publikum. Vi arbeider mye med å videreutvikle det digitale tilbudet på nettsidene. Det gjelder innholdsproduksjon som videreutvikling og vedlikehold av undervisningsressursene, filming av lærerkurs, produksjon av flere vitnefilmer og filmer i prosjektet *Historier om de vi mistet*. I tillegg kommer videreutvikling av analysefunksjoner og teknisk design, samt arbeidet med annen dokumentasjon som kan gjøres digitalt tilgjengelig.

Mål 3: 22. juli-senteret dokumenterer, bevarer og formidler relevante perspektiver og gjenstander knyttet til terrorangrepet 22. juli 2011

Informasjonsarbeid

Utvikling av nettressurs som tilgjengeliggjør stedene som ble angrepet

I 2023 har 22. juli-senteret utviklet en nettressurs som heter *Utforsk stedene*. Her kan elever, lærere, lærerstudenter og øvrig publikum lære om de to stedene der terroren rammet, før og etter 22. juli. Ressursen er viktig for å understøtte informasjonen gitt i undervisning og i utstillingen. Dette tilbudet skal gjøre det lettere å finne relevant informasjon og kunnskap for befolkningen i hele landet. Tilgjengeligheten til Utøya er begrenset, og de nye digitale ressursene skal gjøre det lettere å forstå realhistorien. Og når regjeringsskvartalet er gjenreist og åpent for publikum, er det vanskelig å gjenkjenne de omgivelsene terrorangrepet skjedde i.

Minneaspektet ved vårt arbeid

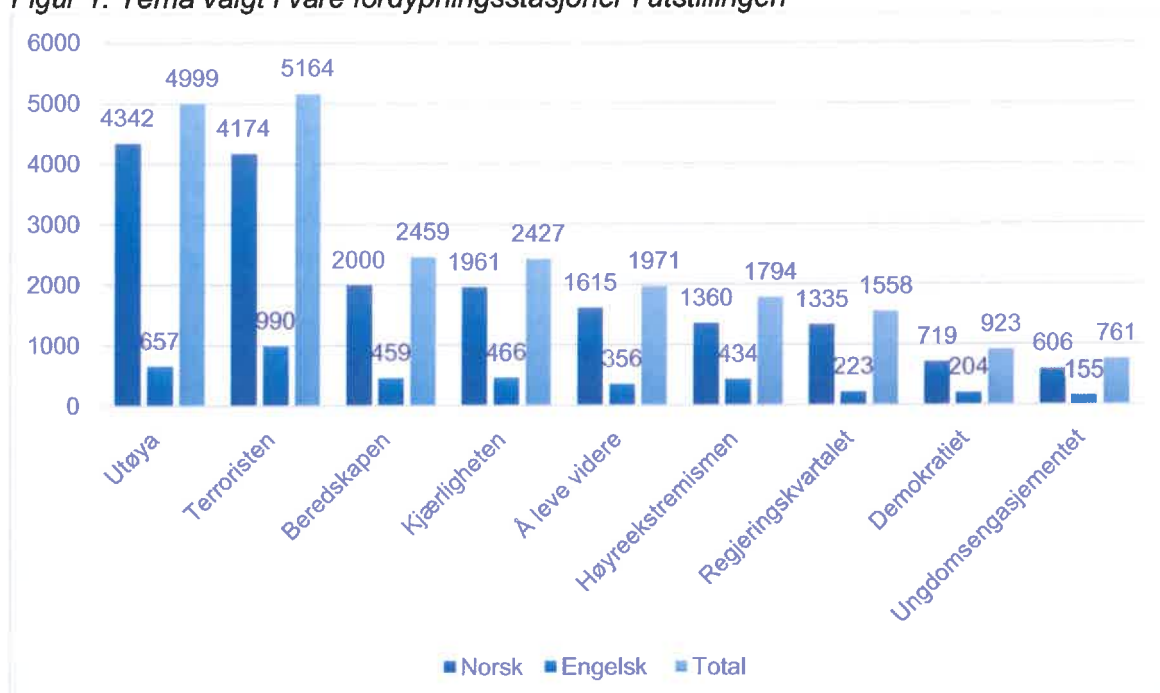
22. juli-senteret er et minne- og læringssenter. Fra utstillingen i Teatergata åpnet i 2020 har besøkende kunnet legge igjen en hilsen i minnerommet, og mange tusen har allerede gjort det. Brukerundersøkelsen dokumenterer at minnerommet er ett av de elementene i utstillingen som publikum verdsetter høyest. Det har derfor vært viktig for oss å kunne gjøre aspekter ved minnerommet tilgjengelig for alle digitalt, med den samme verdigheten det fysiske minnerommet har. Nå gjør vi tilbudet om å legge igjen en hilsen tilgjengelig for hele landet, gjennom en digital minnebok. I Minneboken kan de som ønsker legge igjen en minnehilsen til minne om 22. juli, de drepte og de som lever videre etter terrorangrepet.

I 22. juli-senterets resepsjon i Teatergata 10 setter vi en blomst på fødselsdagen til hver av de drepte, og vi deler bildet av blomsten i sosiale medier. Nå synes også bursdagsblomsten på våre nettsider. Ved å klikke på blomsterikonet den aktuelle dagen vil fornavnet på den drepte synes, og man kan ta seg videre til Minneboken for å legge igjen en hilsen. For et minne- og læringssenter som 22. juli-senteret går minne og læring hånd i hånd.

Samtalen om 22. juli - dokumentasjon i utstillingen og på nettsidene

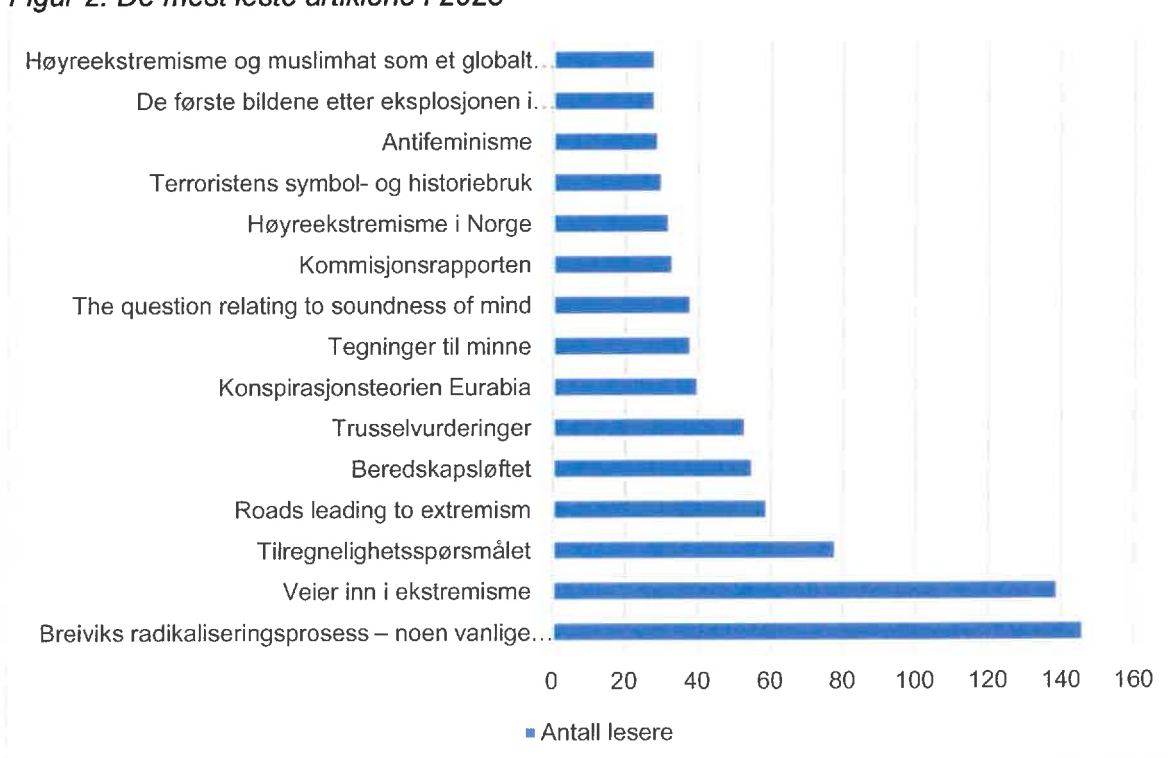
22. juli-senteret dokumenterer, bevarer og formidler perspektiver og gjenstander om terrorangrepet gjennom nettsiden vår og i utstillingene. I kjerneutstillingen *Samtalen om 22. juli* kan besøkende fordype seg i bilder, video og tekster i våre fordypingsstasjoner. Hvilke tema publikum velger å fordype seg i, og hvilke artikler som er mest lest, kan si noe om hva elever og publikum er mest opptatt av når de bruker fordypingsstasjonene.

Figur 1: Tema valgt i våre fordypningsstasjoner i utstillingen

Figur 1 viser at temaene Utøya, Terroristen og Beredskapen er tema som flest har oppsøkt i fordypningsstasjonene i 2023. Dette er en endring fra 2022, da tematikken Demokrati og Ungdomsengasjement var blant de tre oftest valgte temaene for fordypning.

Figur 2: De mest leste artiklene i 2023

Figur 2 viser at artiklene som omhandlet radikaliseringsprosess og grunner til ekstremisme, samt spørsmål om tilregnelighet og beredskap de mest leste. Disse tekstene har vært de mest leste siden 2020. Vi ser en øking i artikler om samme tematikk lest på engelsk. Dette viser økt bruk av fordypningsstasjonene av turister og grupper fra utlandet fra foregående år. Vi ser

også at artiklene Tegninger til minne og De første bilden etter eksplosjonen i Regjeringskvartalet er på topplisten, dette er de to artiklene som har nesten kun bilder og meget lite tekst.

Midlertidig utstilling - MEDIA 22.-26. juli 2011

MEDIA 22.-26. juli 2011 er en midlertidig utstilling som sto ferdig 19. juli. Utstillingen presenterer mediernes øyeblikkelige reaksjon på terrorangrepet. 22. juli-senteret ønsker at publikum, både de med og uten egne minner, skal få innblikk i mediebildet disse dagene, og få mulighet til å reflektere over hvilke valg som ble tatt da mediene presenterte og analyserte det som hadde skjedd. Utstillingen inneholder et utvalg på over 200 avisforsider fra hele Norge, en film med berørte og en representant for journalistene. Det er også mulighet for fordyping gjennom nettavisartikler fra disse dagene og litteratur som er publisert i etterkant. Målet med utstillingene er at vi skal invitere til refleksjon, diskusjon og læring. De store vinduene i Teatergata ble brukt til å henge opp avisforsidene slik at de er synlig fra gaten, noe som har fungert godt som en reklame for utstillingen. Utstillingen vil stå fram til 14. april 2024.

Den 19. juli inviterte 22. juli-senteret til utstillingsåpning og samtale om mediernes dekning av 22. juli. 12 år etter ser vi tilbake, trekker lærdom av mediernes avgjørelser under og etter terrorangrepet. Det var et populært arrangement med 106 besøkende. Utstillingen fikk en del medieomtale og ble spesifikt omtalt i 15 aviser. Flere lokalaviser vinklet saken mot at forsiden på deres avis var i utstillingen. Det ble sendt direkte fra utstillingen i NRK Nyhetene og TV2 Nyhetene. Det ble trykket en lengre sak om 22. juli 2023 i Klassekampen. Et lengre innslag i NRK P2 omtalte både utstillingen og 22. juli-senteret.

Som et ledd i utstillingen ble publikum oppfordret til å svare på spørsmål om 22. juli og mediedekningen. Mer om publikumsaktiviteten og anmeldelser av utstillingen kan leses i vedlegg.

Sosiale medier

Vi bruker Facebook og Instagram som kommunikasjonskanal i sosiale medier. Vi bruker sosiale medier til publisering av praktisk informasjon, som endring i åpningstider, og for å gi et innblikk i daglige hendelser på hos oss med bilder, video og korte tekster. Sosiale medier brukes også som nyhetsflate hvor vi deler poster fra samarbeidspartnere og nyheter som omhandler terror og tilgrenset tematikk. Sosiale medier er et godt verktøy i å nå ut med informasjon om endringer i utstillingen, lanseringer, aktiviteter og arrangementer. Tallene fra sosiale medier viser en liten oppgang i besøk og aktivitet på Facebook, men en litt større nedgang på Instagram. Facebook er størst med 11 672 besøk i fjor, og 4 376 på Instagram. Rekkevidden nådde 137 263 på Facebook og 8 615 på Instagram.

Våre mest populære poster er bildene av bursdagsblomstene. Mange følgere liker dem og de blir ofte delt. Dette reflekterer at mange følgere er etterlatte, overlevende og berørte, men også at andre følgere har behov for å uttrykke sin medfølelse og sitt engasjement på sosiale medier. Vi har derfor videreutviklet nettsidene slik at følgere kan legge igjen reaksjoner i Minneboken.

Dokumentasjon og bevaring av personlige historier

22. juli-senterets vitneprosjekt er et undervisningstilbud og et dokumentasjonsprosjekt som løfter frem personlige historier fra og om 22. juli 2011. Siden prosjektets start i 2017 har det vært viktig for 22. juli-senteret at de personlige fortellingene ikke bare er en del av undervisningen, men at fortellingene også dokumenteres for fremtiden og er tilgjengelig for den øvrige befolkningen. Det er mange måter å dele sin historie på og vi har flere ulike bidrag dokumentert, for eksempel tekst, kunst, dans og film. Flere av bidragene er tilgjengelig i utstillingen og på nettsiden. Gjennom innsamling av ulike typer vitneberetninger ønsker vi å vise frem mangfoldet av fortellinger om det som skjedde, og tolkninger av terrorens betydning.

Dokumentasjon av personlige fortellinger på film startet allerede i 2018, og vi har i dag 35 filmer tilgjengelig på våre nettsider. Vi planlegger flere opptak i 2024.

Undervisningsopplegget *Min historie* som er knyttet til prosjektet er vårt mest populære undervisningsopplegg, med to gjennomføringer hver fredag. Vi har i 2023 hatt høy aktivitet i samarbeid med etterlatte, overlevende og berørte som bidrar inn i prosjektet, både i Regjeringskvartalet og på Utøya. I 2023 har vi gjennomført 54 opplegg for 1347 elever og lærere, 2 vitner bidrar vanligvis hver undervisningsøkt, dermed har 105 vitner vært bidragsyttere i 2023. I tillegg har vi gjennomført 10 tredagerssamlinger med elever fra Nord-, Sør-, Øst-, Vest- og Midt-Norge, gjennom samarbeidsprosjektet Demokrativerksted på Utøya og i 22. juli-senteret. 17 vitner har bidratt med sin historie, og 311 elever og lærere har deltatt.

For å ivareta dette populære undervisningsopplegget er vi helt avhengig av vitnenes bidrag og deltakelse. Nye og gamle deltakere er prosjektets viktigste ressurs, og en sentral del av arbeidet handler om å holde kontakt med, ivareta og organisere bidragene fra disse.

22. juli-senteret er takknemlige for at så mange ønsker å fortsette å dele sin historie, og ikke minst er vi glade for at det kommer nye deltakere til. Flere nye vitner har meldt sin interesse i året som har gått, og vi hadde om lag 50 vitner som bidro aktivt i 2023. Alle disse fortjener en stor takk.

Filmprosjektet *Historier om de vi mistet*

Å løfte frem personlige fortellinger fra og om 22. juli har vært en sentral del av 22. juli-senterets arbeid siden 2015. Det har vært et uttrykt savn fra etterlatte, men også publikum og skoleelever, å kunne bli kjent med de som ble drept, som de levende menneskene de var. Filmprosjektet *Historier om de vi mistet* er ett svar på et slikt savn. Prosjektet ble startet opp i 2020 i samarbeid med Utøya AS, og skal dokumentere etterlattes egne fortellinger om ofrenes liv. *Historier om de vi mistet* ble utviklet i tett dialog med representanter fra de etterlatte og Støttegruppen, men det direkte samarbeidet med hver enkelt familie som deltar, er grunnsteinen i prosjektet.

Vi ser at besøkende, elever og lærere engasjerer seg i filmene i utstillingen, og det er et kjærte og viktig bidrag i formidlingen om terrorangrepet. Brukerundersøkelsen dokumenterer også at filmene er ett av de elementene i utstillingen som publikum verdsetter høyest. I 2023 ble det publisert 2 videoer i prosjektet. Til sammen er 13 videoer publisert i utstilling, og 12 videoer er publisert på nett. Det er planlagt flere bidrag i prosjektet i løpet av 2024.

Samlingsarbeidet

22. juli-senterets samlingsmandat er å forvalte og bevare kulturarven etter terrorangrepet 22. juli 2011, som gjenstander, dokumenter og muntlige beretninger. I løpet av 2023 har 22. juli-senteret utlyst konkurranse for å inngå samarbeid med et eksternt magasin for magasinering og konservering av gjenstander, fotomaterialet og dokumenter. Med dette oppnår 22. juli-senteret en svært viktig milepæl i arbeidet med å forvalte 22. juli-historien på vegne av samfunnet: Kulturarv etter 22. juli 2011 bevares etter ICOMs prinsipper for god bevaringspraksis for all ettertid. Konkurransen ferdigstilles mars 2024.

2023 var et viktig år for å bevare spor etter 22. juli. 22. juli-senteret bevarte et veggutsnitt hentet fra østre vegg i den nordre delen av Høyblokkas første etasje, rett ved der bombebilen ble parkert. Veggutsnittet har synlige skader av trykkbølgen etter bomben, og som gir inntrykk av bombens kraft, og følgelig både menneskelige og materielle konsekvenser. Arbeidet med å skjære ut veggutsnittet og relokalisering av veggens del i østre paviljong i 22. juli-senteret er dokumentert for ettertiden, noe som gir et unikt innblikk i gjenstandens historie, så vel som terrorangrepet virkning og konsekvenser.

22. juli-senteret samarbeidet tett med Arkivverket om å utstille og formidle gjenstander samlet inn etter de spontane minnemarkeringene etter terrorangrepet, og Oslo politidistrikt i å formidle og bevare gjenstander i politiets eie.

Samarbeid med relevante nasjonale og internasjonale forsknings-, kunnskaps- og formidlingsmiljøer

I 2023 fortsatte vi samarbeidet med forskere fra MF vitenskapelig høyskole (Oslo) som arbeider med rådataen fra skolekonkurransen. En forskningsartikkel med utgangspunkt i skolekonkurransen er sendt til fagfelleevaluering februar 2024.

Informasjon om vår deltakelse i offentlig debatt, arrangementer o.l.

22. juli-senteret har blant annet bidratt med rådgivning til Rimfrost produksjoner for teaterforestillingen «Å leve videre».

I forbindelse med års markeringen etter 22. juli bidro 22. juli-senteret med artikkelen «En påminnelse om å minnes, og å være kritiske til egne minner» i Dagsavisen. Vi gjennomførte en panelsamtale 21. juli, og 22. juli-senteret var også vertskap da leder og tidligere leder av Støttegruppen fikk utdelt Kongens fortjenestemedalje. 22. juli-senterets ansatte har også deltatt i eksterne foredrag og arrangementer gjennom 2023. Alle disse tiltakene har bidratt til medieoppslag og økt deltagelse i offentlig debatt om 22. juli og tilgrensende tematikk.

Publikasjon

I 2023 ferdigstilte vi 22. juli-senterets første publikasjon: *22. juli-senteret: 2015 – som tar for seg virksomhetens start og utvikling fra 2015 til i dag*. Publikasjonen viser frem viktige faglige veivalg siden åpning, og hvordan vi jobber med undervisning, utstilling, vitneprosjekt, dokumentasjon, samling og kunst. Publikasjonen understøtter dermed våre øvrige arbeids- og satsningsområder og er et bidrag til å befeste organisasjonen som et viktig fagmiljø på, og et minne- og læringssenter om, 22. juli 2011.

Formidling og samarbeid

Via deltagelse på seminarer og i samarbeid med andre organisasjoner ønsker 22. juli-senteret å formidle både hvilke erfaringer vi gjør oss med undervisningen av «sensitiv tematikk» og utvidelse av vårt nettverk av samarbeidspartnere. Vi anser det som et viktig moment i 22. juli-senterets videreutvikling som en toneangivende kunnskapsinstitusjon.

Høsten 2023 bidro vi med ny forskning om koranbrenning i skandinavisk kontekst på seminaret «Fra felles religion til felles verdier». Presentasjon av funn ble etterfulgt med panelsamtale på tematikken «Felles verdier i Norge» der 22. juli-senteret bidro med perspektiver.

Mål 4: 22. juli-senteret skal arbeide for at permanent senter utformes slik at det blir et godt nasjonalt minne- og læringssenter for skoleverket og publikum

Arbeidet med nytt permanent senter

Utviklingen av permanent senter har vært høyt prioritert for 22. juli-senteret i 2023. Prosjektleder for utviklingen av permanent senter ble ansatt i januar. I mars ble forprosjektet opprettet som en del av arbeidet med å sikre måloppnåelse iht. definert mål i tildelingsbrevet. I den forbindelse har det også vært viktig å tilføre prosjektet ressurser ved at flere av våre ansatte har jobbet i prosjektet. Dette har sikret både tverrfaglighet og fremdrift. Fokus i 2023 har vært oppfølging av byggeprosjektet og prosessledelse for utvikling av innhold til utstillingene.

Arbeidet følger de oppsatte milepælsplanene, hvor Statsbyggs planarbeid setter rammene for fremdriften for 22. juli-senteret. Vi har foreløpig brukt en relativt liten andel av de tildelte midlene for arbeidet med permanent senter fordi de fleste anskaffelsene er planlagt noe lengre frem i tid.

I løpet av 2023 har det vært tett dialog med både byggherre Statsbygg, ansvarlige arkitekter Team Urbis og utøvende part Skanska. Året ble innledet med slutføring av optimaliseringsprosessen og overgang til samspillsfase 2 i byggeprosjektet, med beslutning i forhold til endelig arealløsning for den nye underetasjen. 22. juli-senteret er fornøyd med løsningen og mener at vi vil kunne imøtekomme de forskjellige publikumsgruppene på en god og verdig måte.

22. juli-senteret betyr mye for mange, og mange betyr mye for 22. juli-senteret. Å forstå betydningen av dette, og å finne gode informasjons- og samarbeidsformer har vært høyt prioritert. 22. juli-senteret har hatt et særlig søkelys på å imøtekomme Støttegruppens forventninger, og vi har etablert gode rutiner for involvering. En sentral og viktig del av dette samarbeidet resulterte i plassering av minnerommet i vestre paviljong i Høyblokken. 22. juli-senteret har også rådgitt KORO i prosessen med utlysningen av konkurransen for det nye nasjonale minnesteedet. Selv om prosessene minnesteedet og permanent senter er separate, har dette handlet om å anerkjenne den symbolske forbindelsen mellom minnerommet og minnesteedet samt en erkjennelse av at fremtidige publikum kommer til å se minnesteedet og 22. juli-senteret som ett.

I utviklingen av utstillingene til nytt permanent senter jobber vi etter samme mål som definert for 22. juli-senteret i tildelingsbrevet for 2023, vårt publikum skal lære om og reflektere over terrorangrepet 22. juli 2011 og tilgrenset tematikk.

Selv om fokuset for utstillingene som åpner i det nye senteret er det samme, er det også viktig at vi stiller nye spørsmål underveis. Mange av de som besøker 22. juli-senteret har ikke egne minner om terrorangrepet. Skal vi klare å være det senteret det er forventet at vi skal være; et godt minne- og lærings-senter, må vi være inkluderende, lyttende og tørre å ta bevisste valg basert på gode kilder, erfaring og kunnskap. Å besøke både internasjonale og nasjonale samarbeidspartnere har vært en viktig del av dette arbeidet i året som har gått. Denne faglige utvekslingen har blant annet bidratt konstruktivt i diskusjonene om hvordan utstillingene skal imøtekomme vår mangfoldige kultur, samt sikre relevans for ungdom og øvrig publikum i årene som kommer.

Brukerundersøkelsen

22. juli-senterets utstillinger skal utvikles slik at både skoleverket og det allmenne publikum får lærings- og refleksjonsutbytte. Samtidig vet vi at elevene som får undervisning hos oss stort sett er 14-19 år gamle, mens de fleste av vårt allmenne publikum er voksne. Dette store aldersspennet skjerper kravene til utstillingene vi utvikler. Vi har derfor utført brukerundersøkelser, både av elevene, lærerne og det allmenne publikum som besøker oss samt en generell befolkningsundersøkelse.

Brukerundersøkelsene har gitt oss mye verdifull informasjon, både når det gjelder hvordan undervisningen fungerer i dag og hvordan besøkende opplever dagens utstilling. Når det gjelder den generelle befolkningsundersøkelsen så ser vi at nær to av tre kjenner til 22. juli-senteret, men kun 1 av 10 har besøkt oss. Det forteller oss at vi har et stort potensial i forhold til publikum.

Publikumsmottak

Innflyttingen i nye lokaler i Teatergata ble utsatt på grunn av pandemien, og utstillingen ble åpnet og stengt i flere perioder etter bestemmelsene i de nasjonale og lokale smittevernreglene. Det var vanskelig å forutse hvordan resepsjonsområdet og publikumsmottaket fungerte før vi hadde fått praktiske erfaringer med hvordan de nye utstillingslokalene virket.

Erfaringene har vist at det er nødvendig å avsette mer ressurser til publikumsmottak for å kunne gi publikum og besøkende en god opplevelse når de kommer til oss, og for bedre å kunne ivareta sikkerheten og opplæring og utvikling for de ansatte som møter publikum.

Ikke minst er det viktig å bygge opp kompetansen og ressursene for arbeid med publikumsmottak før vi tar i bruk de nye undervisnings- og utstillingslokalene når Høyblokka er ferdig renoveret. I 2023 ble det derfor opprettet en ny stilling som publikumsansvarlig.

Overordnede føringer, prioriteringer og oppdrag

Arbeidet med permanent senter er beskrevet under eget mål. Arbeidet med fagfornyelsen er indirekte beskrevet når vi redegjør for undervisningsaktiviteten.

Ekstremismekommisjonens rapport legges frem 1. mars 2024. 22. juli-senteret har bidratt inn i kommisjonens arbeid ved å ha en ansatt i hospitering i full stilling i kommisjonens sekretariat.

I årsrapporten for 2022 redegjorde vi for hvordan 22. juli-senteret arbeider for å følge opp mål i de ulike handlingsplanene for å motvirke rasisme og diskriminering, radikalisering og voldelig ekstremisme, diskriminering av og hat mot muslimer og handlingsplanen mot antisemittisme. Vi vurderer også vårt arbeid opp mot de andre handlingsplanene nevnt i tildelingsbrevet, samt de handlingsplaner og tiltak som kommer som følge av Ekstremismekommisjonens rapport.

Arbeidet med å utvikle en ny økonomiplan for inventar og utstyr for 22. juli-senteret har vært en prioritert oppgave i 2023, og dette arbeidet vil videreutvikles i 2024 når antallet anskaffelser i prosjektet nytt permanent senter øker. Det er også utviklet et nytt system for budsjettering, nye rutiner for budsjettoppfølging, samt nye rutiner for økonomikontroll. Dette arbeidet videreutvikles også i 2024.

Samarbeidet med Rafto-stiftelsen, Det Europeiske Wergelandsenteret og Utøya AS om «Demokratilæring på Utøya» er beskrevet der vi redegjør for undervisningsvirksomheten.

Økonomiplan for bruk av midler på inventar/utstyr og utstilling

Prosjektleder for nytt permanent senter la frem overordnet plan for planlagt bruk av midler til inventar/utstyr og utstilling i 2023.

Det er ikke brukt midler til inventar/utstyr og utstilling til nytt senter per dags dato da det er planlagt for anskaffelser fra og med 2024.

4. Styring og kontroll i virksomheten

22. juli-senteret er en liten virksomhet, med de samme kravene til virksomhetsstyring og internkontroll som andre statlige virksomheter. I oppbyggingsfasen etter at 22. juli-senteret ble egen virksomhet har vi arbeidet mest med å få på plass administrative løsninger, for eksempel rutiner for saksbehandling, økonomioppfølging og økonomikontroll, innkjøp, arkivsystem, avvikssystem, sikkerhetsrutiner, beredskap, rutiner for ansettelse, turnus, lønn og HR osv. I 2023 har vi særlig jobbet med å utvikle rutiner for økonomioppfølging gitt at vi nå også har tildeling av midler til nytt permanent senter. I tillegg har vi utviklet et bedre system for et administrativt årshjul, med et tilhørende system for planlegging og styring av aktiviteter gjennom handlingsplaner. Dette implementeres i 2024.

Rapportering for regjeringens fellesføring til alle statlige virksomheter

Lærlinger og studenter

Statlige virksomheter med mer enn 30 ansatte skal ha lærlinger, men 22. juli-senteret har få ansatte i ordinære stillinger. 22. juli-senteret har verken nok oppgaver innen relevante studieretninger eller ressurser til veiledning innenfor de rammene vi har, og har dermed ikke lærlinger. 22. juli-senteret har av samme grunn ikke hatt anledning til å ha studenter i praksis. Men vi har tett dialog med relevante utdanningsinstitusjoner og utdanningstilbud innen vårt virkeområde, og bistår studenter eller deres lærere på forespørsel så langt vi har kapasitet.

Bruk av konsulenter

Små virksomheter har få ressurser til utviklingsarbeid ut over oppgavene ansatte vanligvis har. Dermed har små virksomheter bruk for konsulentbistand for å få utført oppgaver som krever spisskompetanse. Til tross for at 22. juli-senteret ikke har egne kommunikasjonsressurser eller særskilt kompetanse til dette, har vi ikke brukt konsulenter til kommunikasjonsarbeid.

I 2023 brukte 22. juli-senteret konsulenter til utvikling av nettsidene som ble tatt i bruk i 2022. Arbeidet krever omfattende teknisk kompetanse innen flere fagfelt, kompetanse som ikke finnes hos oss. De nye nettsidene har vært avgjørende for at vi kan utvikle gode digitale løsninger for elever, lærere og besøkende, samt markedsføre dem. Utviklingsarbeidet fortsetter i 2024.

I tillegg har 22. juli-senteret brukt psykologbistand for å videreutvikle det psykososiale arbeidsmiljøet. Dette arbeidet vil fortsette i 2024. De ansatte arbeider med krevende problematikk. Derfor er det viktig at vi får innspill til hvordan vi kan unngå belastningsskader i en til tider utfordrende arbeidsdag ved undervisning om terror, ekstremisme, håndtering av gjenstander, utstillingsarbeid, sterke møter med etterlatte og overlevende mv. Ansatte kan også få rask bistand etter akutte belastninger.

22. juli-senteret gjennomførte i 2023 den første brukerundersøkelsen som ledd i arbeidet med å etablere ny utstilling i permanent senter. En slik undersøkelse må gjennomføres av profesjonelle aktører med en annen kompetanse enn det våre ansatte har, dermed ble et opinionsfirma engasjert for å utføre brukerundersøkelsen. Ved senere brukerundersøkelser skal vi vurdere om noen av de spørsmålene vi har stilt tidligere kan gjenbrukes, og om vi kan gjøre noe av dette arbeidet selv i fremtiden.

Muligheter for desentralisert arbeid

22. juli-senteret har få ansatte og kunngjør sjelden ledige stillinger. Vi har oppgaver som i stor grad gjelder fysisk undervisning av elever, lærerstudenter og lærere, samt arbeid med samling, utstilling osv. Det har dermed ikke vært aktuelt å kunngjøre stillinger som legger til rette for desentralisert arbeid, og det er ingen planer om dette ut fra at oppgavene i all hovedsak må utføres i tilknytning til den fysiske undervisningen og utstillingen.

Rapportering for Kunnskapsdepartementets forvaltningsorganer

Sikkerhet og beredskap

I tråd med kravene i tildelingsbrevet for 2023 redegjør 22. juli-senteret for følgende:

Kartlegging av egne verdier og avhengigheter

22. juli-senteret har ikke kartlagt egne verdier og avhengigheter. Vi oppfatter at dette arbeidet først og fremst gjelder fysisk sikring, personellsikring og IKT-sikkerhet. Våre lokaler ligger i regjeringskvartalet, hvor fysisk sikring av bygg ivaretas av DSS og Statsbygg. IKT-sikkerhet ivaretas først og fremst også av DSS. Vi har utarbeidet egne rutiner for å ivareta personvern. I vår ROS-analyse har vi kartlagt mulige uønskede hendelser og tiltak for å begrense dem.

22. juli-senteret har opprettelsen av nytt permanent senter som vår viktigste oppgave frem mot ferdigstillelsen. Vi overtar bygget om halvannet år. I arbeidet med nytt senter er vi i kontinuerlig dialog med Statsbygg, og forankrer beslutninger i prosjektrådsmøte med KD og KDD. Arbeidet knyttet til fysisk sikring er betydelig, og er i stor grad ivarettatt av Statsbygg mht. selve skallsikringen og beslutninger som fattes for regjeringskvartalet som helhet. Det er naturlig at 22. juli-senteret kartlegger egne verdier og avhengigheter som et ledd i dette arbeidet, innenfor rammene gitt av Statsbygg.

Vi er i ferd med å finne nye lokaler for kontorarbeidsplasser. Selv om de mest omfattende vurderingen av sikkerhet er knyttet til vår utstilling og undervisningsvirksomhet, så vil vi kunne vurdere behovet for ytterligere sikkerhetsarbeid når vi vet hvor de nye lokalene ligger og hva slags infrastruktur de er omfattet av.

ROS-analyse

22. juli-senterets første ROS-analyse ble levert i 2020. Det var utfordrende å utarbeide ROS-analysen før Teatergata var tatt i bruk som utstillingslokale og arbeidsplass, og det tok to år før vi fikk satt virksomheten i ordinær drift. Vår nye ROS-analyse er planlagt levert første halvår 2024. Områdene som er definert med høyest risiko var:

- Postforsendelse eller pakke med skadelig innhold
- Dataangrep rammer vårt nettverk
- Tilsiktet alvorlig brann rammer bygningen
- Terror/terrorliknende handling
- Truende/ustabil oppførsel av besøkende
- Hærverk eller tyveri i utstillingen
- Publikum eller ansatt skader seg i utstillingen

Vår nye ROS-analyse blir etter planen fullført første halvår 2024, med basis i nåværende utstillingslokale. Det skal også gjøres ROS-analyser i forbindelse med det pågående arbeidet mot etablering av nytt permanent senter.

Viktigste læringspunktene fra krise- og beredskapsøvelser

22. juli-senteret har ikke avvirket krise- og beredskapsøvelser i 2023. Alarmsystemet er endret. I tillegg har vi deltatt i evakueringsøvelser i regi av DSS. Vi er en liten virksomhet med en liten krisestab, og satt sist krisestab 25. juni 2022. I 2023 har vi hatt noen sikkerhetstruende hendelser som ble raskt avklart med god dialog med sikkerhetsavdelingen i DSS, uten behov for å sette krisestab.

Det er også opprettet et samarbeidsforum mellom 22. juli-senteret og sikkerhetsavdelingen i DSS, hvor hensikten er å utveksle erfaringer og samarbeide om sikkerhet og tilrettelegge for øvelser for både våre ansatte og vaktjenesten i DSS.

Styringssystem for sikkerhet

22. juli-senteret leverte det første styringssystemet for sikkerhet i 2020. Vi skal jobbe mer med dette frem mot etableringen av nytt permanent senter. Vi påbegynte arbeidet med internkontroll i 2023, dette arbeidet fortsetter i 2024.

Oppfølging av FNs bærekraftsmål for å nå utdanningsmålet

Undervisningstilbudet ved 22. juli-senteret er utviklet med tanke på å nå ut til ulike målgrupper og imøtekommer slik FNs bærekraftsmål 4 om god utdanning til alle.

Undervisningen retter seg primært mot elever i ungdomsskole og videregående skole, men vi mottar også en del besøk fra ulike universiteter, høyskoler og voksenopplæringsklasser. På våre nettsider er det enkelt å finne ulike undervisningsressurser om 22. juli og tilgrensende tematikk. I 2023 utviklet vi også en nettbasert undervisningsressurs som retter seg mot barn i alderen 8-13 år. I tillegg satser 22. juli-senteret mye på lærerkurs og lærerstudentkurs, da dette har potensiale for å nå ut til mange elever.

Gjennom å fokusere på hvilke trusler demokratiet står overfor i møte med ekstremisme og konspirasjonsteorier, bidrar undervisningen ved 22. juli-senteret også til å møte bærekraftsmål 5 og 16 om likestilling, rettferdighet og velfungerende institusjoner. Vi legger stor vekt på å formidle hvordan hatefulle ytringer, rasisme, konspirasjonsteorier og anti-feministiske holdninger utgjør trusler mot et likestilt, velfungerende og inkluderende samfunn. I undervisningen får elevene også mulighet til å reflektere over hvordan de selv kan bidra til holdningsendringer for å motarbeide rasisme og diskriminering.

Forslag til tiltak:

- Utvikle flere videobaserte lærerkurs som er tilgjengelige for lærere over hele landet
- Øke antallet lærerkurs, da man slik kan nå ut til flere elever på en effektiv måte
- Videreutvikle undervisningsressursene på nett i tråd med ny kunnskap på feltet (bla. gjennom samarbeidet med C-REX), og lage nye undervisningsopplegg som er i tråd med tematikken for våre temporære utstillinger
- Utarbeide undervisningsopplegg som retter seg mot elever i barneskolen

Hvordan våre anskaffelser bidrar til å nå FNs bærekraftsmål

22. juli-senteret vil følge de nye anskaffelsesreglene for staten, og vekte anskaffelsene mht. hensyn til klima og bærekraft når vi går til anskaffelser. Dette vil ha særlig stor betydning i det videre arbeidet med permanent senter, hvor vi i perioden 2024-2027 vil inngå mange avtaler når de nye arealene i Høyblokka skal settes i stand og ny utstilling skal bygges.

Våre ansatte følger de statlige anbefalingene mht å reise mest mulig klimavennlig der det er mulig, og vurdere om digitale møter kan erstatte fysiske møter. Vi har også lagt til rette for hjemmearbeid, for de ansatte som har oppgaver hvor hjemmearbeid er mulig. I tillegg vil vi reise mer ut i landet for å holde lærerkurs, i stedet for at mange lærere reiser til oss for å få kurs.

Forslag til tiltak:

- Videreutvikle satsing på nettbaserte løsninger, slik at tilbudet vårt blir enda mer tilgjengelig uavhengig av bosted og minsker behov for å reise
- Ha mer aktivitet på sosiale medier, slik at følgere får mest mulig og best mulig oppfølging av oss, uavhengig av bosted

Tilstand for kjønnslikestilling

22. juli-senteret har to ulike stillingsgrupper: Ansatte i ordinære stillinger har ansvar for undervisning, produksjon av utstillinger, samling, drift av lokalene osv. I tillegg har 22. juli-senteret utstillingsverter i deltidsstillinger i turnus, samt utstillingsverter (tilkallingsvikarer) som jobber ved behov. Utstillingen er åpen fem timer torsdag – søndag.

Her beskrives de ordinære stillingene, da redegjørelsesplikten ikke omfatter stillinger som utgjør mindre enn 20 timer per uke. 22. juli-senteret er en liten virksomhet. Av hensyn til anonymiteten publiserer vi ikke tall for grupper som utgjør færre enn fem ansatte. Oversikten gjelder fra 1. januar 2024.³

Tabell 12: Kjønnsfordeling ved 22. juli-senteret

Kjønn	Antall
Kvinner	12
Menn	5
Totalt	17

En av de kvinnelige ansatte hospiterer i en annen virksomhet. I tillegg hadde 22. juli-senteret en hospitant fra Kunnskapsdepartementet. En mann og en kvinne ansatt i engasjementer. Alle ansatte i ordinære stillinger arbeider heltid. Ingen ansatte hadde foreldrepermisjon i 2023.

Totalt utgjør gjennomsnittslønnen for kvinner 117,48% av gjennomsnittslønnen for menn.

22. juli-senteret har jobbet aktivt for å rekruttere flere menn, blant annet ved å forsøke å utforme stillingsinnhold og kunngjøringstekster slik at arbeidet fremstår attraktivt for alle søkere. Ved etableringen i 2019 hadde 22. juli-senteret ti kvinner og en mann ansatt i ordinære stillinger, så vi har klart øke andelen menn betraktelig. Det er en utfordring at det vanligvis er 70-80 prosent kvinnelige søkere når vi kunngjør ledige stillinger, noe som gjør det utfordrende å oppnå en jevnere kjønnsbalanse.

³ Forskjellen på våre egne tall i denne tabellen og tabellen over ansatte fra SSB i kapittel 2 skyldes trolig ulikt telletidspunkt. To kvinnelige ansatte sluttet i løpet av 2023.

5. Vurdering av framtidsutsikter

Vår vurdering at 22. juli-senteret har tilfredsstillende måloppnåelse i 2023, både med utvikling av permanent senter og i minne- og læringssenteret i Teatergata 10.

De menneskelige konsekvensene etter terrorangrepet 22. juli 2011 er enorme. 22. juli 2011 ble 77 mennesker drept og mange hundre er skadet eller berørt. Vår dialog med Støttegruppen, berørte og forskere viser at mange bruker lang tid på å bearbeide de grusomme konsekvensene etter et terrorangrep, og livet etter angrepet kan være krevende både fysisk og mentalt. Flere vitner beskriver at de klarer seg bedre nå, men vi vet at det også er mange som ikke opplever livsmestring og vil trenge oppfølging i lang tid fremover. Tidsopplevelsen er også individuell, og 22. juli-senteret opplever at flere vitner først nå har mulighet til og ønske om å dele sine historier.

De personlige historiene er en svært sentral del av minne- og læringssenterets undervisning, formidling og dokumentasjon. I fremtiden ønsker vi å imøtekomme de etterlatte og berørtes behov og samtidig profesjonalisere minne- og læringssenteret. Vi vil derfor legge rette for økt fokus på prosjekter som *Min historie*, *Historier om de vi mistet*, dokumentasjonsprosjekter og samlingsarbeid frem mot åpning av permanent senter. Samarbeidet med Støttegruppen, Utøya AS, 10 august-stiftelsen og freds- og menneskerettighetssentrene blir intensivert i året som kommer. 22. juli-senteret har i dag det største kompetansemiljøet innen undervisning om 22. juli og tilgrenset tematikk, og vi ønsker å bidra til kompetansedeling og utvikling av metodikk i undervisning av krevende, samfunnsaktuelle temaer.

Under forutsetning om at fremdriften fortsatt går som planlagt vil 22. juli-senteret overta det nye 22. juli-senteret i tilknytning til Høyblokken senhøsten 2025, og åpning av senteret blir første halvdel i 2026. 2024 vil altså være det siste året i senterets historie hvor vi kun er lokalisert i Teatergata10.

Vi som jobber på sentret forbereder oss både mentalt, faglig og praktisk på bygging og overtagelse av et nytt, permanent 22. juli-senter. Ved åpningen i 2026 vil 22. juli-senteret være det største minne- og læringssenteret etter et terrorangrep i Europa og nest størst i verden etter 9/11 Memorial & Museum i New York. Dette oppleves som et stort og betydningsfullt ansvar. Det er derfor viktig å fortsette det internasjonale samarbeidet og kompetansedelingen med andre som 9/11, French Memorial & Museum (under bygging), Victims of Terrorism Memorial Centre i Spania og Oklahoma City National Memorial & Museum. Vi får også henvendelser fra andre internasjonale nettverk og skandinaviske institusjoner og politikere som opplever behov for undervisning og faglig kompetanse knyttet til økt radikalisering, polarisering og vanskelig tematikk. Sveriges NATO-søknad, Koranbrenninger og terrorangrep mot svenske fotballsupportere i Brussel i 2023 er et eksempel på dette.

For å lykkes med måloppnåelsen og å bygge et godt senter for elever, lærere, etterlatte, berørte og allmennheten er det helt avgjørende at 22. juli-senteret utvikler organisasjonen og øke kompetansen for å ivareta de behovene vi vil ha når det nye senteret står ferdig. Frem til åpningen i 2026 er vårt fremste mål å utvikle et nytt permanent senter som er utformet slik at det blir et godt nasjonalt minne- og læringssenter for skoleverket og publikum. Men vi skal etter hvert over i en driftsfase i det nye senteret, Vi må dermed også jobbe med å legge premissene for hvordan vi skal ta de nye mulighetene senteret gir oss i bruk. I det nye senteret vil vi ha betydelig større undervisningsarealer, utstillingsarealet blir mangedoblet, og vi jobber nå mye med samlingsforvaltning for å kunne utnytte de nye mulighetene til å bruke gjenstander og annen dokumentasjon i både ny permanent utstilling og i temporære utstillinger. De nye lokalene vil dermed både gi oss helt nye muligheter til arbeid med minne og læring, og også nye utfordringer når det gjelder å bruke det nye senteret mest mulig optimalt. Noen fokusområder er definert, men dette arbeidet vil

prioriteres i det kommende året. 22. juli-senteret vil utarbeide en strategi knyttet til faglige prioriteringer og en kompetanse- og ressursbehovsplan for senteret. Analysen vil danne grunnlaget for drift av det nye, permanente 22. juli-senteret i Norge. I tillegg vil vi videreføre det digitale tilbudet og øke vår kompetanse og gjennomføringsevne på publikumsutvikling, brukerundersøkelser og videreutvikling av metoder som kan analysere effektene av vår faglige virksomhet.

I en urolig tid med krig i Ukraina, konflikt i Gaza og nye terrorangrep opplever vi at samtalen om 22. juli og tilgrenset tematikk dessverre er mer samfunnsaktuell enn noensinne. Når denne årsrapporten ferdigstilles er rettsaken mot Zaniar Matapour akkurat i gang og skal vare i over 2 måneder. 25 juni 2022 ble 2 personer skutt og drept, 9 ble skadet og mange ble berørt da gjerningsmannen skjøt mot folk ved barene Per på Hjørnet og London Pub. Flere av de berørte opplevde også terrorangrepet 22. juli og er overlevende fra Utøya. Matapour er nå tiltalt for terror og det er første gang bestemmelsen om grov terrorhandling tas i bruk ifølge en medieuttalelse fra statsadvokaten. Politiet mener angrepet hadde et islamistisk motiv og var rettet mot LHBTQ-miljøet. 22. juli-senteret planlegger et samarbeidsmøte med Støttegruppa 25. juni og vil i det kommende året tilrettelegge for samtaler og kompetanse-delning med de berørte etter 25. juni. Vi er i tett dialog med Støttegruppen etter 22. juli som også er involvert i samarbeid med de berørte etter 25. juni. Dette angrepet viser dessverre at diskusjonen rundt ekstremisme er høyst samfunnsaktuelt og at terrorangrep fortsatt er en trussel for demokratiet både nasjonalt og internasjonalt.

Ekstremismekommisjonen har nylig lagt frem NOU 2024:3 Felles innsats mot Ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet. Ekstremismekommisjonen legger til grunn at ekstremisme alltid vil eksistere i åpne, demokratiske samfunn. Vi kan imidlertid minimere skadene, og redusere sannsynligheten for at ekstremisme får skape varige sår i samfunnet vårt. 22. juli-senteret ønsker å bidra inn i denne visjonen i årene som kommer.

6. Årsregnskap

Ledelseskommentar årsregnskapet 2023

Formål

22.juli-senteret er en forvaltningsvirksomhet underlagt Kunnskapsdepartementet.

Senteret er en bruttobudsjettert virksomhet som fører regnskap etter de statlige regnskapsstandardene, SRS.

22.juli-senteret skal formidle kunnskap om terrorangrepet i Regjeringskvartalet og på Utøya 22.juli 2011.

Gjennom utstillinger, undervisning og dokumentasjon bidrar 22.juli-senteret til en historiebevisst forvaltning av minnet om terrorangrepet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og økonomiregelverket i staten og de krav som er stilt fra overordnet departement tildelingsbrev og tillegg til tildelingsbrev. Virksomhetsleder mener regnskapet gir et dekkende bilde av disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Årsregnskapet vurderes å gi et korrekt uttrykk for årets ressursbruk og virksomhetens eiendeler og gjeld.

Vesentlige forhold ved årsregnskapet

I 2023 har 22JS disponert tildelinger over kap.post 22901 (22.871.000,-) og kap.post 22945 (43.042.000,-).

Regnskapsført på kapittel 229 post 01 er 21.735.665 kroner. Resultatet viser et mindreforbruk på 1.135.335,-.

Resultatført på post 45 er 10.293.735,-. En av grunnene til mindreforbruket på post 45 er at anskaffelser er planlagt igangsatt fra 2024 og frem til nytt senter åpner.

Note 16 viser en avstemmingsdifferanse ved rapportering til statsregnskapet på 211.352,-. Dette skyldes en feilfakturerings fra KD og er per mars 2024 tilbakebetalt 22.juli-senteret.

Bevilgningsrapportering

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som 22JS har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som 22JS har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva senteret har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser 22JS står oppført med i statens kapitalregnskap.

Virksomhetsregnskapet

22.juli-senteret har 18.517.178,- kroner i lønnskostnader i 2023 (note 2). Dette er en økning på 4.539.986,- kroner sammenlignet med 2022. Økningen skyldes i hovedsak at det ble ansatt 5 nye personer i 2023. Virkning av lønnsoppgjør i 2022 og 2023 bidrar også til økte lønnsutbetalinger samt økte kostnader knyttet til SPK og endret premiemodell.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser

eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall 22JS har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser note 9 til artskontorrapporteringen "Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen" bokførte tall fra senterets kontospesifikasjon i kolonnen "Spesifisering av bokført avregning med statskassen". Noten viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskonto) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Revisjonsordning

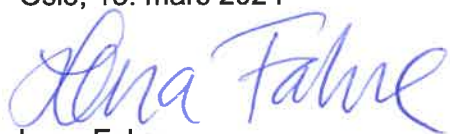
Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for 22.juli-senteret.

Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. dags dato.

Revisjonsberetningen skal foreligge innen 1. mai 2024 og vil bli publisert på

www.22julisenteret.no.

Oslo, 15. mars 2024

Lena Fahre
direktør

Regnskapsprinsipper for bruttobudsjetterte virksomheter – Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er brukt.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Oppdatert rapporteringspakke per 31.12.2023 for bruttobudsjetterte virksomheter som fører regnskap etter de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Datoen i rapporteringspakken er oppdatert til 31.12.2023. Denne rapporteringspakken er tilpasset bruttobudsjetterte virksomheter som fører regnskapet etter de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Endringer i rapporteringspakke per 31.12.2023

Note 2 Utbetalinger til lønn

Oppdatert omtale av pensjonsutgifter er endret som følge av at alle statlige virksomheter for regnskapsårene 2022 og 2023 har betalt en virksomhetsspesifikk henselesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien.

Note 5 Andre driftskostnader

I note 5 er det lagt til en tekstboks under utfylling av tilleggsinformasjon om leieavtaler som spesifiserer varighet og årlig leiekostnad for husleieavtale.

Årsregnskapet skal vise regnskapstall for hele virksomheten samlet.

Bevilgningsrapportering og artskontorrapportering

Bevilgningsrapportering med noter

Oppstilling av bevilgningsrapportering følger oppstillingsplan i vedlegg 1A til rundskriv R-115 *Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap*.

Artskontorrapportering

Oppstilling av artskontorrapportering følger oppstillingsplan i vedlegg 2 til rundskriv R-115 *Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap*.

Virksomhet: 22. JULI-SENTERET

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2023

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindreutgift	Postert på avgitte belastnings- fullmakter*	Avvik fra tildeling
0229	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter		22 871 000	21 735 665	1 135 335		
0229	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold		48 042 000	10 293 735	32 748 265		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	1	Nettoordning for mva i staten		0	1 492 533			
Sum utgiftsført					65 913 000	33 521 933			

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt(-)	Postert på avgitte belastnings- fullmakter*	Avvik fra tildeling
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter	0	44 073			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Motkonto AGA	0	2 271 018			
Sum inntektsført					0	2 315 091		

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

					31 206 841			
Kapitalkontoer								
60095301	Norges Bank KK /innbetalinger				371 432			
60095302	Norges Bank KK/utbetalinger				-31 324 090			
702965	Endring i mellomværende med statskassen				-254 184			
Sum rapportert					0			

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		2023	2022	Endring
702965	Mellomværende med statskassen	-1 011 462	-757 278	-254 184

*Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.

Virksomhet: 22. JULI-SENTERET

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
22 901	0	22 871 000	22 871 000
22 945	4 891 000	38 151 000	43 042 000

Virksomhet: 22. JULI-SENTERET

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år										
Kapittel og post	Stikkord	Merutgift (-) / mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift (-) / mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindrefinntekter (-) iht. merinntektsfullmakt	Omskponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger (-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
22 901	"Kan overføres"	1 135 335		1 135 335				1 135 335	1 135 335	1 135 335
22 945	"Kan overføres" "Kan nyttes under post 01"	32 748 265		32 748 265				32 748 265	32 748 265	32 748 265

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2023

	31.12.2023	31.12.2022
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
Salgs- og leieinntekter	0	0
Andre inntekter	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>	0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	18 008 000	13 250 711
Andre utbetalinger til drift	10 492 371	11 191 256
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	28 500 371	24 441 967
Netto rapporterte driftsutgifter	28 500 371	24 441 967
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	3 529 029	1 719 391
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	3 529 029	1 719 391
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	3 529 029	1 719 391
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten*		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	44 073	30 982
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	2 271 018	1 584 419
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	1 492 533	1 440 732
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	-822 559	-174 669
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	31 206 842	25 986 689
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2023	31.12.2022
Fordringer på ansatte	-2 606	0
Kontanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-750 238	-589 543
Skyldige offentlige avgifter	0	0
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse*	-474 579	-162 135
Mottatte forskuddsbetalinger	0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	4 609	0
Differanser på bank og uidentifiserte inntekter	211 352	-5 600
Sum mellomværende med statskassen	-1 011 462	-757 278

* Pensjonstrekket i de ansattes lønn (2%) på konto 263 inngår også på denne linjen.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2023	31.12.2022
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	35 078 781	29 046 877
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Inntekt fra gebyrer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre driftsinntekter	1	0	0
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>35 078 781</i>	<i>29 046 877</i>
Driftskostnader			
Varekostnader		0	0
Lønnskostnader	2	18 517 178	13 977 192
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	5 951 074	5 416 498
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	0	0
Andre driftskostnader	5	10 610 529	9 653 188
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>35 078 781</i>	<i>29 046 877</i>
Driftsresultat		0	0
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	0	0
Finanskostnader	6	0	0
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	0	0
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre	9	0	0
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Balanse

	Note	31.12.2023	31.12.2022
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	5 108 472	4 714 170
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	0	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>5 108 472</i>	<i>4 714 170</i>
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	0	0
Maskiner og transportmidler	4	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	8 613 447	11 429 793
Anlegg under utførelse	4	596 112	596 112
Infrastruktureiendeler	4	0	0
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>9 209 559</i>	<i>12 025 905</i>
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	10	0	0
Obligasjoner		0	0
Andre fordringer		0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum anleggsmidler		14 318 030	16 740 075
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	11	0	0
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
II Fordringer			
Kundefordringer	12	0	0
Optjente, ikke fakturerte inntekter	13	0	0
Andre fordringer	14	111 625	129 108
<i>Sum fordringer</i>		<i>111 625</i>	<i>129 108</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	15	0	0
Kontanter og lignende	15	0	0
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum omløpsmidler		111 625	129 108
Sum eiendeler drift		14 429 656	16 869 183
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	8	0	0
<i>Sum fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Sum eiendeler		14 429 656	16 869 183

Statens kapital og gjeld

	Note	31.12.2023	31.12.2022
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Sum virksomhetskapi tal		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	9 812 489	13 053 684
Sum avregninger		9 812 489	13 053 684
Sum statens kapital		9 812 489	13 053 684
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 461 648	1 176 581
Skyldig skattetrekk		750 238	589 543
Skyldige offentlige avgifter		313 073	248 506
Avsatte feriepenger		1 534 520	1 220 692
Mottatt forskuddsbetaling	13	0	0
Annen kortsiktig gjeld	16	557 688	580 177
Sum kortsiktig gjeld		4 617 167	3 815 499
Sum gjeld		4 617 167	3 815 499
Sum statens kapital og gjeld drift		14 429 656	16 869 183
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	9	0	0
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		0	0
Sum statens kapital og gjeld		14 429 656	16 869 183

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2023	31.12.2022
Inntekt fra bevilgninger*		
Inntekt fra bevilgninger	35 078 781	29 046 877
Sum inntekt fra bevilgninger	35 078 781	29 046 877
*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null. For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.		
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	0	0
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	0	0
Tilskudd fra EU	0	0
Andre tilskudd og overføringer	0	0
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	0	0
Inntekt fra gebyrer		
Gebyrer	0	0
Sum inntekt fra gebyrer	0	0
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	0	0
Salgsinntekt, avgiftsfri	0	0
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	0	0
Leieinntekter	0	0
Uopptjent inntekt	0	0
Sum salgs- og leieinntekter	0	0
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	0	0
Andre driftsinntekter	0	0
Sum andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	35 078 781	29 046 877

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Lønn	13 417 097	10 333 911
Feriepenger	1 589 853	1 220 625
Arbeidsgiveravgift	2 335 585	1 672 176
Pensjonskostnader*	1 255 143	735 337
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)**	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-322 369	-562 522
Andre ytelser	241 869	577 665
Sum lønnskostnader	18 517 178	13 977 192
Antall utførte årsverk	18	15

* Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2023 9,47 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2023 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2022 utgjorde premiesatsen 1,47 prosent.

** Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader).

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	6 145 069	0	6 145 069
Tilgang i året	1 223 167	0	1 223 167
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	7 368 236	0	7 368 236
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	1 062 899	0	1 062 899
Ordinære avskrivninger i året	1 196 865	0	1 196 865
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2023	5 108 472	0	5 108 472

Avskrivningssatser (levetider)

5 år / lineært Ingen avskrivning

Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2023:

Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsløre, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum	
Anskaffelseskost 01.01.	0	0	0	22 679 037	596 112	0	23 275 149
Tilgang i året	0	0	0	1 945 529	0	0	1 945 529
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	0	0	0	0
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost	0	0	0	24 624 567	596 112	0	25 220 679
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	0	0	11 249 244	0	0	11 249 244
Ordinære avskrivninger i året	0	0	0	4 761 876	0	0	4 761 876
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2023	0	0	0	8 613 447	596 112	0	9 209 559
		10-60 år dekomponert				Virksomhets-spesifikt	
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning		
Avhendelse av varige driftsmidler i 2023:							
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0	0	0	0	0

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	3 250 834	2 661 356
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	509 600	457 767
Leie maskiner, inventar og lignende	902 103	579 056
Mindre utstyrsanskaffelser	436 340	238 587
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	80 233	157 870
Kjøp av konsulent tjenester	2 318 505	2 432 802
Kjøp av andre fremmede tjenester	54 103	611 158
Reiser og diett	340 552	492 712
Tap og lignende	0	0
Øvrige driftskostnader	2 718 259	2 021 879
Sum andre driftskostnader	10 610 529	9 653 188

Virksomheten har husleieavtale i Teatergt 10 frem til 31.12.2025 og i Teatergt 1 frem til 30.04.2024.
 Årlig husleiekostnad for begge steder var per 31.12.2023 3.250.834 kroner.

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	0	0
Utbytte fra selskaper	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	0	0
Finanskostnader		
Rentekostnad	0	0
Nedskrivning av aksjer	0	0
Valutatap (disagio)	0	0
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	0	0

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2023	31.12.2022	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	9 812 489	13 053 684	-3 241 195
Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.			
Endring i avregnet med statskassen			
<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>			
- Konsernkonto utbetaling			-31 324 090
+ Konsernkonto innbetaling			371 432
<i>Netto trekk konsernkonto</i>			<i>-30 952 658</i>
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)</i>			
- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			0
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			0
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			35 078 781
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-2 315 091
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			1 430 163
<i>Andre avstemmingsposter</i>			
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter			0
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>			<i>3 241 195</i>
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
Sum endring i avregnet med statskassen *			3 241 195

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)**B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen**

	31.12.2023	31.12.2023	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	5 108 472		5 108 472
Varige driftsmidler	9 209 559		9 209 559
Sum	14 318 030	0	14 318 030
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	0
Kundefordringer	0	0	0
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0	0
Andre fordringer	111 625	-2 606	114 231
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
Sum	111 625	-2 606	114 231
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 461 648	0	-1 461 648
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-750 238	-750 238	0
Skyldige offentlige avgifter	-313 073	0	-313 073
Avsatte feriepenger	-1 534 520	0	-1 534 520
Mottatt forskuddsbetaling	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-557 688	-258 618	-299 070
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0
Sum	-4 617 167	-1 008 856	-3 608 311
Sum	9 812 489	-1 011 462	10 823 951

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8 Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2023	31.12.2022
Overføring fra andre statlige regnskaper	0	0
Overføring fra kommunenes/fylkeskommunenes forvaltningsbudsjett	0	0
Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m	0	0
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0

Avgifter og gebyrer direkte til statskassen

	31.12.2023	31.12.2022
Overføring fra andre statlige regnskaper	0	0
Overføring fra kommunenes/fylkeskommunenes forvaltningsbudsjett	0	0
Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m	0	0
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0

Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer

	31.12.2023	31.12.2022
Fordringer til pålydende	0	0
Avsatt til forventet tap(-)	0	0
Sum fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 9 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2023	31.12.2022
Utbetaling av tilskudd til andre	0	0
Overføring til fond, forvaltningsorganer og andre statlige regnskaper	0	0
Annet	0	0
Sum tilskudd til andre	0	0

Tilskudd til andre

	31.12.2023	31.12.2022
Utbetaling av tilskudd til andre	0	0
Overføring til fond, forvaltningsorganer og andre statlige regnskaper	0	0
Annet	0	0
Sum tilskudd til andre	0	0

Note 11 Beholdning av varer og driftsmateriell

	31.12.2023	31.12.2022
Anskaffelseskost		
Råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0
Varer under tilvirkning	0	0
Ferdige egentilvirkede varer og driftsmateriell	0	0
Innkjøpte varer (ferdigvarer) og driftsmateriell	0	0
Sum anskaffelseskost	0	0
Ukurans		
Ukurans i råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0
Ukurans i varer under tilvirkning	0	0
Ukurans i ferdige egentilvirkede varer	0	0
Ukurans i innkjøpte varer (ferdigvarer)	0	0
Nedskrivning av driftsmateriell	0	0
Sum ukurans	0	0
Sum beholdning av varer og driftsmateriell	0	0

Note 12 Kundefordringer

	31.12.2023	31.12.2022
Kundefordringer til pålydende	0	0
Avsatt til forventet tap (-)	0	0
Sum kundefordringer	0	0

Note 13 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddbetaling**Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)**

31.12.2023	31.12.2022
0	0
0	0

Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter**Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)**

31.12.2023	31.12.2022
0	0
0	0

Sum mottatt forskuddsbetaling

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2023	31.12.2022
Forskuddsbetalt lønn	-2 606	0
Reiseforskudd	0	0
Personallån	0	0
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalte leie	56	9 336
Andre forskuddsbetalte kostnader	28 908	88 068
Andre fordringer	85 268	31 704
Sum andre kortsiktige fordringer	111 625	129 108

Note 15 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2023	31.12.2022
Øvrige bankkontoer (utenfor statens konsernkontoordning)	0	0
Kontantbeholdninger	0	0
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0

Note 16 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2023	31.12.2022
Skyldig lønn	-4 609	0
Annen gjeld til ansatte	773 649	517 013
Påløpte kostnader	0	0
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnsk	-211 352	5 600
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	57 564
Sum annen kortsiktig gjeld	557 688	580 177

Vedlegg

- Brukerundersøkelse – lærere og elever
- Evaluering av lærer- og studentkurs, MEDIA 22.-26. juli 2011 – publikumsaktivitet og anmeldelser, Permanent senter – en redegjørelse for brukerundersøkelser

1

2

LÆRERE

Om utvalget - lærere

UTVALG

Undersøkelsen er gjennomført ved EXIT intervju på 22- pbl-senteret på faste oppsatte dager fra 23. mai til 10 juni 2023. Intervjuene er gjennomført ved telefonintervju eller via besøkende telefonvaktør. De har fått tilsendt iPad. Lærere som har deltatt på undersøkelsen har gjennomført i klasserommet via QR-kode samt live tilgjengeliggjort data. De som ikke har deltatt på undersøkelsen har blitt invitert via en intervjuenkode i skulestøyen de etter en tid har fått tilgang til QR-kode for selvutfylling.

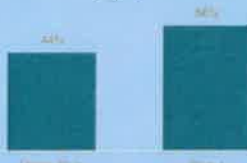
ANTALL INTERVJU: 27

MÅLGRUPPE: Lærere på skoler som besøker senteret

KLASSETRINN

ALDER

LANDSDEL

3

ELEVER

Om utvalget - elever

UTVALG

Undersøkelsen er gjennomført ved EXIT intervju på 22- pbl-senteret på faste oppsatte dager fra 23. mai til 10 juni 2023. Intervjuene er gjennomført ved telefonintervju eller via besøkende telefonvaktør. De har fått tilsendt iPad. Elever som har deltatt på undersøkelsen har gjennomført i klasserommet via QR-kode samt live tilgjengeliggjort data. De som ikke har deltatt på undersøkelsen har blitt invitert via en intervjuenkode i skulestøyen de etter en tid har fått tilgang til QR-kode for selvutfylling.

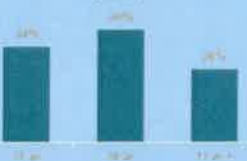
ANTALL INTERVJU: 206

MÅLGRUPPE: Barne- og ungdomsskoler 10-16 år

KLASSETRINN

ALDER

LANDSDEL

4

HVA BETYR DETTE?

Alder skiller elevene fra hverandre.

Det er relativt stor forskjell på de som er 15 år og de som er 17+. Andelen blant elever som interesserer seg for å besøke museum og kulturinstitusjoner er 40 %, mens den for gruppen 17+ er 60 %. Flere 17+ enn yngre blir positivt overrasket når de besøker senteret. De som er under 17 år ønsker mer om terroristen i utstillingen. Og de på 15 år ønsker mindre tekst i utstillingen enn de eldre.

Få både lærere og elever blir negativt overrasket når de besøker 22. juli-senteret

Filmene er det enkeltelementet elevene trekkes fram som det mest positive. Stor enighet blant elevene om at det er viktig at de unge i dag lærer om hendelsen, at 22. juli-senteret oppleves som aktuelt og relevant og at undervisningsopplegget var bra.

Det ønskes mer fysiske gjenstander i utstillingen.

Elevene ønsker en større mengde fysiske gjenstander i utstillingen samt mer om terroristen. Men det er også ønske om et sted å sitte ned for en pause. Lærerne svarer det samme med tanke på elevene.

Filmene, minnerommet og tidslinjen er det de fleste liker best.

Hovedattraksjonene er disse tre elementene. Filmene er også det flest trekkes fram som mest positivt. Fordypningsstasjonene og tekstene brukes i mindre grad av elevene. Begge disse elementene oppgis å gi god innspill men de trekkes ikke fra som noe som var mest positivt ved besøket. Undervisningen derimot nevnes av flere.

5

5

RÅD OG FORSLAG TIL 22. JULI-SENTERET

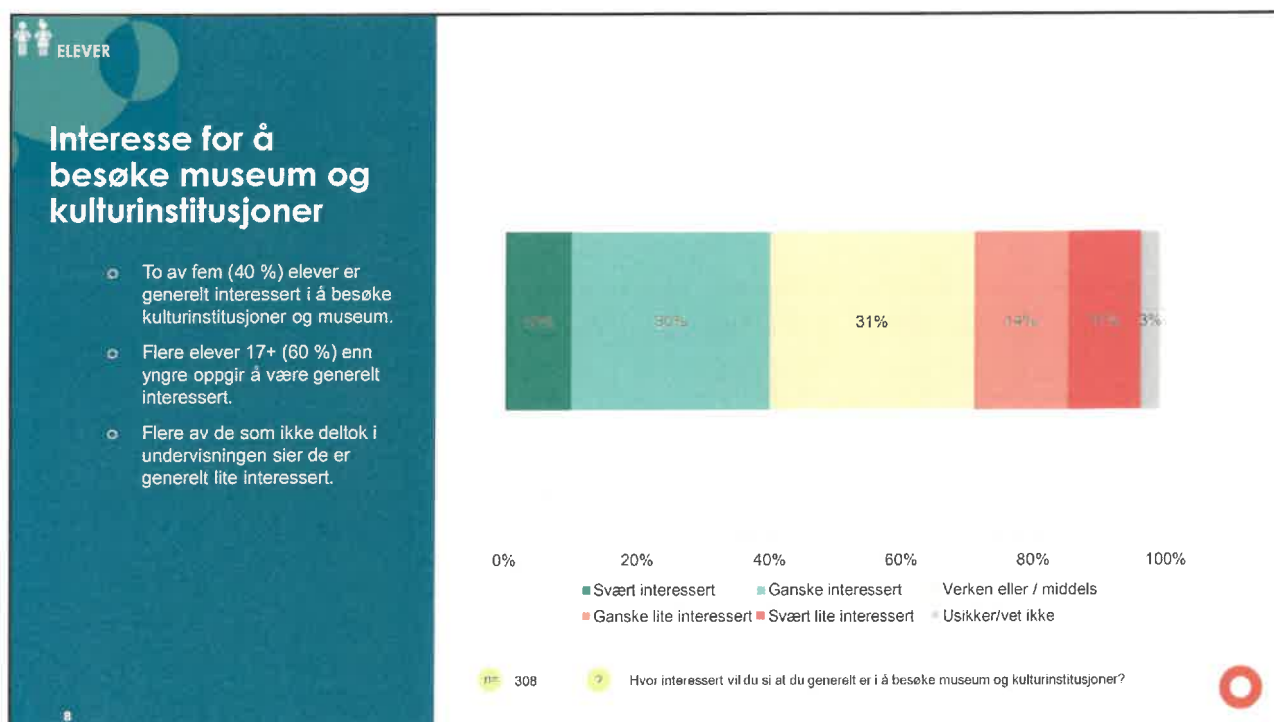
- 01 **Veldig få blir negativt overrasket når de besøker 22. juli-senteret.**
Selv om få blir negativt overrasket er det flere som svarer omtrent som forventet, versus positivt overrasket. Ønsker man å øke andelen som blir positivt overrasket må man se på å få f.eks. inn flere fysiske elementer.
- 02 **Undervisningsopplegget oppleves å være veldig godt.**
Dette er noe både elever og lærere liker veldig godt – og er det noe man bør ta med seg videre som et viktig element.
- 03 **Senteret treffer de eldste elevene bedre enn de yngste.**
Vi ser et klart skille på at de som er 17+ liker senteret bedre enn de yngste elevene. Det er også de yngste som kommer med flest innspill til forbedringer. Om man ønsker å treffe de yngste bedre er nok veien å gå fra mindre tekst til mer gjenstander.
- 04 **Inkluder gjerne flere fysiske gjenstander i utstillingen.**
Det er ønske om flere gjenstander i utstillingen og det ønskes mer om terroristen. Dette gjelder ikke bare de yngste. Det er også ønske om rom til å sitte ned. Mengden tekst i utstillingen ønskes det mindre av.
- 05 **Hovedattraksjonene er filmene, tidslinjen og minnerommet.**
Dette er de viktigste elementene i utstillingen. Og disse tre bør være i hovedfokus også for det nye senteret. Tidslinjen har høy liking men det er kanskje rom for at elevene skal like denne enda bedre i form av en høyere andel som svarer «veldig godt».

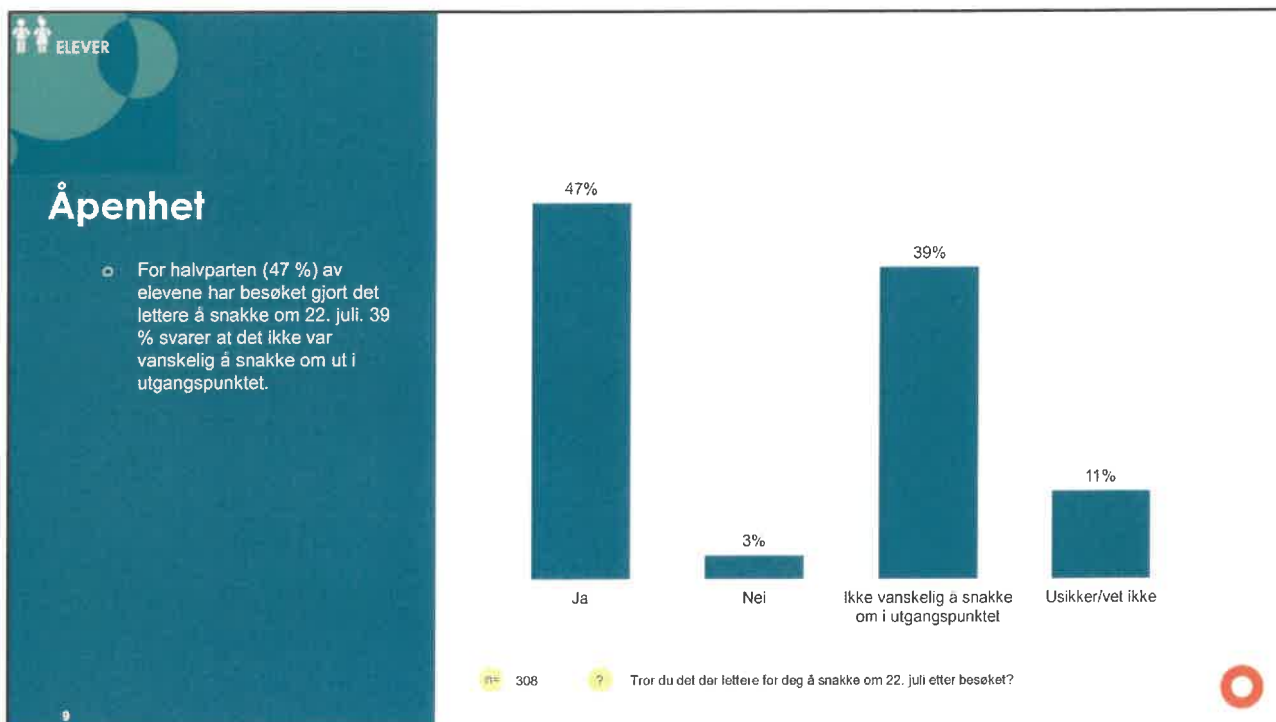
6

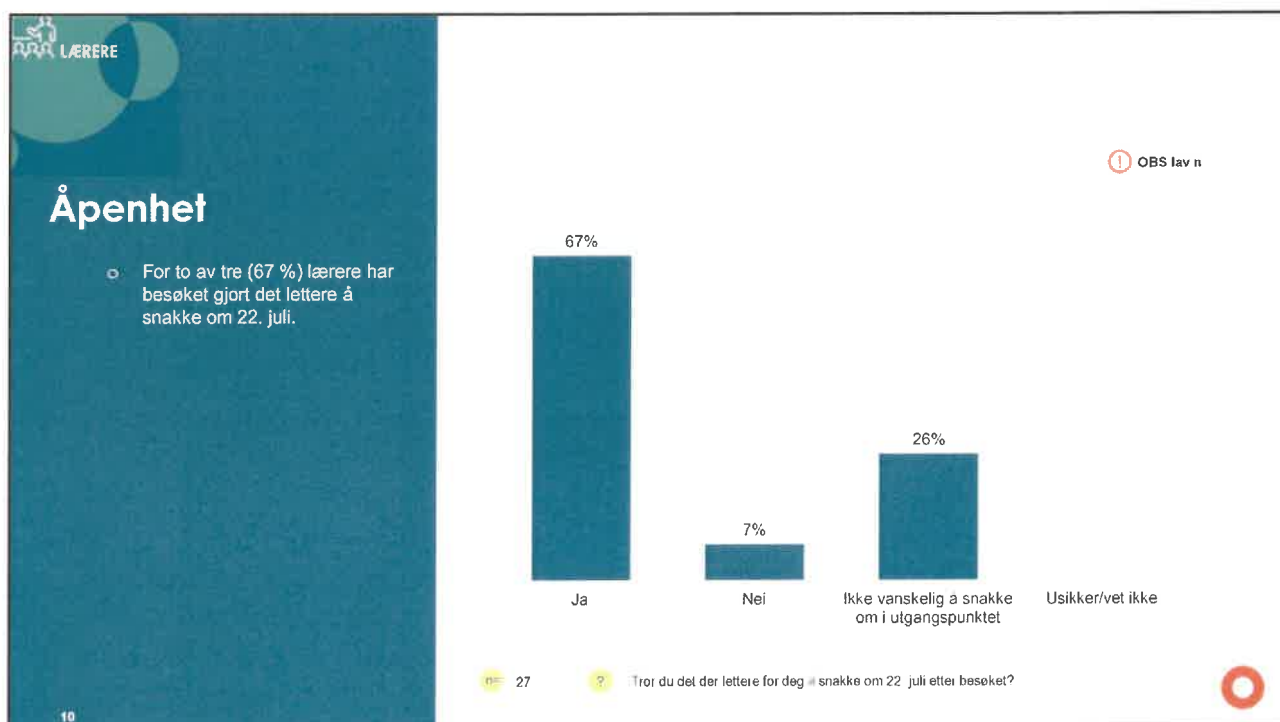
7

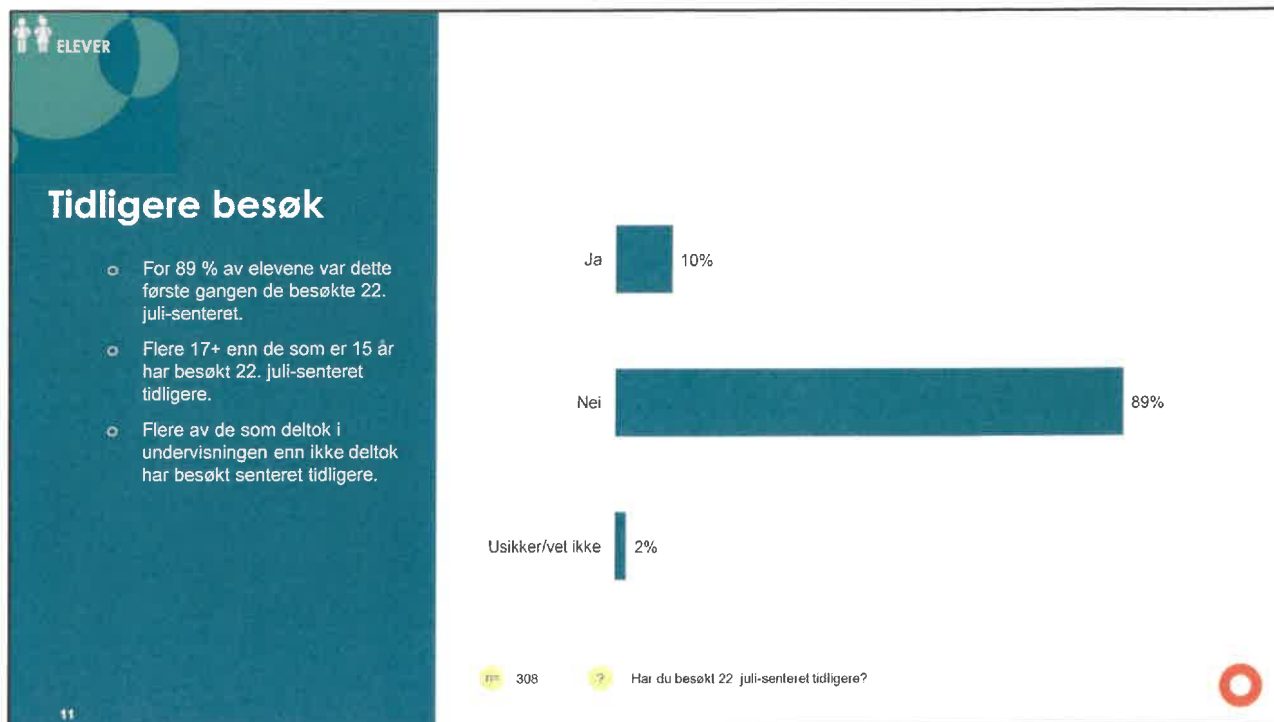
8

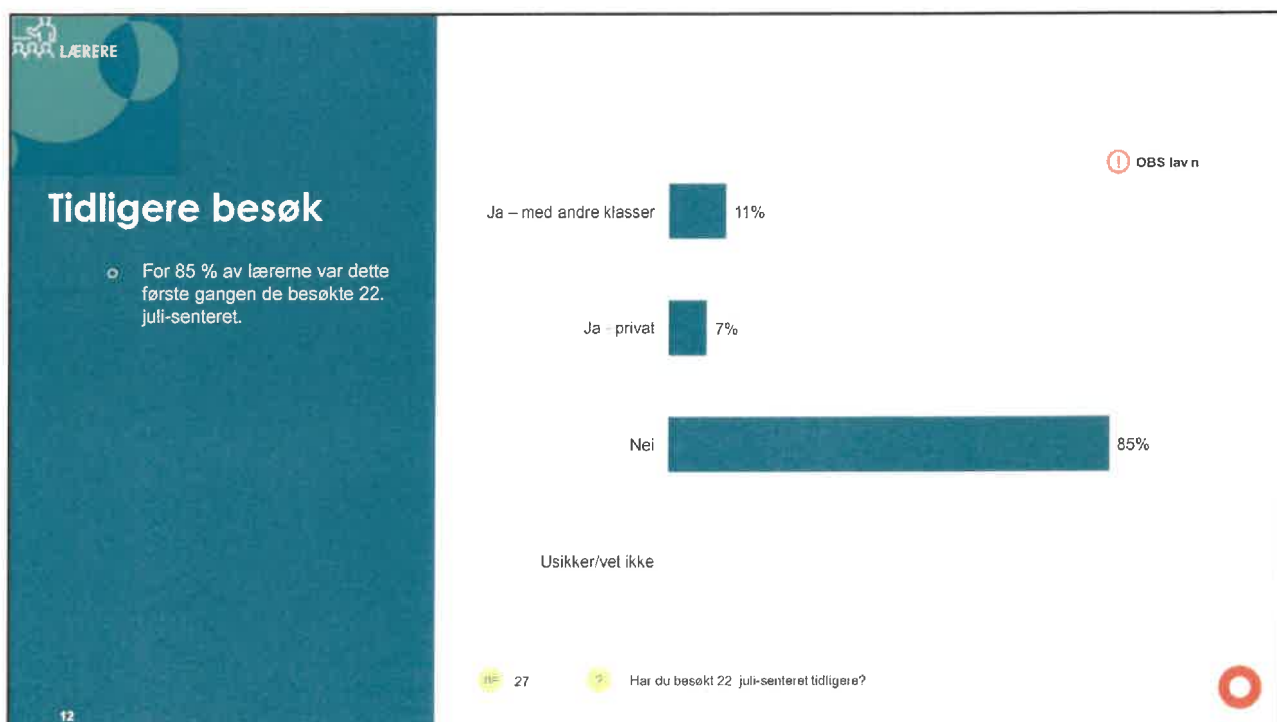
9

10

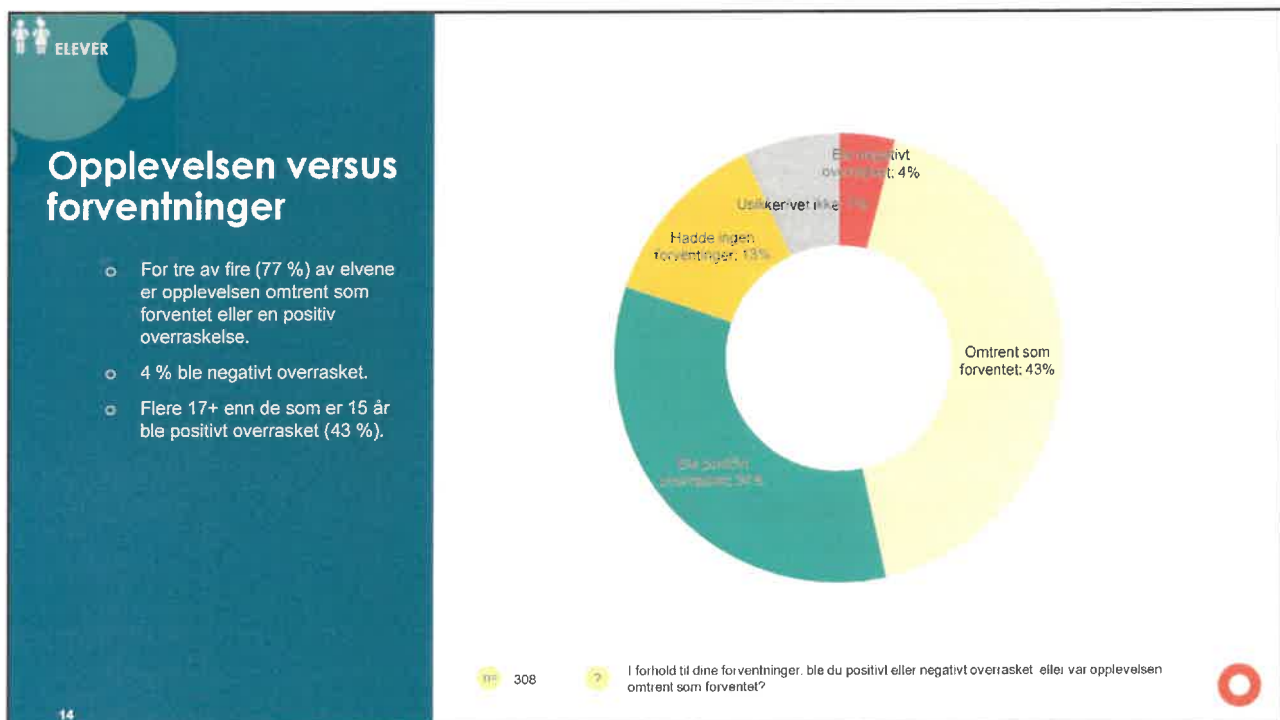
11

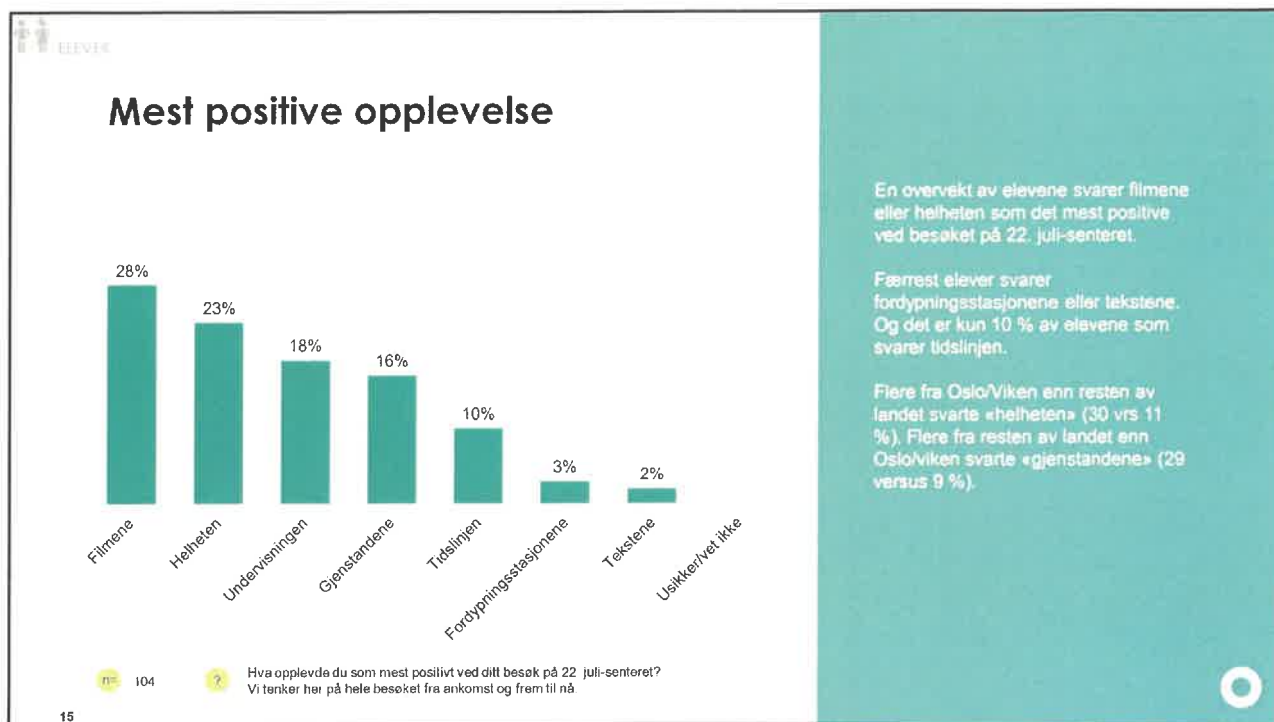
12

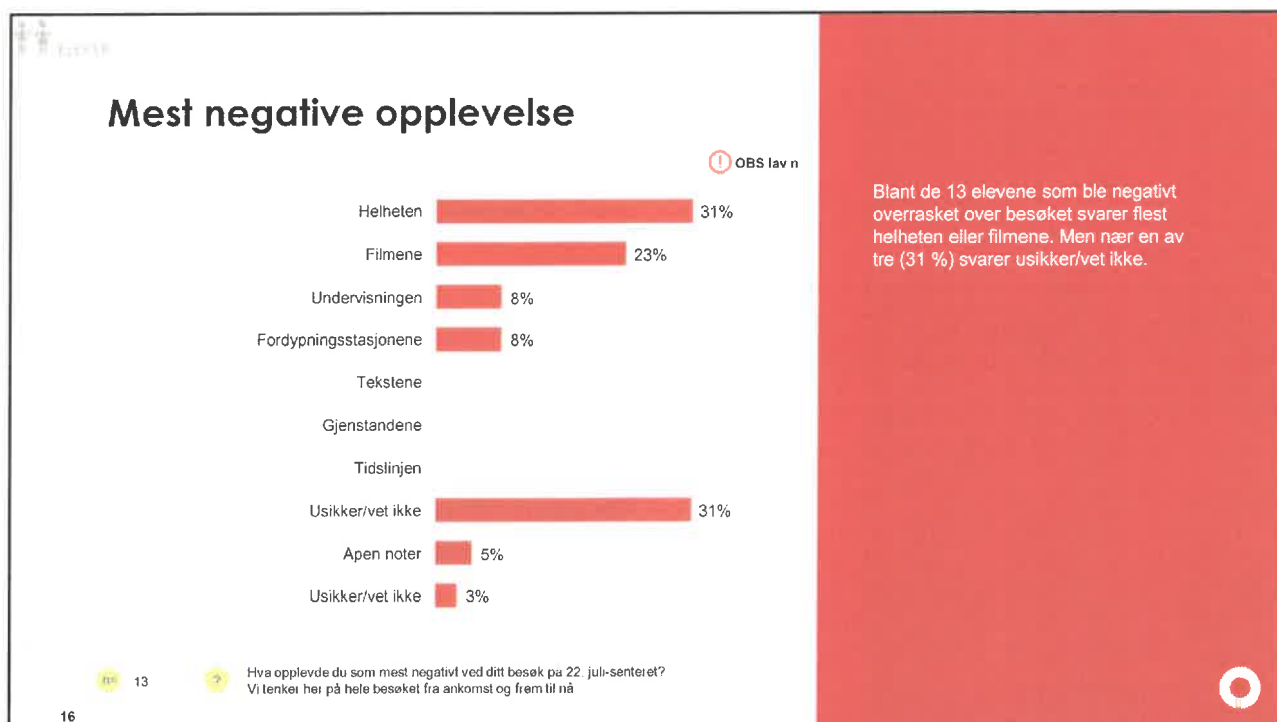
13

14

15

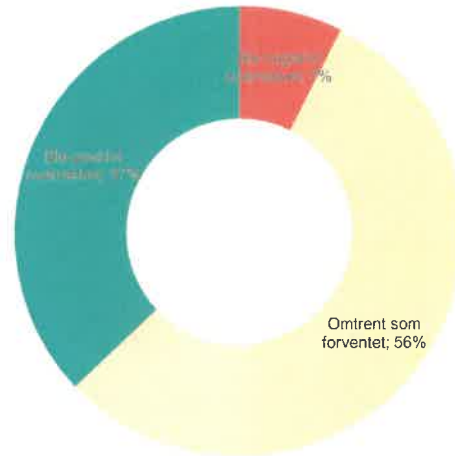

16

Opplevelsen versus forventninger

- For en overvekt av lærerne er opplevelsen omtrent som forventet eller en positiv overraskelse.
- 7 % ble negativt overrasket.

⚠ OBS lav n

n= 27

?

I forhold til dine forventninger, ble du positivt eller negativt overrasket, eller var opplevelsen omtrent som forventet?

17

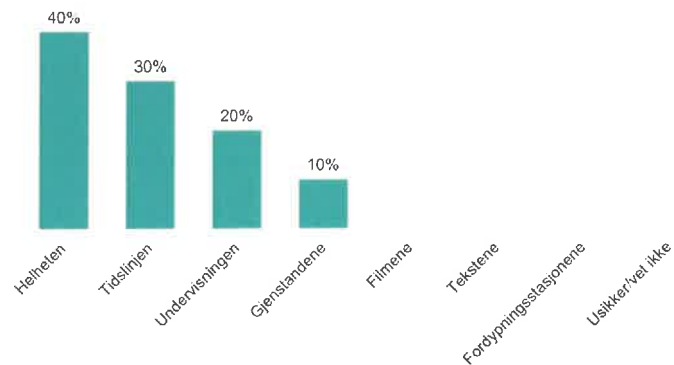
17

Mest positive opplevelse

Flest av de ti lærerne svarer helheten eller tidslinjen som det mest positive ved besøket.

OBS dette er basert på svar fra 10 lærere.

⚠ OBS lav n

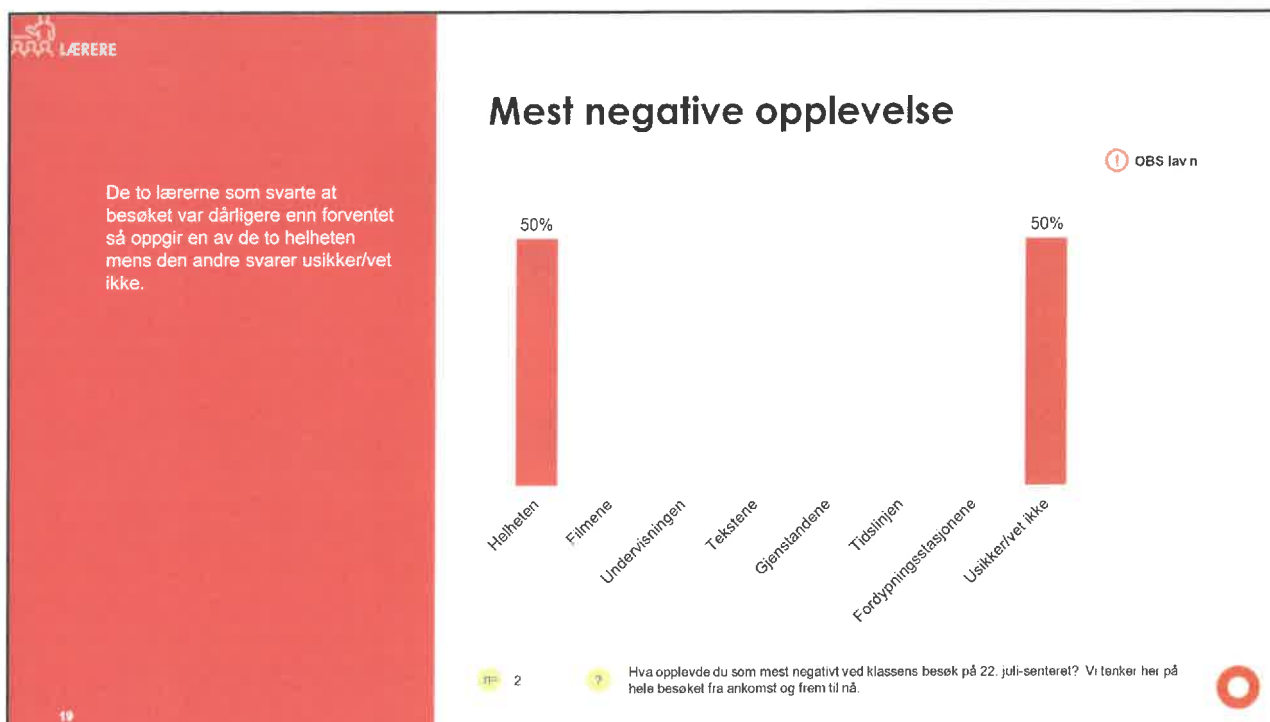
n= 10

?

Hva opplevde du som mest positivt ved klassens besøk på 22. juli-senteret? Vi tenker her på hele besøket fra ankomst og frem til nå

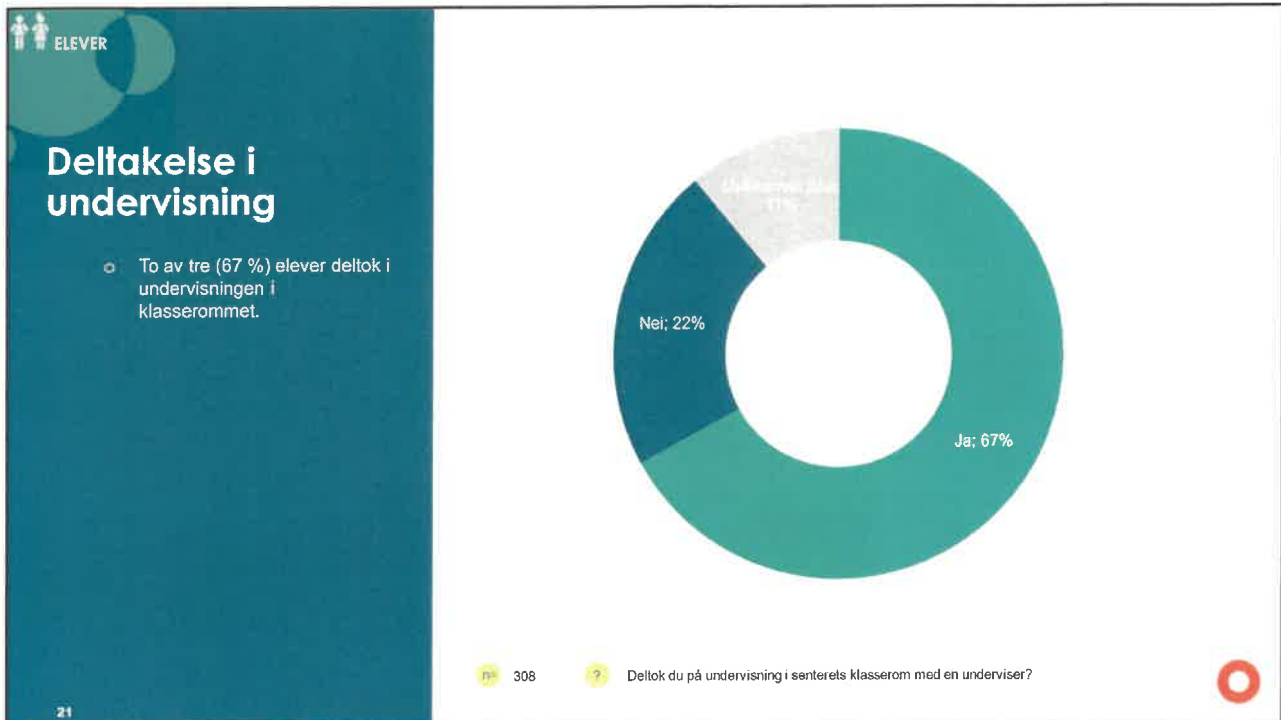
18

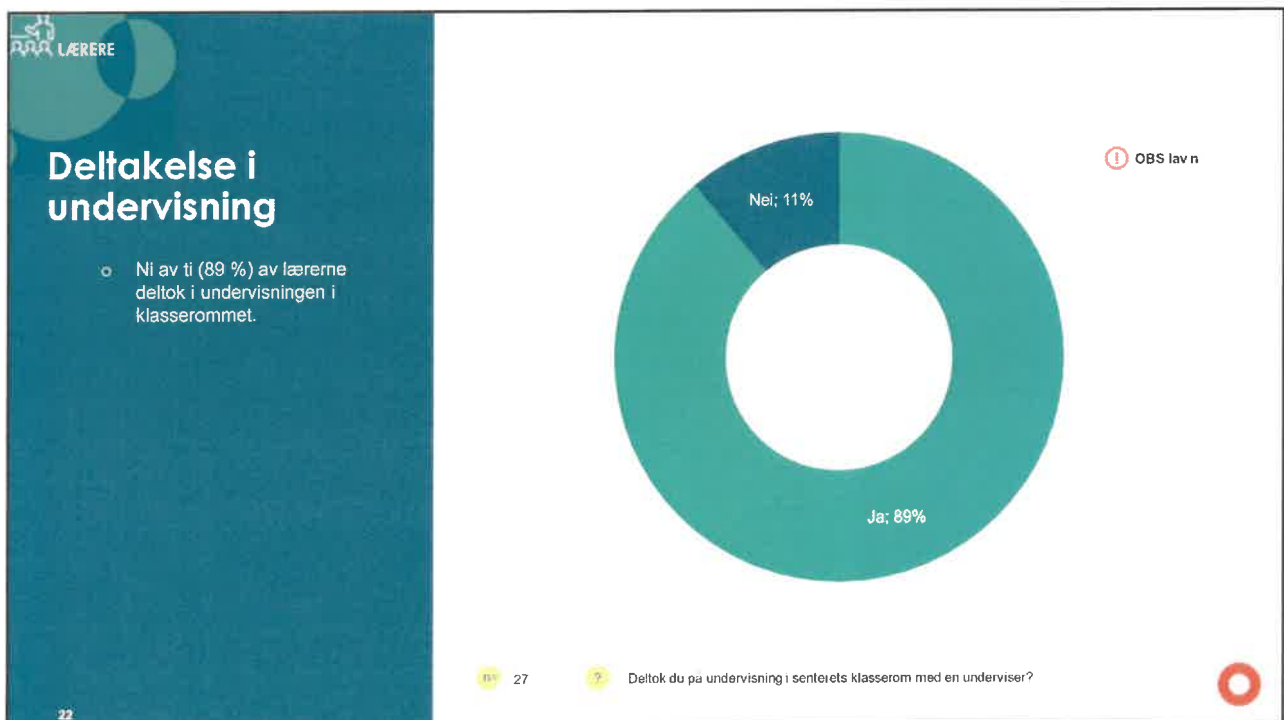
19

20

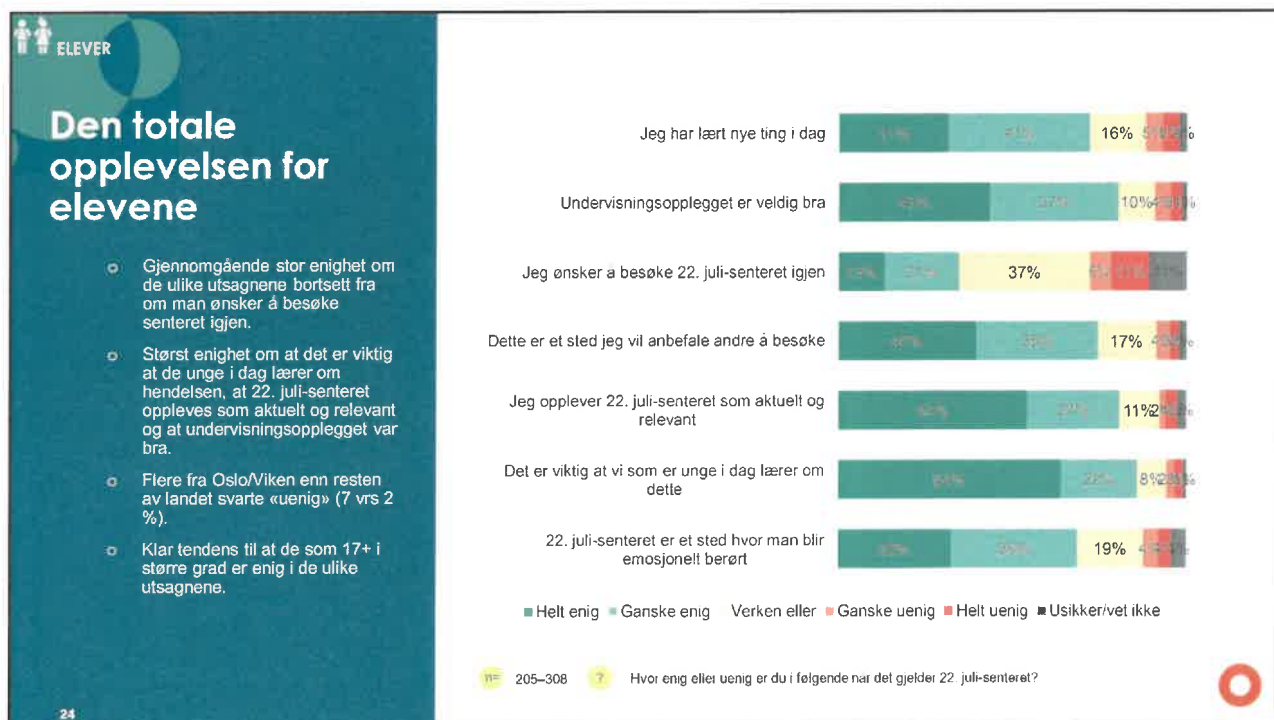
21

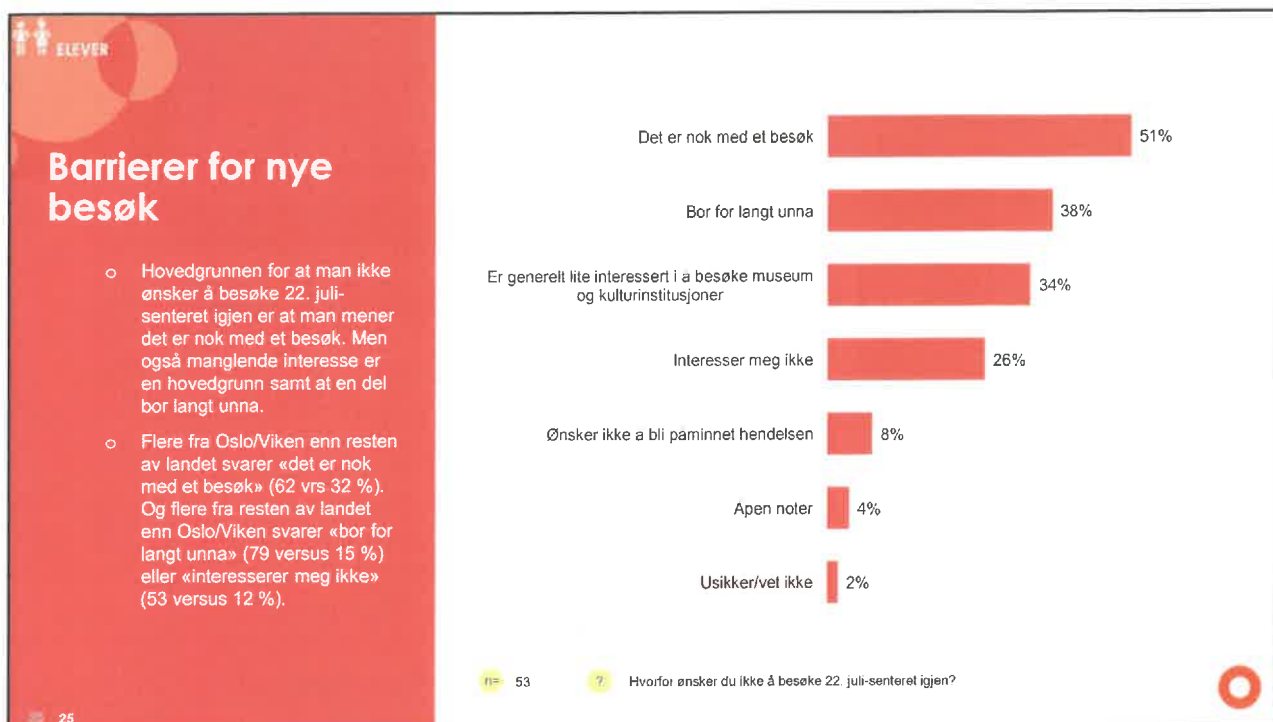
22

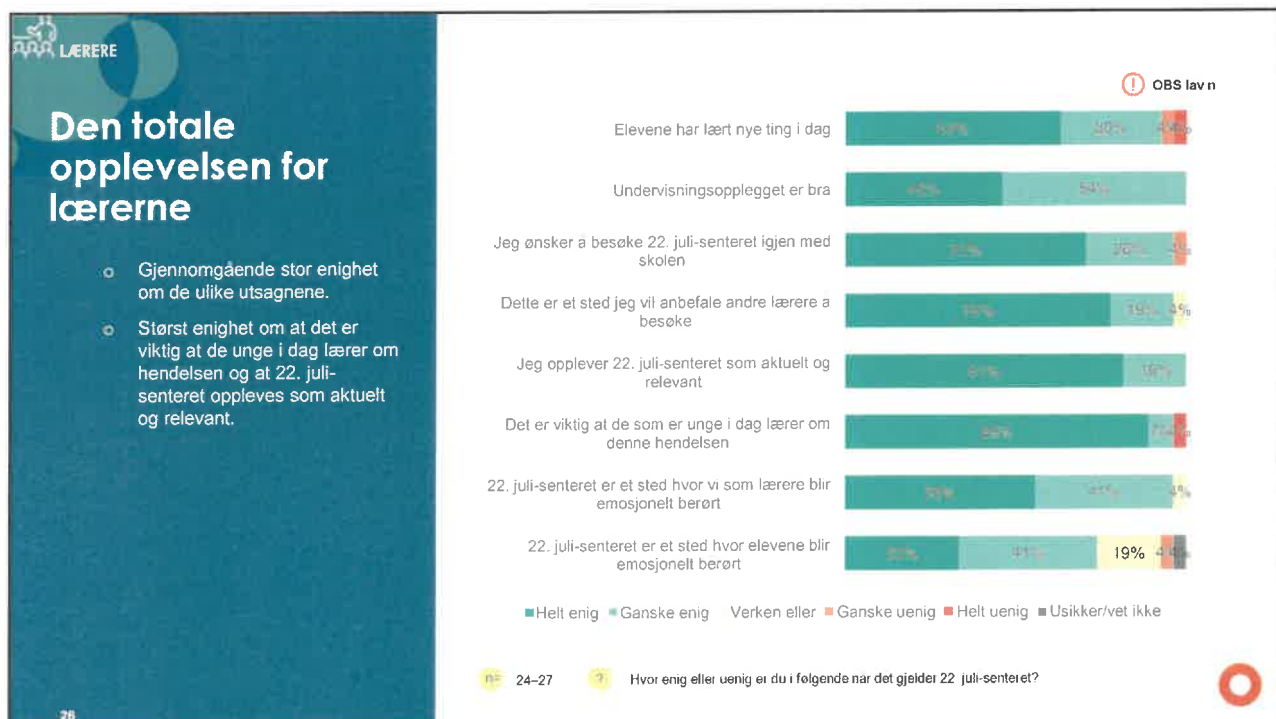
23

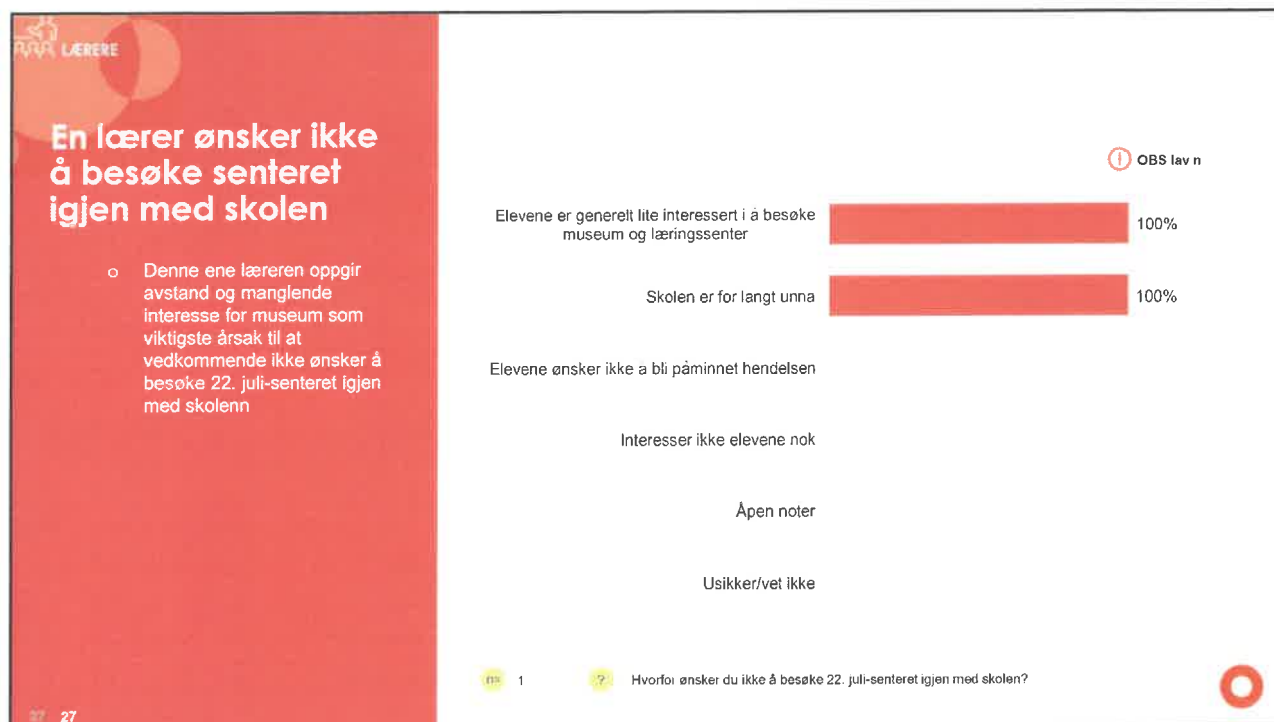
24

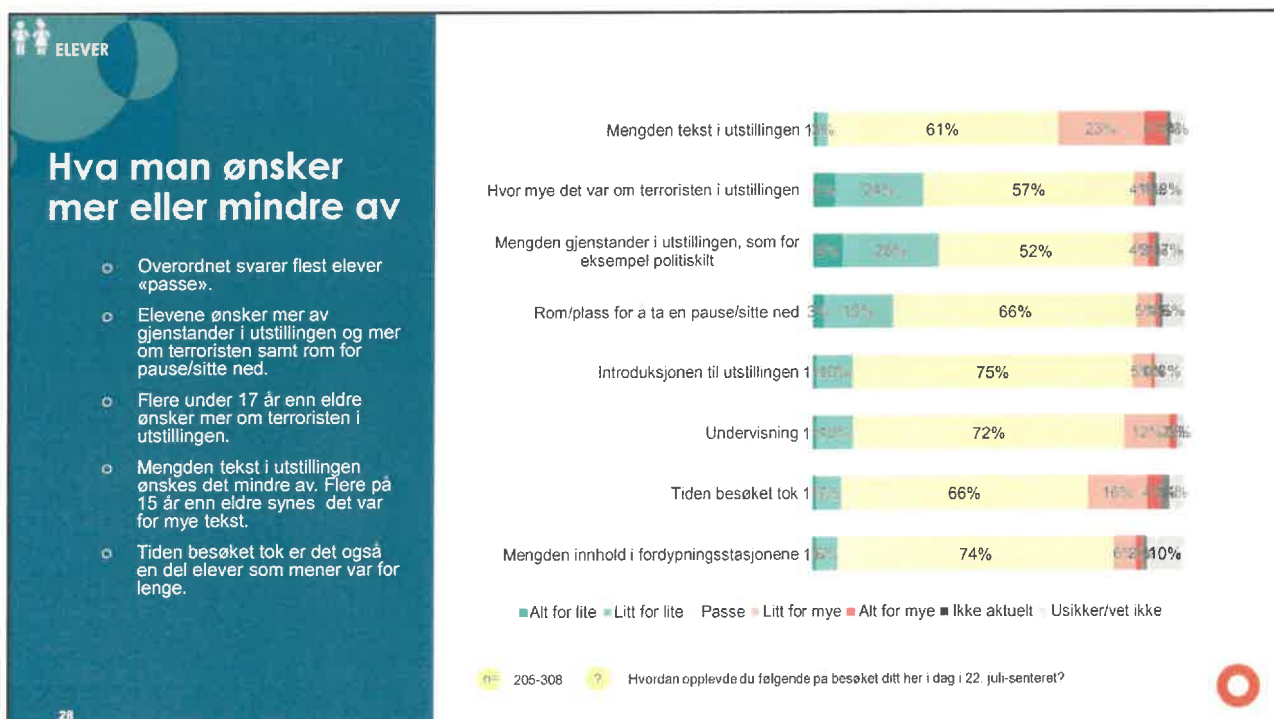
25

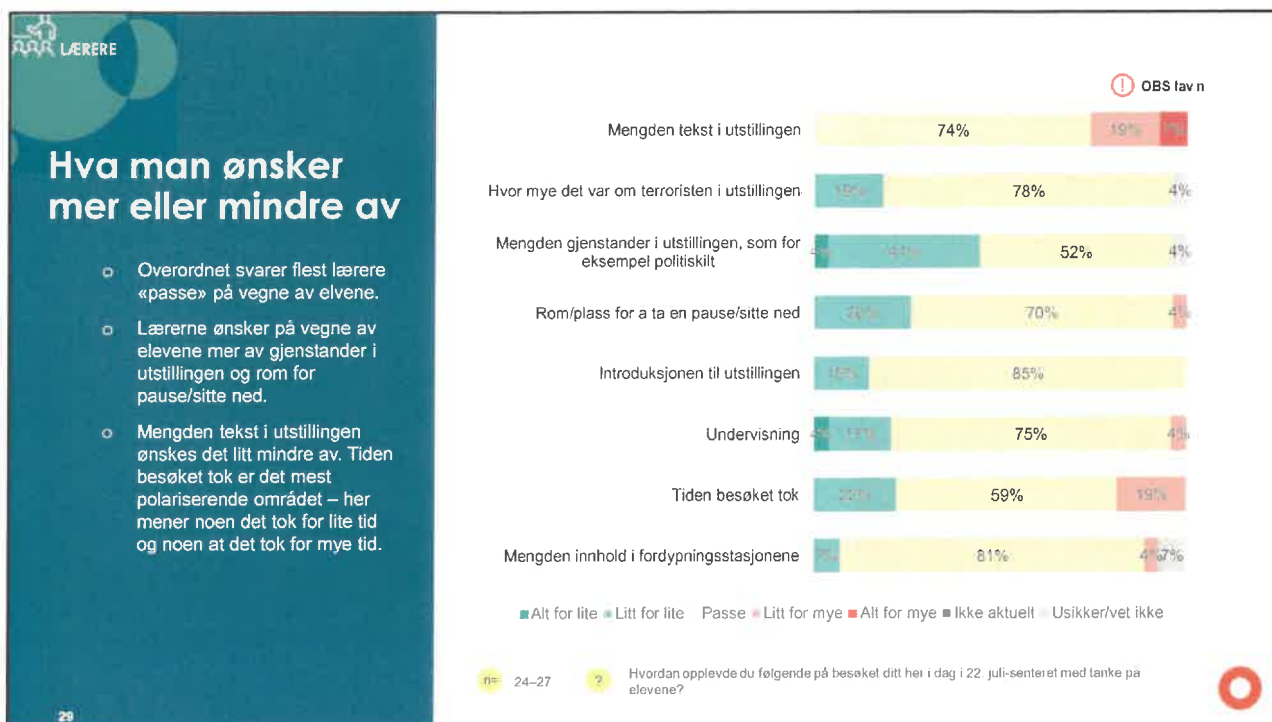
26

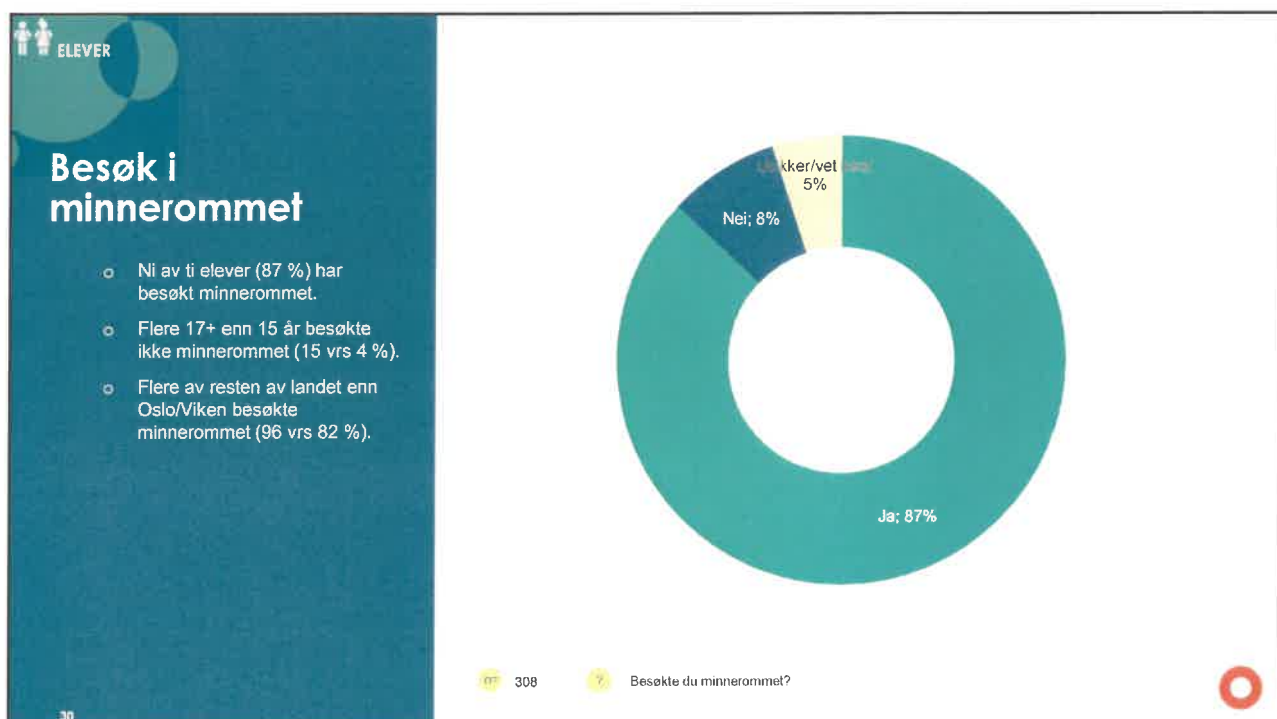
27

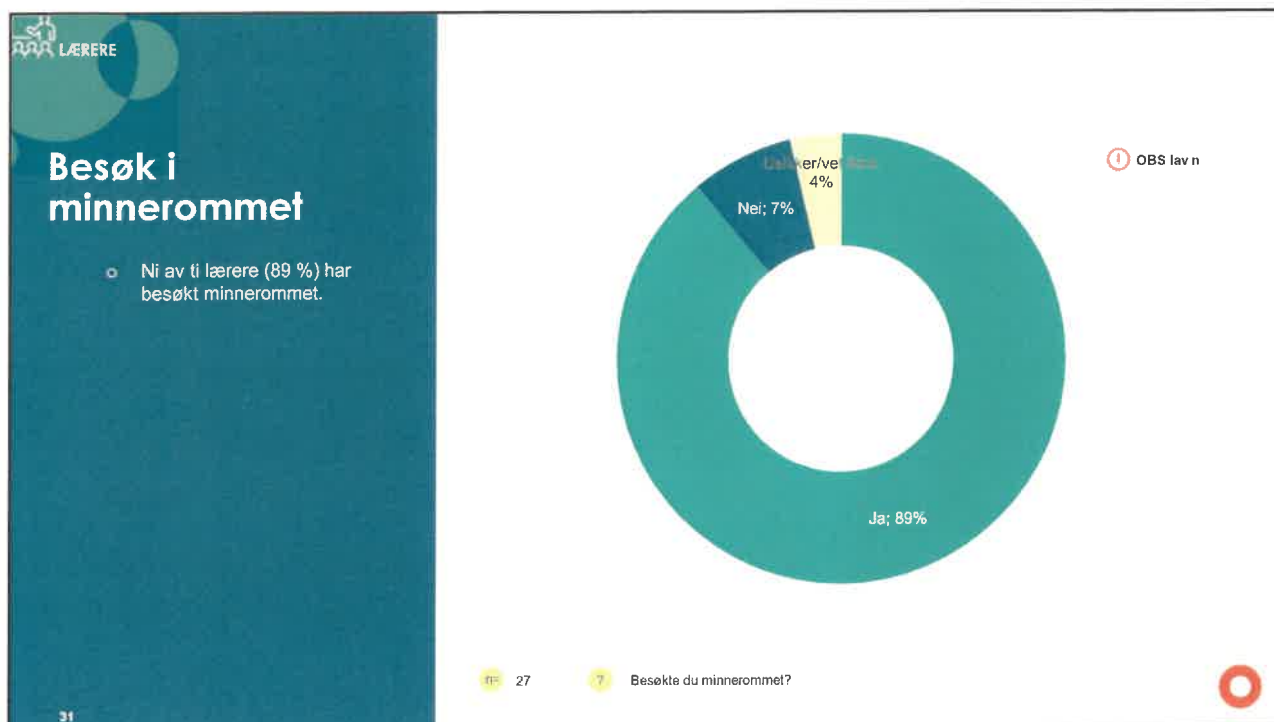
28

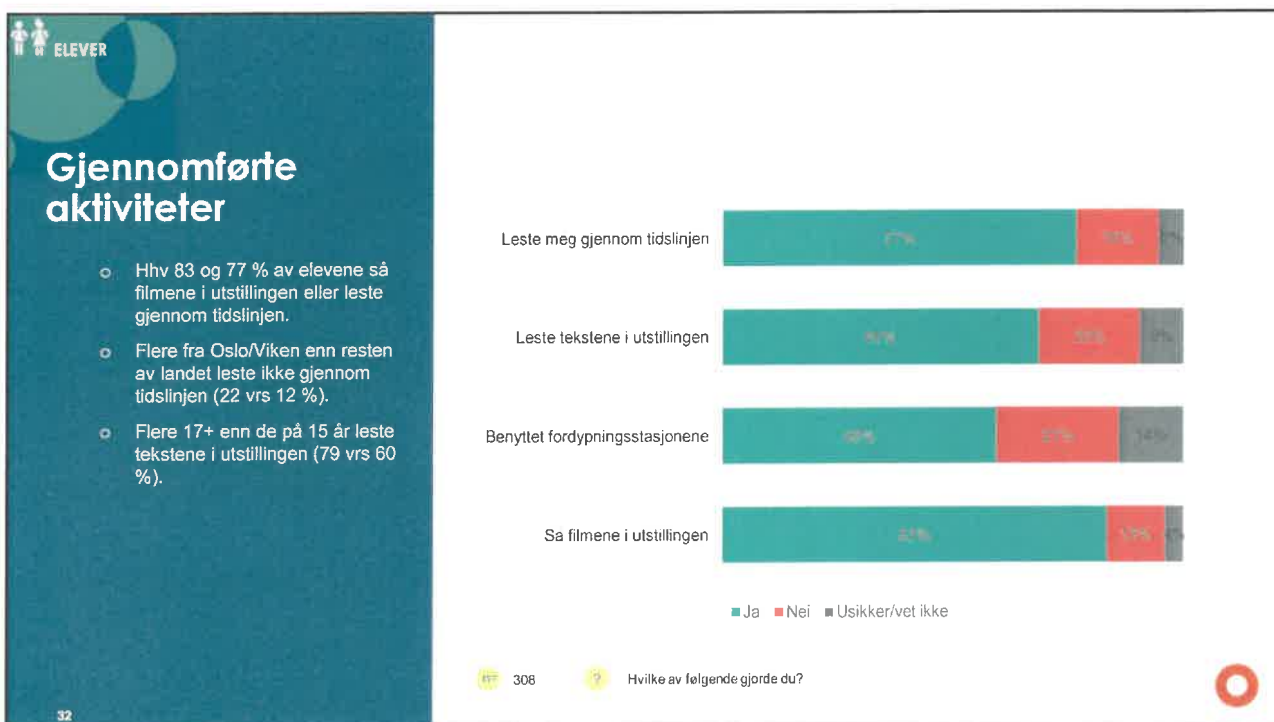
29

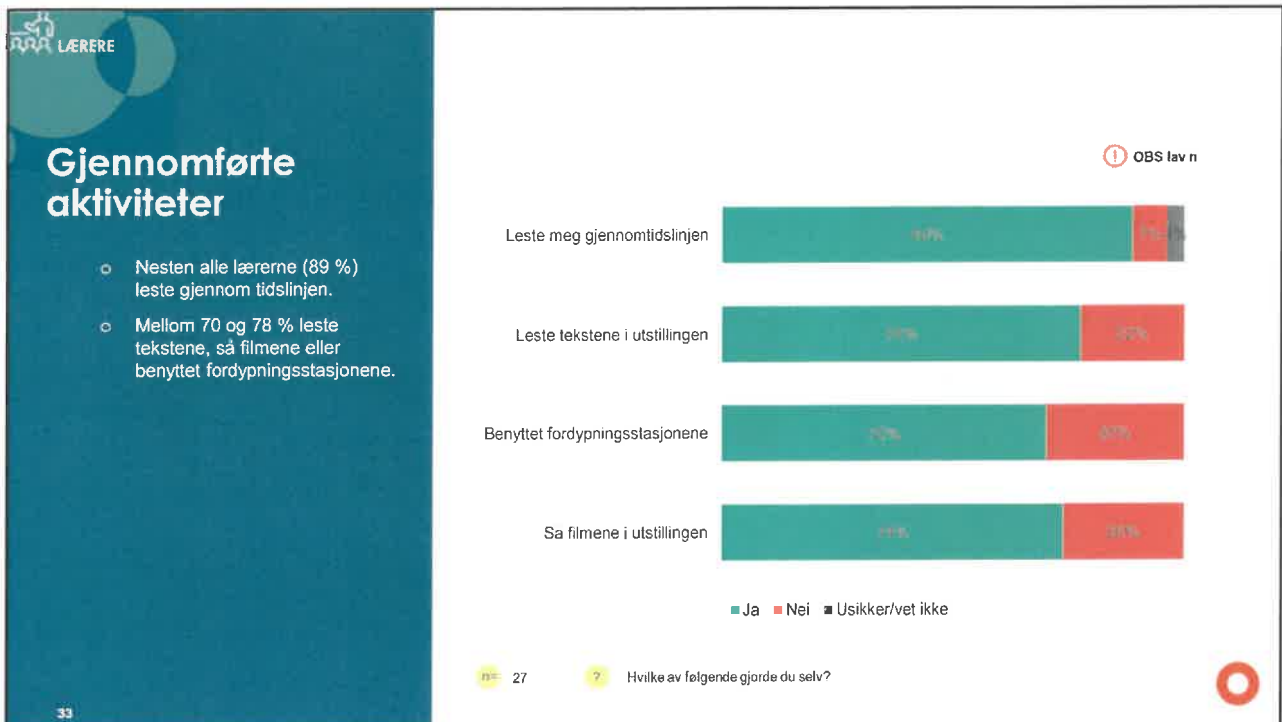
30

31

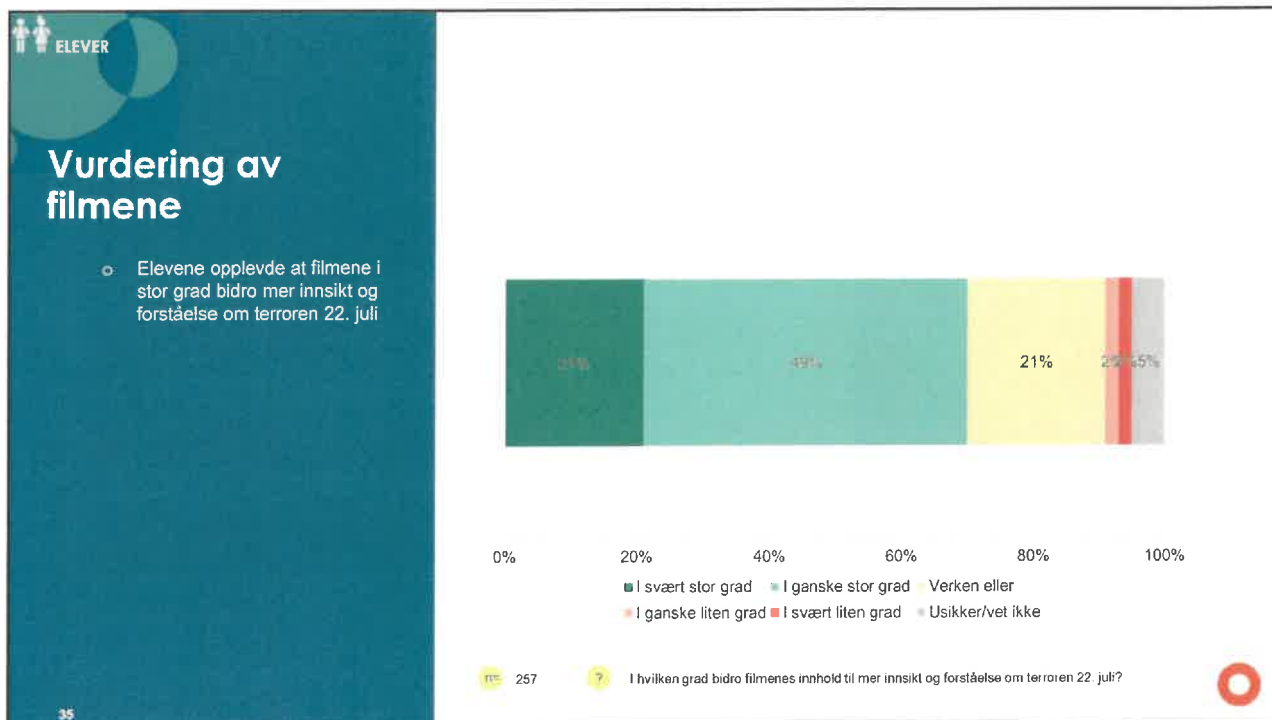
32

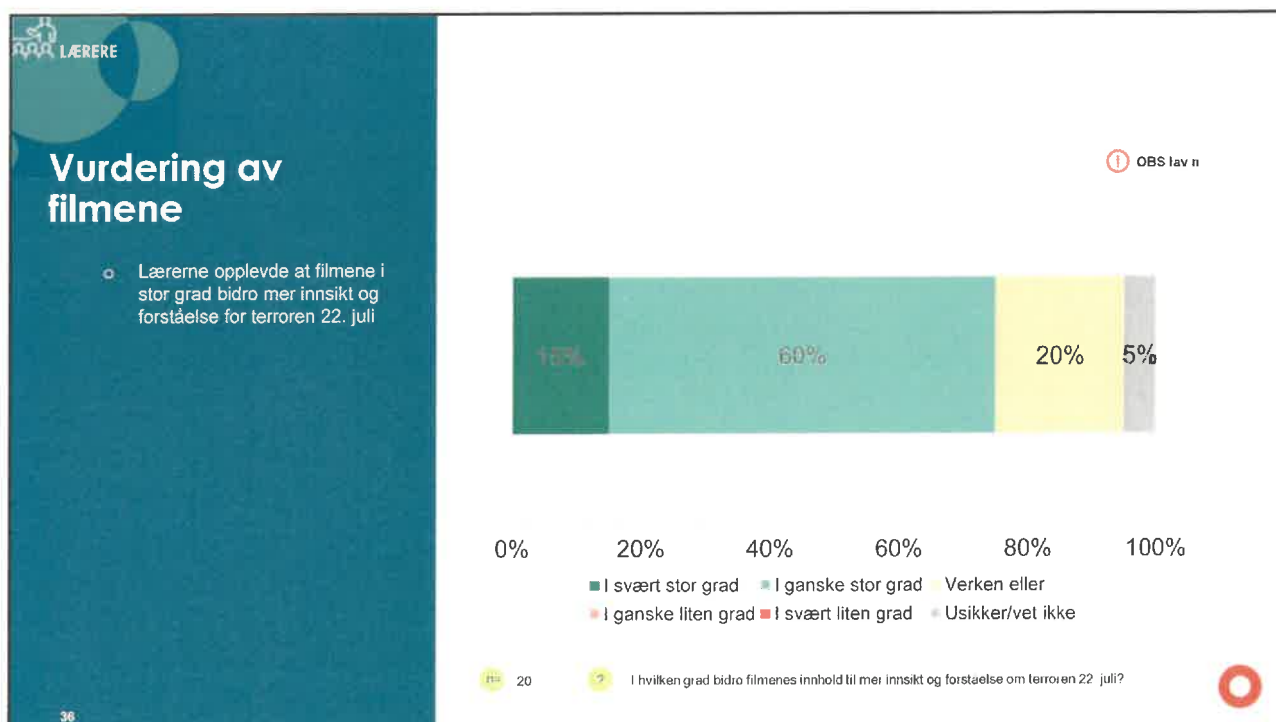
33

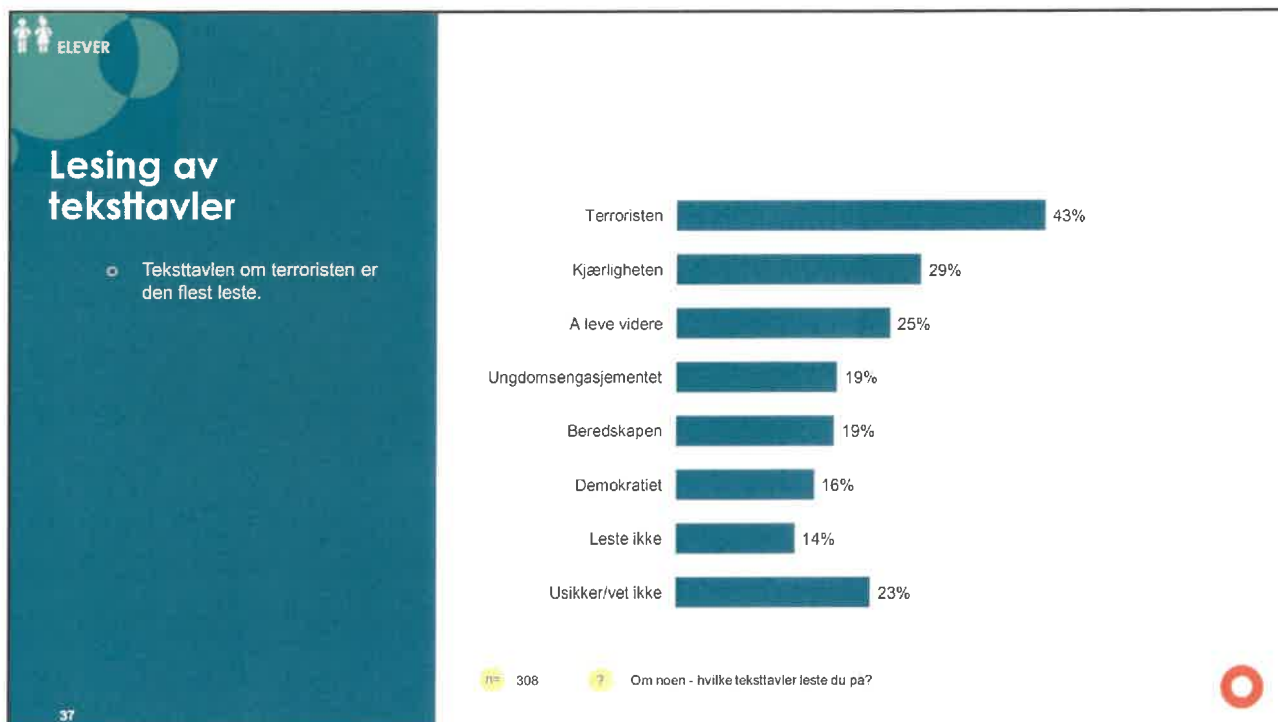
34

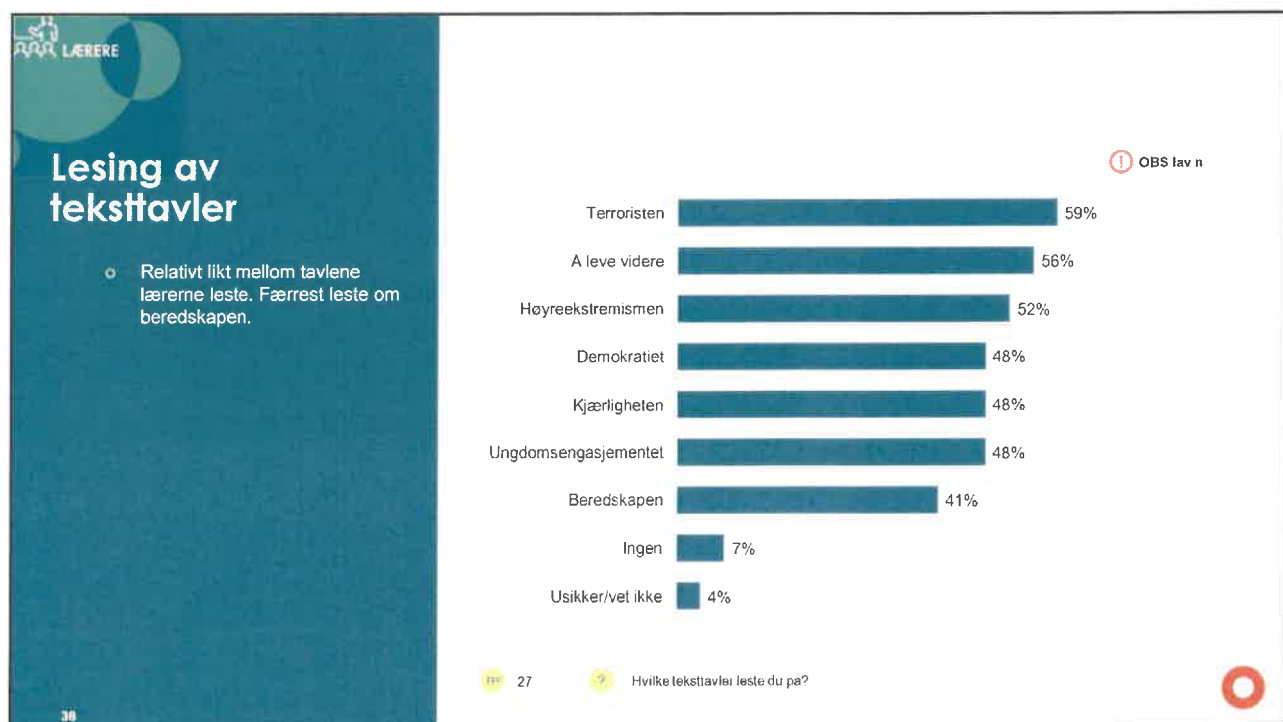
35

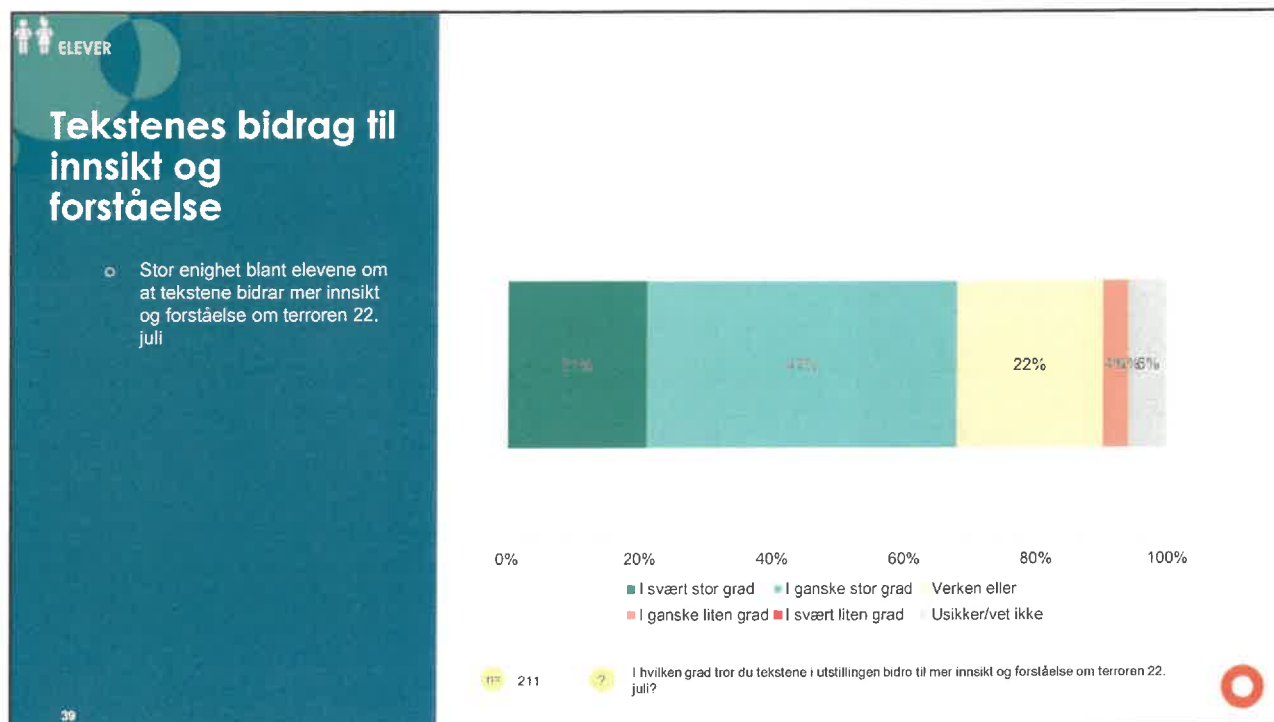
36

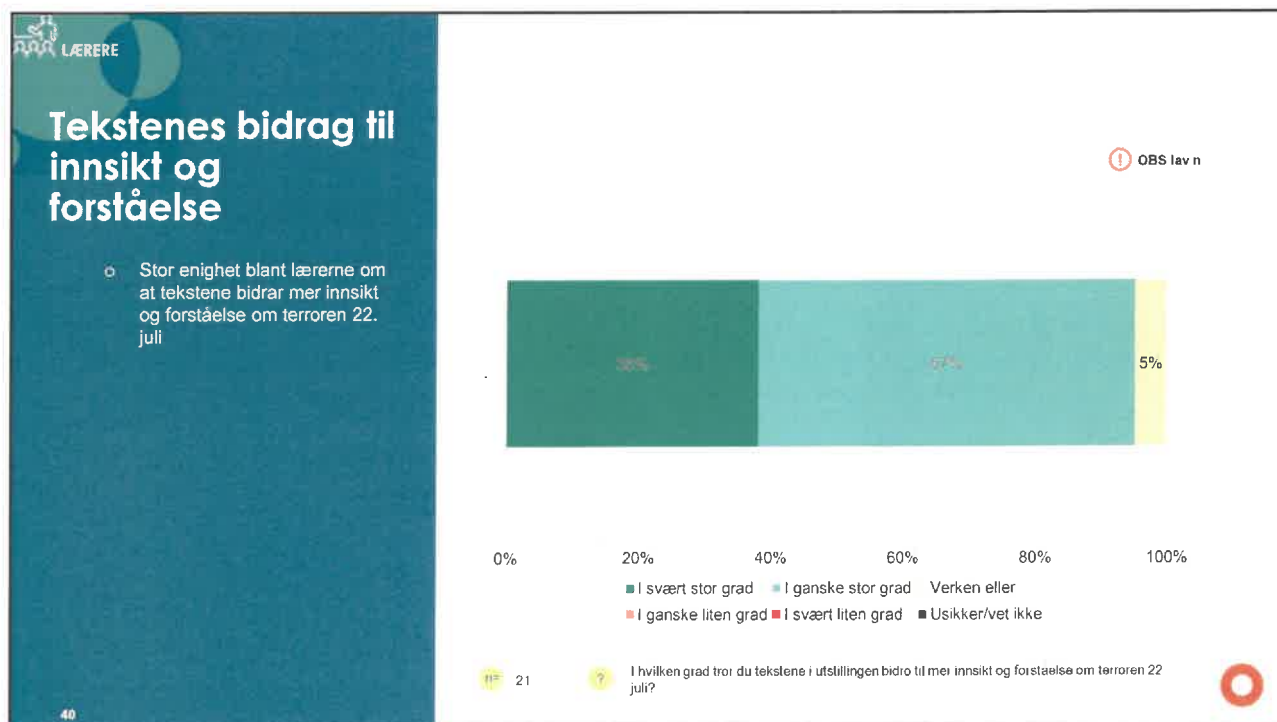
37

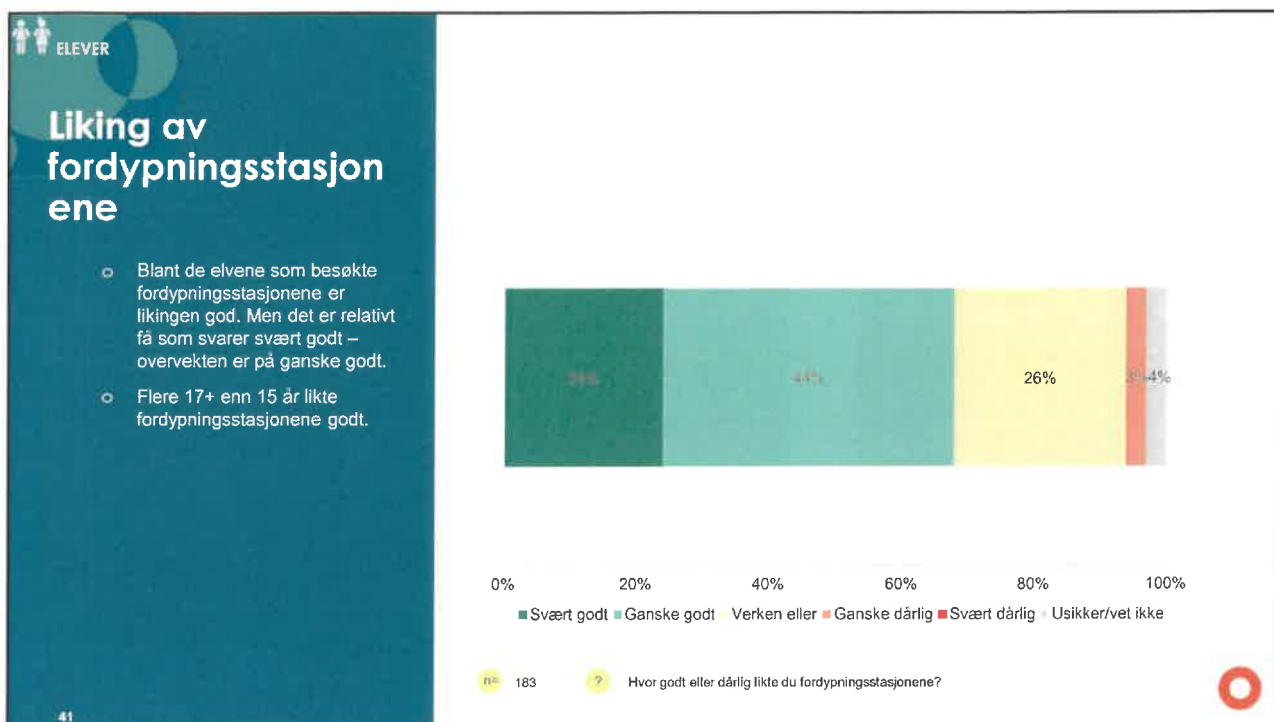
38

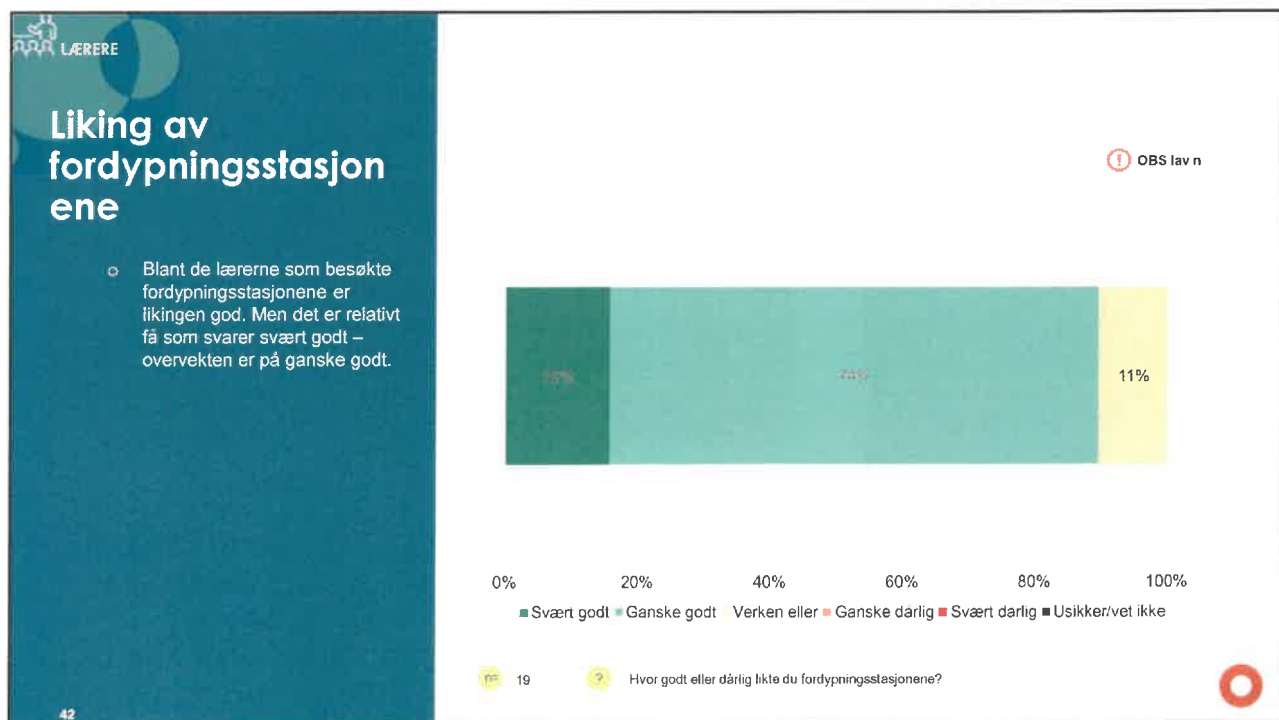
39

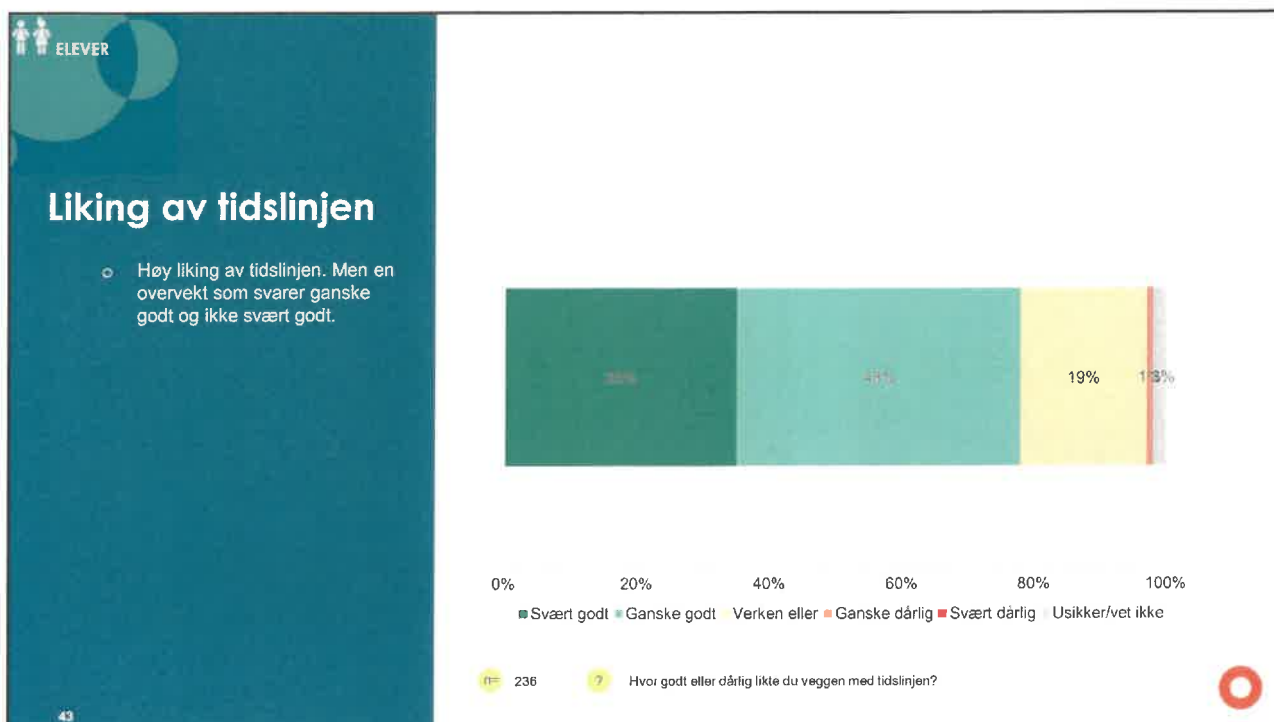
40

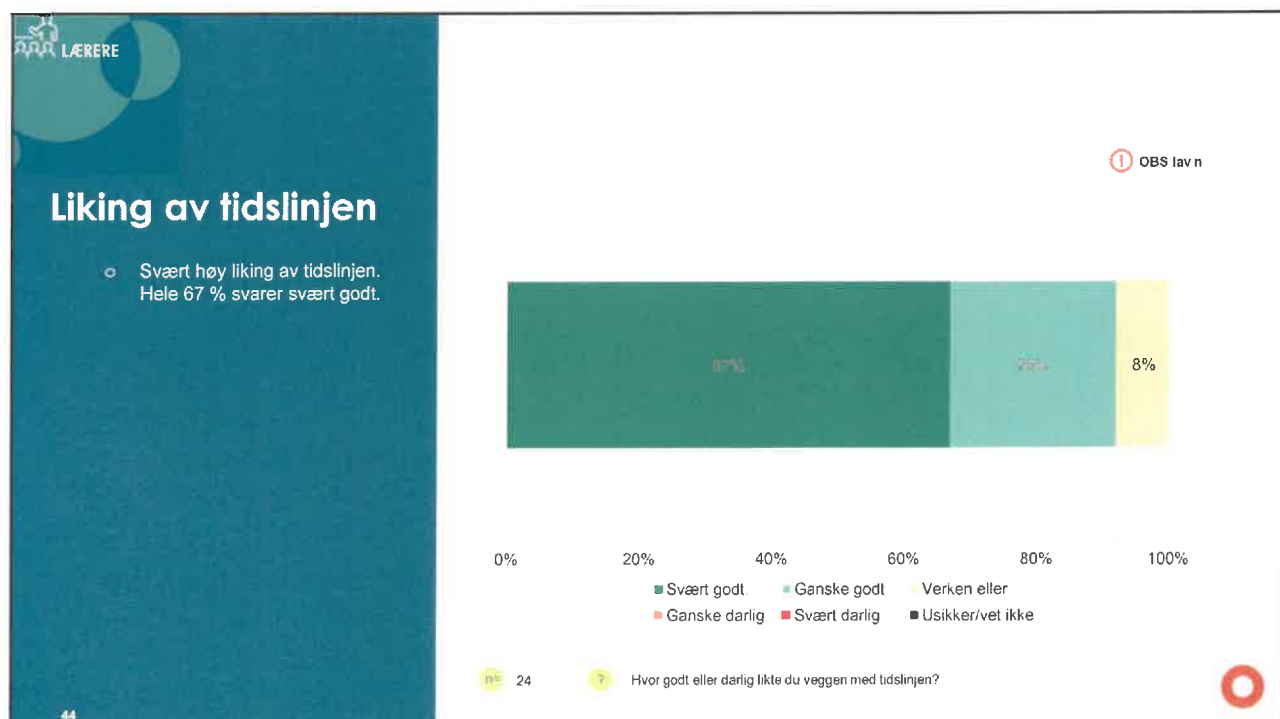
41

42

43

44

Hva likte du best i utstillingen på 22. juli-senteret?

filmene
 gjenstandene videoene
 bilder undervisningen tekstone bildene
minnerommet
 tidslinjen

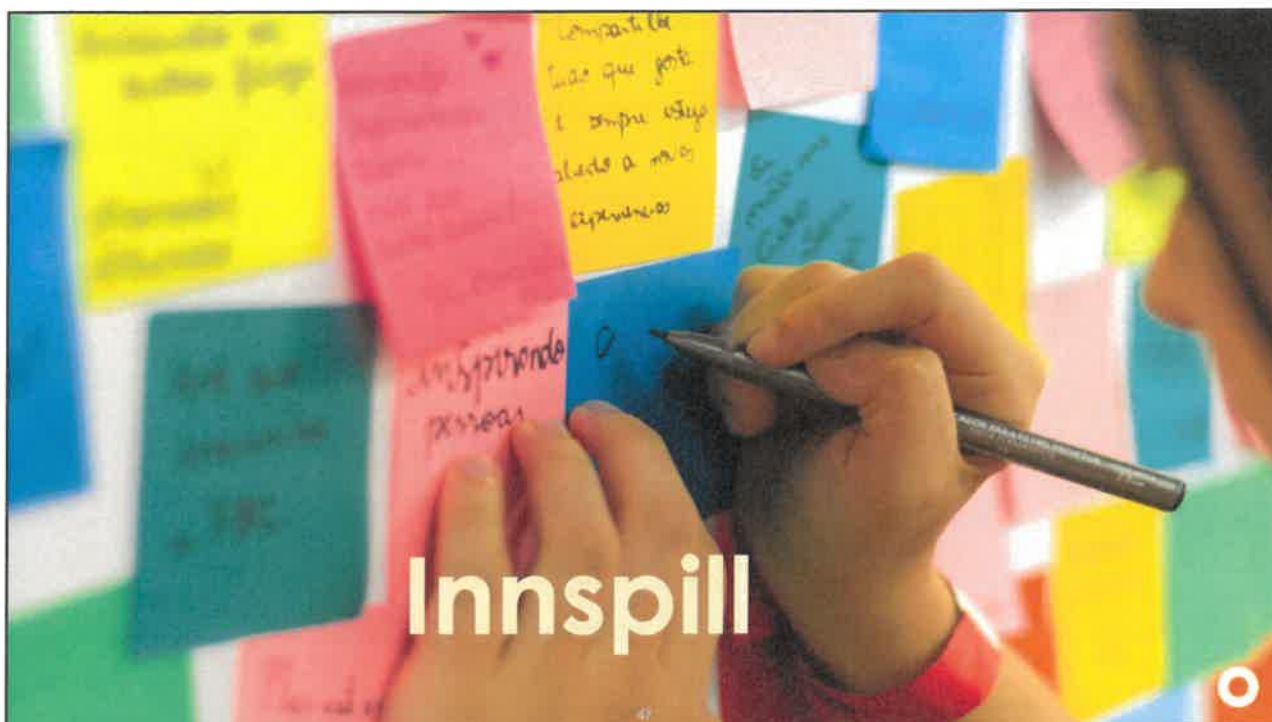
45

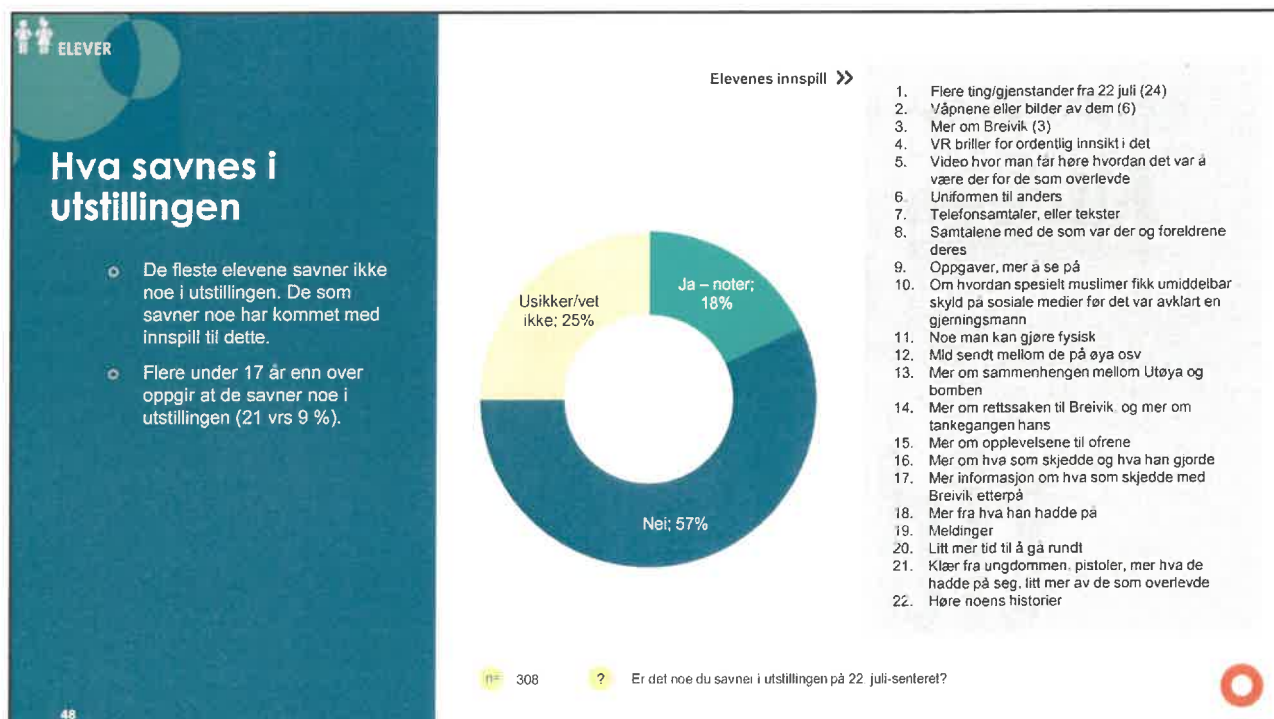
Hva likte du best i utstillingen på 22. juli-senteret?

bildene **minnerommet** **tidslinjen**
 film gjenstandene
 stasjonene
 bilder
 fakta
 foreleser
 innledning
 rutig
 enkelt
 overvåkningsfilmen
 tekst
 portrettene
 foredraget
 aktiviteten
 bilder
 ka
 vitnesanstalen
 lyd
 teksthølene
 ryddig
 filmene
 forskjellige
 videoer
 informativt
 minnerom
 OBS lav n

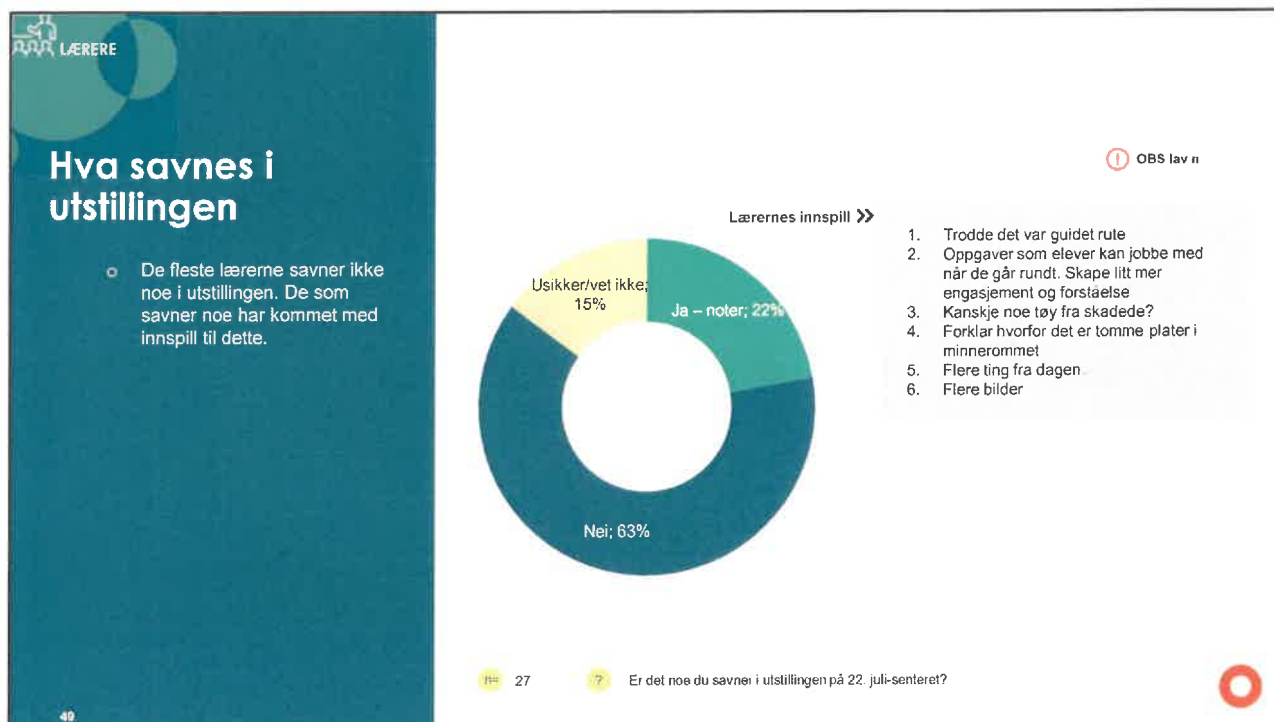
46

47

48

49

Opinion AS | Vulkan 16 | 0178 OSLO

www.opinion.no | hei@opinion.no | @opinionoslo

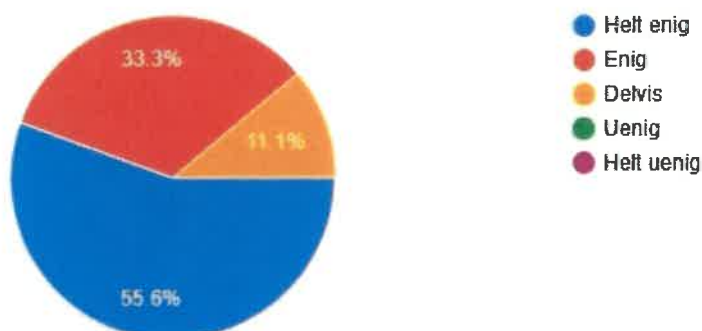
Opinion:

50

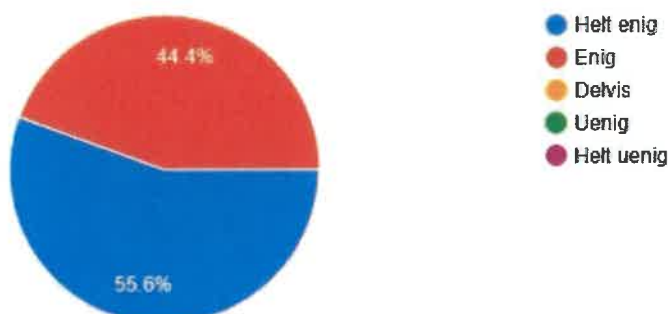
Evaluering av lærer- og lærerstudentkurs

I 2023 reiste vi igjen til Tromsø for å avholde lærerstudentkurs på Universitetet i Tromsø. I evalueringen får vi gode tilbakemeldinger fra studentene. Her er et utvalg av tilbakemeldingene vi har fått:

«Jeg føler meg tryggere på å undervise om 22. juli etter kurset»:

«Jeg vil anbefale kurset til andre»:

En student skriver:

Gjennom kurset har jeg blitt klokere på hvordan undervisningen kan gjennomføres i en trygg og forsvarlig atmosfære, særlig med yngre elever. Dere har en fantastisk formidlingsevne, og jeg føler kurset er svært nyttig for fremtidige lærere!

Vi har også videreført lærer- og lærerstudentkurs i samarbeid med Wergelandsenteret og Utøya over to dager, der lærere og lærerstudenter fra hele landet kan søke og bli med, og der de får dekket reise, bo og mat. Disse kursene får også meget gode evalueringer. Her er noen av tilbakemeldingene fra de to kursene i 2023, der de skulle trekke frem hva de sitter igjen med etter kurset:

At man ikke skal undervise for å forebygge en viss type adferd, men at man skal utruste elevene til å bli trygge og reflekterte mennesker som evner å håndtere og leve i det samfunnet vi har.

Å forstå at formidlingen av 22. juli ikke skal handle om grusomhetene i seg selv som realhistorie, men skape oppmerksomhet rundt demokratiske rettigheter, hatprat og skadevirkningene av anti-demokratiske holdninger.

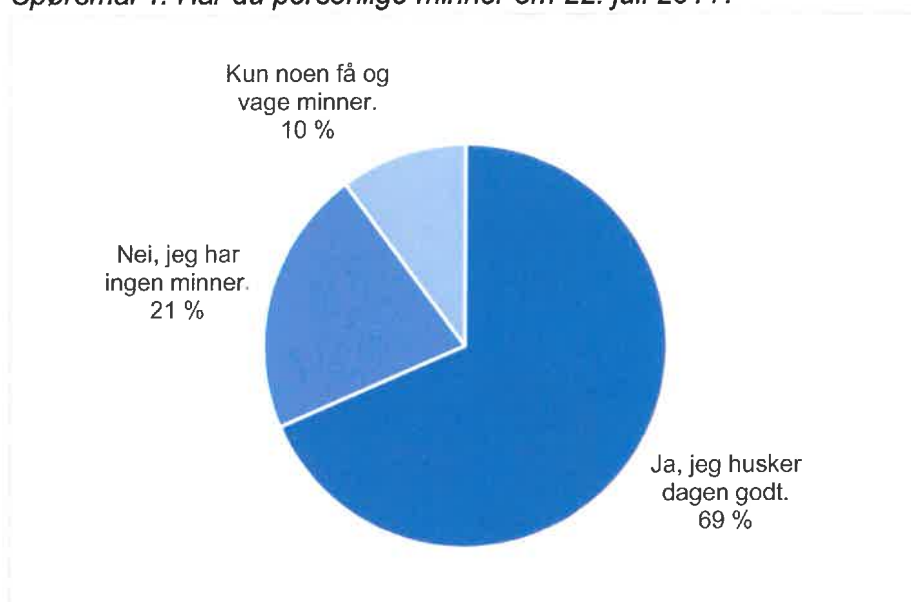
Det at jeg kan koble konspirasjonsteorier til 22. juli.

Kurset har gitt meg et nytt "språk" i møtet med vanskelige emner som det kan være knyttet sterke følelser til, slik som 22. juli. Det har også gitt meg et helt annet innblikk i 22. juli - økt kunnskap, økt trygghet i å skulle undervise om det.

MEDIA 22.-26. juli 2011 – publikumsaktivitet og anmeldelser

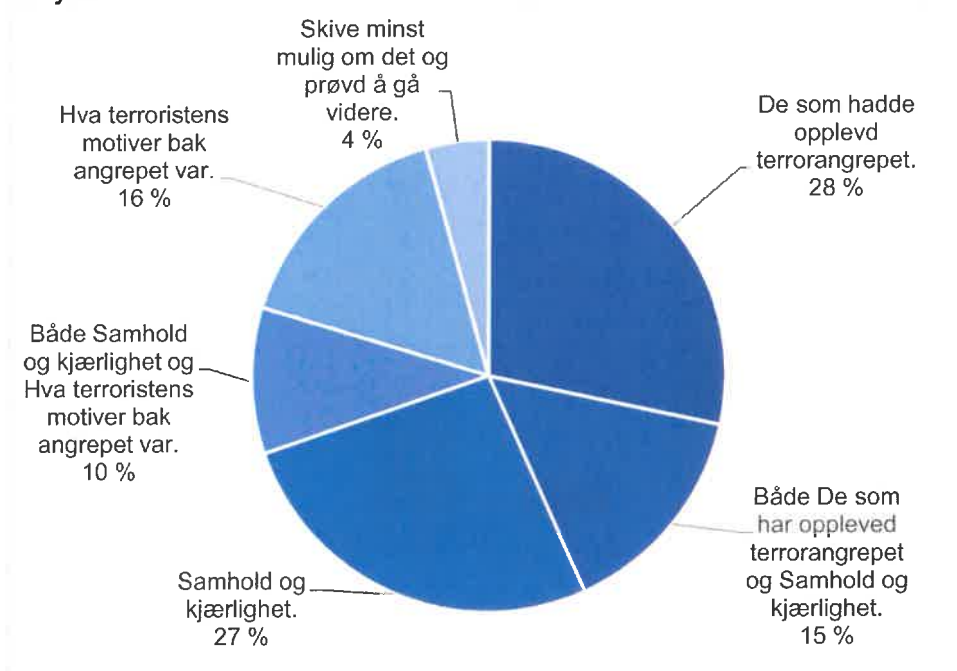
Som en del av utstillingen ble publikum oppfordret til å aktivt svare på spørsmål gjennom å lime opp klistremerker på veggen i utstillingslokalet under svaret de var mest enige i. 2723 besøkende besvarte løp av perioden juli til desember av 2023, og her er resultatene fra veggen:

Spørsmål 1: Har du personlige minner om 22. juli 2011?

Vi ser fra svarene på spørsmål 1 at det fortsatt er flest som svarer at de har minner fra dagen, men at det er et betydelig antall som ikke har eller bare har vage minner fra hendelsesforløpet. Vi så at dette spørsmålet åpnet opp for samtaler blant besøkende på tvers av generasjonene. I flere skoleklasser fikk aktiviteten i gang diskusjoner om ulike opplevelse av hvor mye eller lite hver enkelt husket.

Spørsmål 2: Hva synes du mediene skulle ha fokusert mest på i dagene etter terrorangrepet 22. juli?

Vi ser fra svarene i spørsmål 2 at besøkende ønsker at media både burde sette søkelys på menneskene som ble rammet av terroren og hvordan/hvorfor dette kunne skje. Helst vil de ha en balanse mellom disse to hensynene eller vinklingene i medias dekning. Vi ser at mange mener at det var viktig at media beskrev samholdet og kjærligheten som oppsto i etterkant. Vi ser også at det er et lite antall som mener det hadde vært bedre å skive mindre og heller prøve å gå videre. I utstillingen kunne det oppstå diskusjoner blant besøkende med ulike meninger om medias fokus i 2011, og dagens dekning rundt 22. juli og andre aktuelle hendelser i mediebilde.

Googleanmeldelser

"Imponerende sted å gi tragedien nok plass til å minnes og forsone seg med. I kombinasjon med biblioteket og den kritiske politiske debatten er det et svært vellykket sted for studenter, lærere og mennesker fra hele verden å forhåpentligvis forhindre ytterligere tragedier av denne typen. Veldig kjærlig design av minnerommene og muligheter til å tegne eller skrive, og legge igjen brev og minner, spesielt for veldig unge besøkende." (Tysk turist, oktober 2023)

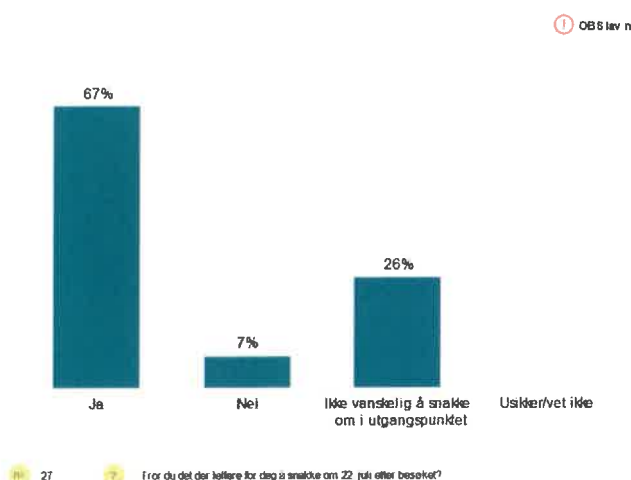
"Et rett og slett overveldende sted. Alt er veldig godt forklart, kronologien til hendelsene vises, samt forskjellige bilder (...) Et hjerteskjærende, men viktig sted for å forstå hva som skjedde." (Fransk turist, juli 2023).

Permanent senter – en redegjørelse for brukerundersøkelser

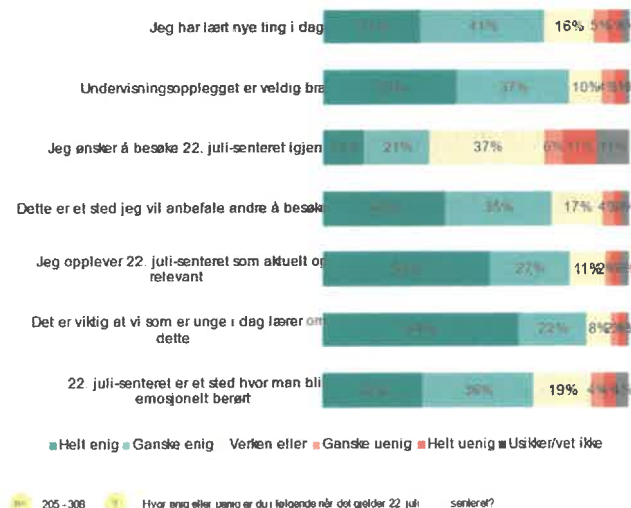
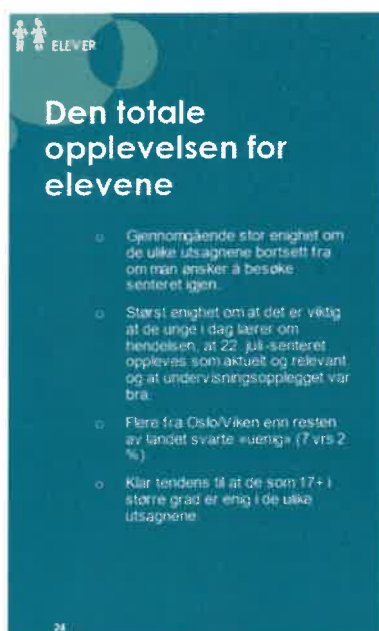
Her følger en redegjørelse for brukerundersøkelsene og et sammendrag og tolkning av de av de viktigste funnene. Brukerundersøkelsene er lagt ved som egne vedlegg bakerst i årsrapporten.

En viktig observasjon i den kvantitative undersøkelsen var blant annet at det å besøke 22. juli-senteret gjorde det lettere for lærerne å snakke om 22. juli-terroren. Det var også mange elever og allment publikum som responderte slik, men også flere i de gruppen som ikke syntes det var problematisk i utgangspunktet. Dette kan selvfølgelig henge sammen med hvorvidt respondentene hadde egne minner fra terroren. I utviklingen av nytt senter har vi i diskusjonene vært opptatt av at utstillingene skal utformes på en sånn måte at de selvstendig gir en fullverdig fortelling. Slik vil også generelt publikum og lærere som kommer

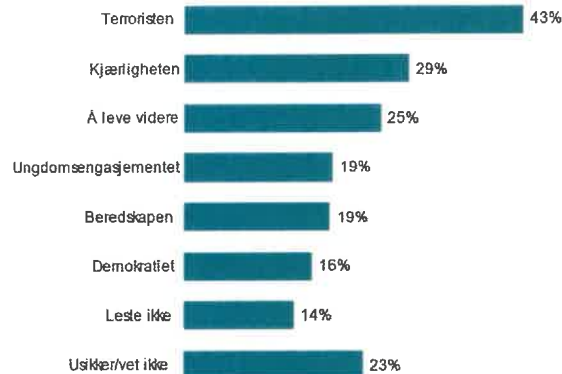
på drop in med sine elever uten å ha booket undervisning få opplevelsen av at det blir lettere å snakke om 22. juli.

Vi ser også at elevene opplever 22. juli-senteret som relevant og at de tenker at det er viktig å lære om 22. juli, men samtidig er det stor usikkerhet om de ønsker å komme igjen. Dette gir oss både anerkjennelse i forhold til det arbeidet vi som ansatte utfører samtidig som det utfordrer oss på å skape en opplevelse som innbyr til gjenbesøk.

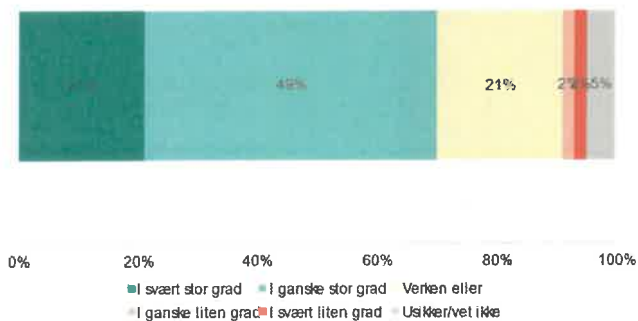

Undersøkelsen viste også at elevene ønsker mindre tekst og mer film selv om de også mener at når de først leste teksttavlene så var det lærerikt. De er generelt nysgjerrige på terroristen og har mange spørsmål a la «hvordan kunne dette skje?» På hvilken måte og i hvilken grad terroristen skal inkluderes er et av spørsmålene vi har diskutert på faglige samlinger.

308 Om noen - hvilke teksttavler leste du på?

Det er viktig at vi tilbyr informasjon i flere nivåer og på flere måter. Terskelen for å lese tekster er høy, og ungdom er vant til rask og visuell informasjon. Å forstå hvordan vi kan imøtekomme dette – uten at det går på bekostning av det vi anser som vesentlig informasjon, er et av de områdene vi har utforsket, blant annet sammen Nasjonalmuseet som har utviklet en egen metode for målgruppearbeid.

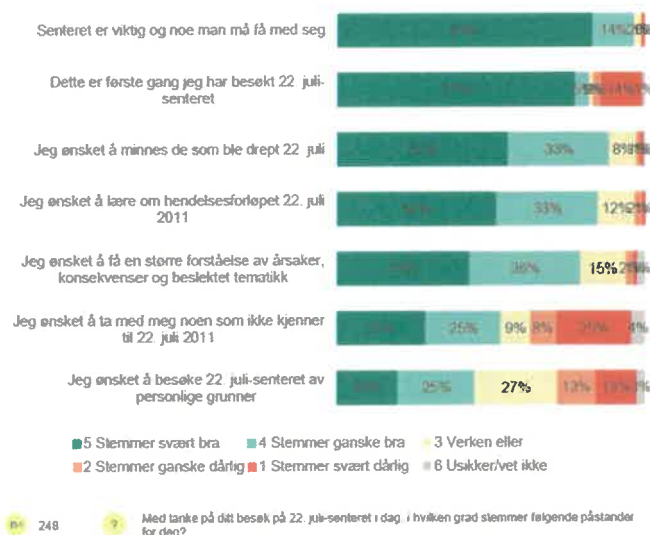
257 I hvilken grad bidro filmenes innhold til mer innsikt og forståelse om terroren 22. juli?

Også det allmenne publikum tenker at 22. juli-senteret er viktig.

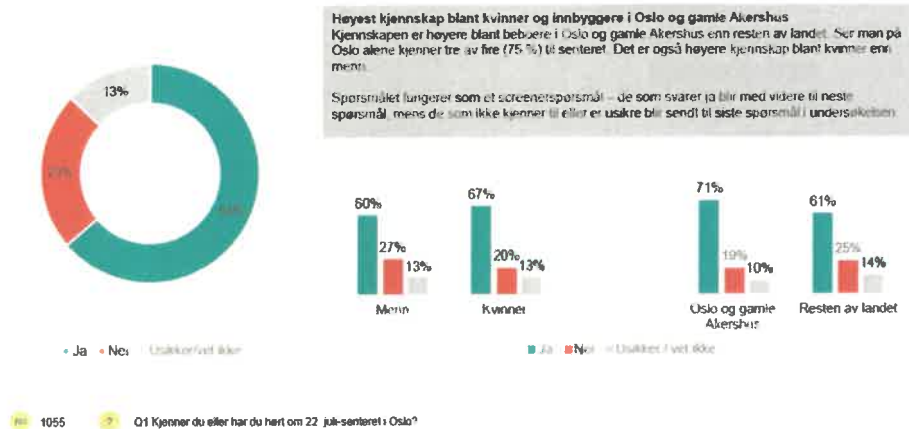
Profil og besøksgrunner for 22. juli-senteret

- 22. juli-senteret oppleves som viktig og noe man bør få med seg av nesten alle (97 %). For veldig mange er det også første gangen de besøker senteret (82 %).
- Flere fra utlandet enn Norge sier seg enig i at det er første gang de besøker, de ønsker å minne de som ble drept, ønsker å få større forståelse for årsaker, konsekvenser og beslektet tematikk samt å lære mer om hendelsesforløpet den 22. juli.

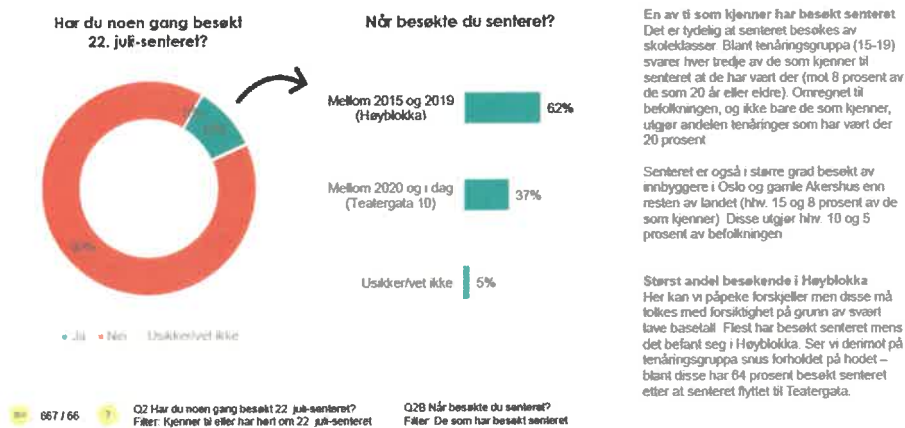
Når det gjelder den generelle befolkningsundersøkelsen så ser vi at nær to av tre kjenner til 22. juli-senteret, men kun 1 av 10 har besøkt oss. Det forteller oss at vi har et stort potensial i forhold til publikum.

Nær to av tre (64 %) kjenner til 22. juli-senteret

5

Mest besøkt av tenåringene

6

Publikum forventer å møte et minnested, jf. det vi har redegjort for når det gjelder minnestedsprosessen.

Seks av ti forventer å møte et minnested

De under 40 år har generelt høyere forventninger

Sammenlignet med resten har de under 40 år i større grad forventninger til samtlige elementer utenom «filmer med dokumentasjon og intervju». De største forskjellene ser vi på andelen som forventer personlige fortellinger/vitneberetninger (62 mot 38 prosent) og fysiske spor etter hendelsen (32 mot 17 prosent).

Vi ser også et par forskjeller mellom kjønn. Flere kvinner enn menn forventer personlige fortellinger/vitneberetninger (52 mot 43 prosent), samt kreative og kulturelle uttrykksformer (29 mot 20 prosent).

n= 1055 Q8 Hva forventer du å møte på 22. juli-senteret?